

A Tan Kapuja
Buddhista Főiskola

INTÉZMÉNYI TÁJÉKOZTATÓ
ALAPKÉPZÉS (Levelező)

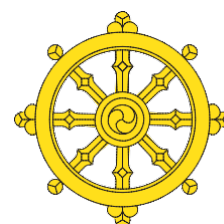
Budapest, 2023

A Tan Kapuja
Buddhista Főiskola

Intézményi tájékoztató Alapképzés (Levelező)

Kiadásért felelős
Karsai Gábor rektor

Budapest, 2023

Tartalom

1. A Főiskola neve, címe, intézményi azonosítója	4
2. A Főiskola bemutatkozása	4
1.1 Az intézmény vezetése	6
1.2 Az intézmény szervezeti felépítése	7
2. A 2023/24. tanév rendje.....	10
3. Hallgatói ügyintézés	11
3.1. Mánfai Oktatási Intézet Titkársága.....	12
3.2. Tanulmányigazgatás	12
3.3. Nemzetközi Iroda	12
3.4. Informatikai Iroda	13
4. Mentorálás - A hallgatók esélyegyenlőségének előmozdítása.....	13
5. A beiratkozási és bejelentkezési eljárás.....	14
6. Hallgatói pénzügyekkel kapcsolatos információk	15
7. Könyvtári szolgáltatások.....	16
8. Informatikai szolgáltatások	17
9. Sportolási lehetőségek, a szabadidős tevékenység lehetőségei.....	18
10. Kollégiumi, diákotthoni elszállásolási lehetőségek	18
11. A felsőoktatási intézmény általános jellemzői, a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzés sajátos feltételei	18
12. A hallgatói követelményrendszer, vagy annak elektronikus elérése.....	19
13. A hallgatói jogorvoslat rendje	19
14. Buddhista tanító BA szak adatlapja	21
15. A képzés tartalma	22
15.1. A képzés programja, a szak tanterve.....	22
15.2. Ismeretkörök/tantárgyi programok, tantárgyleírások	39

1. A Főiskola neve, címe, intézményi azonosítója

Név: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola (TKBF)

Székhely: 1098 Budapest, Börzsöny u. 11.

Központi telefonszám: +361 280 6712

Intézményi azonosító: FI 62370

2. A Főiskola bemutatkozása

Iskolánk 1991-ben – a Tan Kapuja Buddhista Egyház felsőoktatási intézményeként – azzal a céllal jött létre, hogy a rendkívül sokszínű és gazdag buddhista hagyomány tanításait Magyarországon is közkinccsé tegye. Nemcsak egy szűk vallási kör igényeit óhajtjuk kielégíteni, de színesíteni szeretnénk a hazai kulturális palettát, azzal a meggyőződéssel, hogy a buddhizmus alapelvei közel állnak mind a magyar, mind az európai szellemiséghez. Iskolánkba nemcsak gyakorló buddhistákat várunk, hanem olyan gondolkodni akaró és önmaguk megismerésére vágyó fiatalokat, illetve idősebbeket is, akik nem riadnak vissza attól, hogy ember mivoltuk formálását maguk vegyék kezükbe. Legyenek képesek arra is, hogy itt és most, Magyarországon valósítsák meg a buddhizmus tanításait, világiak és szerzetesek részére kidolgozott életgyakorlatát. Önálló szellemi utat járva ismerjék fel a hagyományos buddhista tanításnak a modernkori emberre gyakorolt kiegyensúlyozó és átformáló hatását. Tanulóinknak lehetőségük nyílik a különböző buddhista irányzatok történetének és tanításainak tanulmányozására, kitekintéssel az ezeket történetileg és filozófiailag körülölelő vallási rendszerekre – többek között a hinduizmusra és a taoizmusra –, és az európai filozófia hagyományára is. A buddhizmus iránt mélyen elkötelezett hallgatóink vallási tanítók vagy szerzetesek lehetnek.

Főiskolánkat a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) hitelesítette és elismerte. A Főiskola intézményi akkreditációja és szakos akkreditációja egyaránt 2025. február 21-ig érvényes [2020/2/V/7. valamint 2020/2/V/7/1. és 2020/2/V/7/2. sz. MAB határozatait].

A buddhista tanítói diploma végzett hallgatóinkat alkalmassá teszi arra, hogy népművelői, szociális és karitatív területen, vallási tanítóként dolgozzanak, vagy a szerzetesi hivatást válasszák. 2000-től a Főiskola azokat az érdeklődőket is fogadni tudja, akik csak hétvégén érnek rá.

A Főiskola a hatályos jogszabályok alapján, egyházi fenntartású intézményként működik. Az oktatók, hallgatók és alkalmazottak a Küldetésnyilatkozatban foglaltak alapján, a buddhista Öt Fogadalom megvalósítására törekedve végzik munkájukat.

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola küldetésnyilatkozata (1996. február 1.)

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola felsőfokú egyházi tanintézmény. Elnevezése az iskola legfőbb küldetésére utal: hogy a Buddha tanításának kapuját az érdeklődők előtt kitarja. Ez a Tanítás átadásában és annak megvalósításában nyilvánul meg. A buddhista Tanítás különböző formákat ölthet, de elsősorban magában az emberben van jelen, és a felébredés belső útjának járása során ismerhető meg.

A Főiskola tanárainak célja, hogy a tanulókat segítsék a felébredéshez vezető úton. Ők maguk is törekvők, akik legjobb képességük és tudásuk szerint, saját személyes tapasztalatuk fényében igyekeznek közvetíteni a Tanítást. A Közösség minden törekvőt, tanárt és diákot egyaránt, tanítványnak tekint.

Hűen a buddhizmus két és fél évezredes gyakorlatához, az élő Tanítást a jelen kor körülményei között (hely, kor, kultúra. nyelv, alkat) valósítjuk meg.

A Tanítás egyik megjelenési formáját, a buddhista hagyomány egyik irányzatát sem tekintjük a többinél feljebbvalónak, mivel ezen irányzatok mindegyike más és más beállítottságú törekvőknek kínál megvalósítási utat. Lehetőséget biztosítunk ezek megismerésére, és olyan új irányzatok létrehozására, amelyek szellemi célkitűzéseinknek megfelelnek.

A Főiskola rangsorbeli megkülönböztetés nélkül teret biztosít mind hagyományos, mind új alapítású buddhista vallási irányzatok tanítóinak, és a megismerést segítő szaktudományok képviselőinek.

A Főiskola tantervében, tanítási módszereiben és számonkérési rendszerében a fenti szempontokat juttatja érvényre. A tanórákon túl egyénekre szabott, személyes mester-tanítványi viszonyt feltételező képzést is lehetővé tesz, amely az alaposabb megismerést szolgálja.

A Főiskola képzési rendszerében ötvöződik a tárgyi ismeretek átadása, és a Tanítás belső megvalósítását szolgáló gyakorlati képességek kifejlesztése, hangsúlyt fektetve az önálló gondolkodásra.

Nyitott szívvel fordulunk más vallások felé, nyitottak vagyunk mindazok megismerésére, akik hasonló szándékkal közelítenek hozzánk. Meggyőződésünk, hogy a vallásoknak az emberi szenvedés enyhítésére tett erőfeszítései meghatározó jelentőségűek. Mindezt szem előtt tartva mindent megteszünk azért, hogy munkánk az emberek összességének és az egyes embereknek egyaránt épülésére váljék.

1.1 Az intézmény vezetése

A Főiskola első számú felelős vezetője és képviselője a rektor, aki eljár és dönt mindazokban az ügyekben, amelyeket jogszabály, az Alapító Okirat, a szervezeti és működési szabályzat nem utal más személy vagy testület hatáskörébe. Magasabb vezetők: az oktatási rektorhelyettes; a Kutatóintézet vezetője (aki egyben a TT elnöke); a MiB elnöke; a gazdasági igazgató; a tanulmányi igazgató és a főtitkár. A Könyvtár élén igazgató áll, akit a fenntartó Egyház és a rektor közösen bíz meg, és a munkáltatói jogokat is közösen gyakorolja.

Karsai Gábor, rektor

rektor@tkbf.hu; +361 280 6712 / 11-es mellék

Cser Zoltán, oktatási rektorhelyettes, Mánfai Oktatási Intézet vezetője

cser@tkbf.hu; +361 280 6712 / 18-as mellék

Dr. Farkas Attila Márton, a Kutatóintézet vezetője (aki egyben a TT elnöke)

farkas.attila.marton@tkbf.hu; +361 280 6712

Takács László, a Minőségbiztosítási Bizottság elnöke

takacs.laszlo@tkbf.hu; +361 280 6712

Baranyai Ágnes, gazdasági igazgató

agi@tkbf.hu; +361 280 6712 / 15-ös mellék

Gyóri Péter, tanulmányi igazgató

gyori.peter@tkbf.hu; +361 280 6712 / 13-as mellék

dr. Barta Péter, főtitkár

fotitkar@tkbf.hu; +361 280 6712 / 13-as mellék

Szűcs Gabriella, könyvtárvezető

szucs.gabriella@tkbf.hu; +361 280 6712 / 16-os mellék

1.2 Az intézmény szervezeti felépítése

Döntéselőkészítő testületek

A Főiskola minőségbiztosítási és minőségfejlesztési stratégiai döntéselőkészítő testülete a hét tagú **Minőségirányítási Bizottság** (MiB). A Főiskola gazdasági döntéselőkészítő, végrehajtó, javaslattevő, véleményező és – a Szenátus által ráruházott kérdésekben – operatív döntéshozó szervezete az ugyancsak hét fős **Főiskolai Tanács** (FT). A Főiskola legfőbb tudományos grémiuma a négyfős **Tudományos Tanács** (TT), amely egyben a főiskolai tudományos kutató szerve, a Kelet-Nyugat Kutatóintézet stratégiai vezető testülete. A hat fős **Oktatási Tanács** (OT) az oktatási munka szervezeti keretétől szolgáló A Tan Kapuja Oktatási Intézet (TKOI) vezetőjének, az oktatási rektorhelyettesnek a szakmai tanácsadó szerve. A képzési programok kidolgozásával kapcsolatos szakmai döntések előkészítése során az OT a szakfelelősökkel, a rektorral és a tanulmányi igazgatóval kiegészülve, mint **Képzési Bizottság** (KB) jár el, amelynek javaslatát az oktatási rektorhelyettes a döntése meghozatala során köteles figyelembe venni.

Döntéshozó testület

A Főiskola vezető testülete a jelenleg 26 fős **Szenátus** (Szamiti), amely – élve az Nftv. 92. § (6) bekezdésének bc) pontjában az egyházi felsőoktatási intézmények részére biztosított lehetőséggel – a buddhista hagyomány alapján az egész intézményt átfogó közösségi fórum: választott tagként személyesen jelen van benne a kis intézmény teljes oktatói kara, méltányosan reprezentálva van a Hallgatói Képviselő (HK) és az adminisztráció (a hallgatói delegáltak 1 éves, a többi tag 4 éves mandátummal rendelkezik). Hivatalból kizárólag a Fenntartó elnöke tagja a Szenátusnak, a mindenkor rektor oktatóként tag. A Szenátusnak nincs állandó elnöke, csak ülésenként megválasztott levezető elnöke. A Szenátus bármely kérdést napirendjére tűzhet. Megválasztja a rektort, illetve a döntéselőkészítő és döntéshozó testületek oktatói és adminisztratív tagjait, közreműködik a vezető tisztségviselők választásában, illetve visszahívásában.

Egyéb bizottságok

A hallgatói ügyekben eljáró szervek közül kiemelkedő szerepe van a tanulmányi igazgató által vezetett háromtagú **Hallgatói Ügyek Bizottságának** (HÜB), amely azon kívül, hogy általános első fokú ügydöntő szerv [Hallgatói Általános Eljárási Rend, HÁER 2.2.2], ellátja a kreditátviteli bizottsági, valamint a szociális és ösztöndíj bizottsági feladatokat is; továbbá a

rektorral kiegészülve és az ő vezetésével intézményi **ERASMUS Bizottságként** is funkcionál. A hallgatói fegyelmi ügyek első fokú szerve a háromtagú **Hallgatói Fegyelmi Bizottság** (HFB), működését a **Hallgatói Fegyelmi és Kártérítési Szabályzat** határozza meg. A hallgatói ügyekben általános hatáskörű másodfokú szerv a rektor által vezetett **Hallgatói Jogorvoslati Bizottság** (HJB), amely háromtagú tanácsban dönt az elsőfokú szervek döntései elleni fellebbezések ügyében [HÁER 3]. A rektor, valamint az oktató és nem oktató alkalmazottak etikai ügyeiben az **Alkalmazotti Etikai Bizottság** (AEB) dönt.

Hallgatói Önkormányzat (HÖK)

Működésének rendjét saját Alapszabálya határozza meg. A HÖK elnöke a Szenátus és az FT tagja. A HÖK Hallgatói Képviselő (HK) által delegált küldöttek részt vesznek a Szenátus, az FT, a hallgatói ügyekben eljáró szervek, a MiB munkájában, a felvételi vizsgabizottságokban és a tudományos diákkör (TDK) szervezésében. A mánfai telephelyen a helyi tudományos diákkörök (TDK) önképző jellegű öntevékeny csoportként működnek és tagjaik – megfelelő színvonalú pályaművekkel – részt vesznek a Főiskolai Tudományos Diákköri Tanács szervezésében megvalósuló házikonferencián, valamint az országos-, illetve nemzetközi konferenciákon és versenyeken.

A HK egyetértési joggal közreműködik a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSZ), a Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzat (HTJSZ), illetve az Oktatói Munka Hallgatói Véleményezése (OMHV) rendjének elfogadásában. A Főiskola költségvetésében a HÖK működésére elkülönített összeg felhasználásáról a HK javaslata alapján, a jogszabályi keretek között a rektor dönt.

A mánfai képzés hallgatói teljes jogú tagjai a Főiskola Hallgatói Önkormányzatának. Amennyiben a mánfai képzésben résztvevő aktív hallgatók önálló telephelyi önkormányzatot hoznak létre, az a kari szabályok alapján válik a főiskolai Hallgatói Önkormányzat részévé. Ebben az esetben a Hallgatói Képviselő köteles az Alapszabályt az ehhez szükséges módon módosítani.

Mánfai telephely szervezetei:

Mánfai Oktatási Intézet: A Főiskola telephelyén az oktatási munka szervezeti kerete a Mánfai Oktatási Intézet (rövid név: TKBF-MOI) biztosítja [SzMSz 2.5.2.B.1], melyet az intézetvezető irányít.

Mánfai Oktatási Intézet Titkársága: a mánfai telephely adminisztrációs, gazdasági, tanulmányirányítási, IT és intézményfenntartó tevékenységét látja el [SzMSz 2.5.2.B.5].

Mánfai Tankönyvtár: A mánfai képzés hallgatói számára a térítésmentesen rendelkezésre álló könyvtári infrastruktúrát és szolgáltatásokat a Mánfai Tankönyvtár biztosítja, amely szerves része a budapesti székhelyű központi Könyvtár [SzMSz 2.5.5] információs rendszerének és szolgáltatásainak. Állománya és személyzetének szakmai irányítása a központi Könyvtárhoz tartozik [SzMSz 2.5.2.B.8]. A Mánfai Tankönyvtár végleges kialakításáig a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpontjával 2022. január 31-én kötött Könyvtári Megállapodás keretében biztosítja a képzéshez, oktatáshoz, kutatáshoz szükséges szakirodalom és információs szolgáltatások hozzáférhetőségét.

A szervezeti ábra webcíme:

<https://www.tkbh.hu/foiskola/szervezet/szervezeti-felepites/>

2. A 2023/24. tanév rendje

Őszi félév (2023/24/1)

Évnyitó

Levelező tagozat: 2023. szeptember 9. (szombat) 9:15 - Mánfa

Regisztráció és elsős beiratkozás:

2023. augusztus 28 (hétfő) – szeptember 3. (vasárnap)

Eljárási díjak és az önköltség befizetésének határideje: 2023. szeptember 1.
(diákhiteleknek külön kérelem alapján)

Fontos! A gyűjtőszámlára utalás feldolgozási ideje 2-3 nap!

Késedelmes regisztráció: 2023. szeptember 4 – szeptember 17. (hetente +5.000 Ft pótdíj)

Tárgyfelvétel

2023. augusztus 28 (hétfő) – szeptember 10.

Tárgyleadás: 2023. szeptember 24-ig.

Utólagos tárgyfelvétel: 2023. szeptember 11 – 24. (tárgyanként +1.500 Ft pótdíj)

Szorgalmi időszak

2023. augusztus 28 – december 10.

Megjegyzés: A szorgalmi időszak 1. hetében (a regisztrációs héten) nincs tanítás.

A levelező oktatás kezdete: 2023. szeptember 9. (szombat)

Órarend szerint várhatóan hétköznapi csütörtökön, pénteken, valamint a személyes képzési időpontokon túli hétvégéken távoktatási elemekkel.

Őszi szünet: 2023. október 30 – november 3.

A levelező képzés személyes (mánfai) időpontjai

2023. szeptember 9-10.

2023. október 7-8.

2023. november 11-12.

2023. december 9-10.

Vizsgaidőszak

2023. december 11 – január 28.

Záróvizsgák tervezett időszaka: 2023. január 15-26.

Tavaszi félév (2023/24/2)

Regisztráció

2024. január 29 – február 4.

Eljárási díjak és az önköltség befizetésének határideje: 2024. február 4.
(diákhiteleknek külön kérelem alapján)

Fontos! A gyűjtőszámlára utalás feldolgozási ideje 2-3 nap!

Késedelmes regisztráció: 2024. február 5 – február 18. (hetente +5.000 Ft pótdíj)

Tárgyfelvétel

2024. január 29 – február 11.

Tárgyleadás: 2024. február 25-ig.

Utólagos tárgyfelvétel: 2024. február 12 – 25. (tárgyanként +1.500 Ft pótdíj)

Szorgalmi időszak

2024. január 29 – május 12.

Megjegyzés: A szorgalmi időszak 1. hetében (a regisztrációs héten) nincs tanítás.

A levelező oktatás kezdete: 2024. február 8. (csütörtök)

Órarend szerint várhatóan hétköznapi csütörtökön, pénteken, valamint a személyes képzési időpontokon túli hétvégéken távoktatási elemekkel.

Tavaszi szünet: 2024. március 28 – április 3.

A levelező képzés személyes (mánfai) időpontjai

2024. február 17-18.

2024. március 16-17.

2024. április 13-14.

2024. május 11-12.

Vizsgaidőszak

2024. május 13 – június 30.

Zárávizsgák tervezett időszaka: 2024. június 10-28.

Figyelem! Amennyiben a köznevelési tanév rendjére vagy a munkaszüneti napok körüli munkarendjére vonatkozó később megjelenő jogszabály a fenti időpontokat érinti, az őszi és tavaszi szünet, valamint a hétvégi képzési időpontok változhatnak.

3. Hallgatói ügyintézés

A mánfai képzések a Tan Kapuja Buddhista Főiskola Mánfai Oktatási Intézet keretein belül folynak

Cser Zoltán – intézetvezető
cser@tkbf.hu

A mánfai telephely hallgatóinak ügyei tekintetében is a hallgatói ügyekben eljáró főiskolai testületek (HÜB, speciális bizottság, HFB, HJB) rendelkeznek hatáskörrel. amelyek a mánfai képzésben részt vevő hallgató esetében a személyes meghallgatást – ha az a hallgatóval egyetértésben nem online kerül megvalósításra – a mánfai telephelyen fogatosítják.

Az egyes főiskolai ügyek intézésében az alábbi oldal nyújt tájékoztatást:

<https://www.tkbh.hu/hallgatoznak/ugyintezes/>

3.1. Mánfai Oktatási Intézet Titkársága

Személyes hallgatói félfogadás tanulmányi ügyekben:

Abszolutórium, balesetvédelmi ügyek, beiratkozás, bejelentkezés, diákigazolvány, hallgatói jogviszony igazolás, képzési szerződés, átsorolás, hitelesített törzslap-kivonat, oklevél, specializáció váltás, szakdolgozat, szüneteltetés, tantárgyfelvétel

Levelező tagozat:

Képzési szombatokon 8.00 - 13.00 (a konkrét napok előre kihirdetve)

Telefonos hallgatói félfogadás (+361 280 6712):

Levelező tagozat:

Hétfőtől szerdáig: 9:00 - 12:00

Más időpontokban a telefonos félfogadás szünetel!

E-mailben a to@tkbh.hu címen az ügyintézés folyamatos.

3.2. Tanulmányigazgatás

Az intézetvezető irányítja a Mánfai Oktatási Intézet Titkárságát, amely a mánfai telephely adminisztrációs, gazdasági, tanulmányirányítási, IT és intézményfenntartó tevékenységét látja el. A Mánfai Oktatási Intézet tanulmányi adminisztrációs ügyeit, valamint IT támogatását a tanulmányi igazgató irányítja:

Győri Péter – tanulmányi igazgató
gyorip@tkbh.hu

Adatvédelmi ügyek, jogorvoslat, jogi kérdések, rektori méltányosság ügyek:

dr. Barta Péter – főtitkár
pjb@tkbh.hu

3.3. Nemzetközi Iroda

Erasmus+ és Campus Mundi nemzetközi mobilitások

Molnár Melinda
erasmus@tkbh.hu

3.4. Informatikai Iroda

Internet, wifi, levelezőlisták, Neptun, számítógépekkel, informatikai eszközökkel kapcsolatos technikai segítségnyújtás

Némethy András

it@tkbf.hu

4. Mentorálás - A hallgatók esélyegyenlőségének előmozdítása

A Hallgatói Képviselő (HK) saját mentorprogramot indított. Tanulmányaikkal kapcsolatban a mentorprogram keretén belül kaphatnak támogatást a hallgatók. A nemzeti felsőoktatási ösztöndíjban részesülő hallgatónk intenzíven részt vesz az elsős hallgatók beilleszkedésének, tanulásának támogatásában. Az elsős hallgatók beilleszkedését az oktatókon, és a mentorokon kívül a HK által szervezett rendezvények (Gólyatábor, Gólyabál, Farsang) segítik elsősorban. Az EFOP Pályázatban szereplő felzárkóztató tevékenységhez kapcsolódóan a mentorrendszeren belül speciális program jött létre a tanulási nehézséggel küszködő hallgatók megsegítésére.

<https://www.tkbf.hu/hallgatoknak/szolgaltatasok/>

Fogyatékossgal élő hallgatók

Nftvhr. 62. § (1) A fogyatékossgal élő hallgató kérelmére a felsőoktatási intézménynek a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket kell megállapítania, illetve – figyelemmel az Nftv. 49. § (8) bekezdésére – azok teljesítésétől el kell tekintenie a (2)–(7) bekezdésben foglalt kedvezmények közül legalább egy, szükség szerint több kedvezmény biztosításával, ha a fogyatékossgot igazoló szakvélemény megállapításai alapján kedvezmény, illetve mentesség biztosítható a hallgató számára. A kérelmeket az 1. sz. Speciális Bizottság bírálja el, amelynek elnöke a tanulmányi igazgató, tagja a főtitkár, a Hallgatói Képviselő által delegált speciális igényű hallgató, valamint a Főiskola intézményi fogyatékosügyi koordinátora is.

Fogyatékossgügyi koordinátor: Takács László (tenigl@tkbf.hu)

További információ:

<https://www.tkbf.hu/hallgatoknak/szolgaltatasok/eselyegyenloseg/>

Életvezetés

Képzésünk sajátosságai miatt a hozzánk jelentkezők egy része saját magánéleti problémáira keres megoldást, mert felismerte azt, hogy az addigi életvezetése nem vezetett eredményre. Mások már segítő szakmákban tevékenykednek, így életvezetési problémákat kezelnek, tanácsadással foglalkoznak, így a hallgatók egymást is támogatják a fejlődésük során.

A közösség fejlesztése, összekovácsolása már a felvételi előkészítő tanfolyam során megkezdődik, melyen az oktatókon kívül a HK tagjai is részt vesznek, ismerkednek a leendő hallgatókkal. Később közös kirándulások, illetve kulturális programok teremtik meg ehhez a lehetőséget.

A hitéleti képzés hangsúlyos részét képezi az, hogy a hallgatók önmagukért és környezetükért felelősséget vállaló állampolgárokká váljanak. Ezt a törekvést a szelektív hulladékgyűjtésre való lehetőség és a környezettudatos fogyasztást segítő vegán büfé is támogatja.

Az EFOP Pályázat során készülő szakanyagok összehasonlító szemléletűek, megjelenik bennük a buddhista és az európai (keresztény) kultúra összevetése, kapcsolódási pontjainak hangsúlyozása. Ezen belül kiemelten fontos a szociális kompetenciák fejlesztése.

5. A beiratkozási és bejelentkezési eljárás

Beiratkozás

A hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre.

Időpontja: csak az első félév kezdetén, vagy átvételkor.

A beiratkozás a beiratkozási lap kitöltésével és aláírásával kezdeményezhető. A beiratkozási laphoz – a jogszabályban előírt egyéb mellékletek mellett – csatolni vagy abba belefoglalni szükséges a képzés finanszírozási formájától függően:

- a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésre besorolt jelentkező esetében a jelentkezőnek az Nftvhr. 9. sz. melléklet 10. pontja szerinti nyilatkozatát arról, hogy megismerte és vállalja a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésnek az Nftv.-ben rögzített feltételeit;
- önköltséges vagy arra átsorolt hallgató esetén a hallgatói képzési szerződést.

A további tanulmányi félévekben a hallgató a regisztráció keretében a Neptunban jelenti be, hogy az adott félévben kíván-e tanulmányokat folytatni.

Bejelentkezés

A hallgató minden képzési időszak elején bejelenti, hogy az adott félévben

- folytatja tanulmányait (aktív státusz), vagy
- szünetelteti azt (passzív státusz).

A bejelentkezés a regisztrációs időszak végéig végezhető el. Ezt követően késedelmes regisztrációra 2 hétig, csak pótdíj befizetésével van lehetőség.

A hallgató – amennyiben azt korábban nem tette meg – a regisztrációs időszakban köteles bejelenteni a nyilvántartott személyes adataiban történt változásokat is. Ha adataiban olyan változás történt, amelyet okiratokkal igazolni kell, akkor ezt a Tanulmányi Osztálynak személyesen jelenti be az eredeti dokumentum egyidejű bemutatásával.

A hallgató a félév megkezdését követő egy hónapon belül, de **legkésőbb október 14-ig, illetve március 14-ig** személyesen vagy meghatalmazott útján nyilatkozhat a Tanulmányi Osztálynál bejelentkezésének visszavonásáról, vagy a beiratkozást követően ugyanezen időpontokig kérheti a tanulmányai szüneteltetését. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye. A meghatalmazott útján történő nyilatkozattétel esetén a Hallgatói Általános Eljárási Rend (továbbiakban: HÁER) 2.10. pontjában meghatározott meghatalmazást is csatolni szükséges.

A bejelentkezés visszavonásáról a Hallgatói Ügyek Bizottsága dönt. Egyéb esetben a bejelentés nem vonható vissza.

Ha az önköltséges hallgató a megadott határidőig bejelentkezését visszavonja, egyidejűleg rendelkezhet a befizetett önköltségnek a következő félévre történő beszámításáról, avagy arról, hogy a befizetett önköltséget – a kezelési költség levonásával – a Főiskola visszautalja neki. Rendelkezés hiányában a Főiskola az önköltséget visszautalja.

A hallgatónak egymást követően csak két passzív féléve lehet, ezt követően be kell jelentkeznie aktív félévre, ha szeretné fenntartani hallgatói jogviszonyát. Az egy vagy két passzív félévet követő aktív félév után is van lehetőség passzív félévre az előbbi szabály figyelembevételével.

A bejelentkezés lépései

1. 5000 Ft regisztrációs díj befizetése a Neptun gyűjtőszámlára (ha korábban nem töltötted fel), és amikor az egyenlegeden megjelenik, a kiírt tétel teljesítése.
2. A Neptunban végzett sikeres bejelentkezés, mellyel nyilatkozol, hogy aktív vagy passzív leszel a szemeszterben. Az első félévet nem lehet passzíválni, ezt csak már megkezdett képzés után választhatod.

A sikeres regisztrációhoz minden információt megtalálsz az alábbi linken. Fontos! Határidő után nincs lehetőség új regisztráció érvényesítésére!

6. Hallgatói pénzügyekkel kapcsolatos információk

Az állami költségvetés terhére biztosított hallgatói juttatások típusait, forrását, juttatásuk módját és a lehetséges jogosultak körét állami jogszabályok határozzák meg. E jogszabályok közül a legfontosabb a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet. A jogszabályok adta keretben állapítja meg a Főiskolán a hallgatói juttatások elosztásának rendjét a **Főiskola Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzata** (HTJSZ).

<https://www.tkb.hu/hallgatoknak/penzugyek/hallgatoi-juttatasok/>

Önköltség

Az önköltséges hallgatónak fizetési kötelezettsége keletkezik, ha önköltséges képzésre nyert felvételt, és a felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyt létesít.

Önköltséges képzésre történő felvétel esetén az ilyen képzésbe történő besorolás csak a tanulmányok első tanévének időtartamára szól, azzal, hogy a besorolás a hallgatói jogviszony fennállta alatt minden tanév végével felülvizsgálatra kerül, ideértve a felülvizsgálat eredményeképp már módosított besorolást is. E rendelkezéseket a hallgató személyes jogosultsági feltételei által meghatározott támogatási időn belül kell alkalmazni.

Az önköltség fizetése mellett folytatott képzés tekintetében hallgatói képzési szerződést kell kötni. A képzési szerződés formájáról rektori utasítás rendelkezik. A képzési szerződést a Főiskola részéről a rektor köti meg. Hallgatói képzési szerződés alapján folytathat felsőoktatási tanulmányokat a Főiskolán az önköltséges hallgató. Az önköltség fogalmát, megállapításának, befizetésének és felhasználásának szabályait, valamint a magyar állami (rész)ösztöndíjjal

támogatott és önköltséges képzési forma közötti átsorolás rendjét a Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzat 3.3.2.1. fejezetének rendelkezései tartalmazzák.

<https://www.tkbh.hu/hallgatoknak/penzugyek/finanszirozas/>

Mind az állami ösztöndíjas, mind az önköltséges hallgatónak szintén pénzügyi kötelezettsége keletkezik, ha a tanulmányai során olyan szolgáltatást vesz igénybe, melyért a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározott mértékű szolgáltatási díjat kell fizetnie (pl. késedelmes beiratkozás, etc).

A hallgatók által fizetendő szolgáltatási díjakról a 3/2017. számú rektori utasítás rendelkezik:

<https://www.tkbh.hu/hallgatoknak/penzugyek/teritesi-es-szolgaltatasi-dijak>

Az önköltség, valamint a szolgáltatási díjak befizetése a Neptun hallgatói tanulmányi rendszer pénzügyi modulján keresztül történik.

<https://www.tkbh.hu/hallgatoknak/penzugyek/gyujtoszamla/>

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola hallgatói gyűjtőszámla száma:

10403181-00029921-00000007

7. Könyvtári szolgáltatások

A Mánfai Tankönyvtár végleges kialakításáig a Főiskola a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpontjával kötött Könyvtári megállapodás keretében biztosítja a mánfai telephely hallgatóinak könyvtári ellátását (a továbbiakban: Könyvtár), mely alapján az alábbi szolgáltatások elérhetőek hallgatóink számára.

A Könyvtár a Főiskola mánfai telephelyétől tizenöt kilométerre, az 5606 és 5610 számú járatokkal könnyen, egész nap megközelíthető, 7622 Pécs, Universitas u. 2/A. szám alatt működik. Honlapja: <https://www.tudaskozpont-pecs.hu/>

A hallgatók és oktatók a Könyvtár könyvtári és informatikai szolgáltatásait ingyenesen jogosultak igénybe venni, az alábbi különdíjas szolgáltatások és díjak kivételével:

- fénymásolás;
- könyvkötés;
- előjegyzés;
- könyvtárközi kölcsönzés díja;
- késedelmi díj és kártérítés;
- minden egyéb díj, mely a Könyvtár mindenkor hatályos használati szabályzata alapján a PTE hallgatóit is terhelik. A reprográfiai szolgáltatások aktuális díjai:
<https://www.tudaskozpont-pecs.hu/index.php?m=2&id=14>

A hallgatók számára térítésmentesen rendelkezésre álló könyvtári infrastruktúra, illetve szolgáltatás keretében a könyvtári olvasóhelyek és számítógépes munkaállomások száma minimum 8 darab. A könyvtári olvasóhelyeket a Könyvtár a Tudásközpont 2. emeletén a 2210. számú csoportos tanulószobában biztosítja úgy, hogy a Főiskola oktatói és hallgatói mellett a helyiséget más olvasók is használhatják, de a Főiskola oktatói és hallgatói elsőbbséget élveznek,

azaz jelzésük alapján a Könyvtár gondoskodik arról, hogy a helyet foglaló más olvasók az olvasóhelyeket átadják a Főiskola oktatói és hallgatói számára. A Tudásközpont épületében összesen 46 db számítógépes munkaállomás áll rendelkezésre a Könyvtár által olvasók részére biztosított terekben, melyek közül a Főiskola oktatói és hallgatói bármelyik – az adott pillanatban más olvasó által nem használt – munkaállomást igénybe vehetik a nyitvatartási időben. A Könyvtár fenntartja a jogot, hogy műszaki és szolgáltatásszervezési okokból a számítógépes munkaállomások számát módosítsa azzal, hogy a módosítás nem vezethet arra az eredményre, hogy a Főiskola hallgatói tartósan ne férjenek hozzá a jogszabályok által minimálisan előírt munkaállomásnak megfelelő számú számítógépes munkaállomáshoz.

A könyvtári beiratkozáskor

- a hallgatók diákigazolvánnyal, ideiglenes diákigazolvánnyal vagy a Főiskola Mánfai Oktatási Intézetének vezetője által kiállított igazolással;
- az oktatók oktatási igazolvánnyal vagy a Főiskola Mánfai Oktatási Intézetének vezetője által kiállított igazolással igazolják a Főiskolához tartozásukat.

A könyvtári és informatikai szolgáltatások paraméterei

- Garantált nyitva tartás: hétfőtől szombatig 10-18 óra között. A Könyvtár (különösen a vizsgaidőszakra, a nyári időszakra vonatkozóan és az ünnepek körüli nyitva tartást tekintve) a honlapján teszi közzé az ettől eltérő nyitva tartást.
- Informatikai ellátás: a Könyvtár korszerű szolgáltatásokat nyújtó informatikai hálózatához a főiskolai oktatók és a hallgatók folyamatosan és ingyenesen férhetnek hozzá a Könyvtár helyiségeiben, a Pécsi Tudományegyetem hallgatóval azonos feltételek mellett azzal, hogy ez nem jelent távoli hozzáférési jogosultságot a csak PTE polgárok számára előfizetett adatbázisokhoz és elektronikus tartalmakhoz.
- Vezeték nélküli hálózat (WIFI): a Könyvtár helyiségeiben az egyetemi környezetben elvárható minőségű, biztonságos és ingyenes WIFI hozzáférés biztosított.
- A Könyvtár állománya és szolgáltatásai: a Főiskola biztosítja a szükséges a tantárgyi programok (jelenleg: a buddhista tanító alapképzés 2020 tanterv) kötelező irodalomjegyzékében felsorolt könyvek és szakirodalom anyagát a megfelelő példányszámban úgy, hogy a saját tulajdonában lévő, a saját könyvtári állományának részét képező, megkülönböztető jelzésekkel (de legalább tulajdonbélyegzővel) ellátott példányait átadja a Könyvtárnak. A szerződő felek rögzítik, hogy a szerződés aláírásakor hozzávetőlegesen 400, azaz négyszáz példányban állapítják meg a dokumentumok össz mennyiségét, mely mennyiség a szerződés fennállása alatt nem haladhatja meg az 500, azaz ötszáz példányt. A Könyvtár biztosítja a példányok helyben használat formájában megvalósuló elérhetőségét a Főiskola minden oktatója és hallgatója számára, a Tudásközpont 2210. számú csoportos tanulószobában való elhelyezés által.

8. Informatikai szolgáltatások

Hallgatóink számára a könyvtári gépállományon kívül a főépületben lévő gépteremben található 8 számítógép nyújt szélessávú internetes elérést, ezen kívül vezeték nélküli hálózati hozzáférés és nyomtatási lehetőség is biztosított.

9. Sportolási lehetőségek, a szabadidős tevékenység lehetőségei

Főiskolánk nem rendelkezik tornateremmel, sportlétesítménnyel. Az egészségtudatos magatartásra nevelés intézményünkben komplex program. Ennek része a tantervbe épített mozgásgyakorlat tanegység, mely minden szemeszterben kötelező tárgyként kínálja a rendszeres sportolási lehetőséget. Az első tanévben az indiai jóga alapjaival, és egészségre gyakorolt hatásaival ismerkednek a hallgatók, a második tanévben a kínai csikung gyakorlatokat, a harmadik tanévben a tibeti jóga gyakorlatrendszerét sajátítják el. Ezen kívül a Főiskola épületében, a fenntartó szervezésében heti rendszerességgel lehetőség van különböző mozgásformák művelésére is, mint a vadzsratánc, a kaita örömteli tánc, butoh mozdulatművészet, a yantra jóga, Chi Kung & Tai Chi Flow, Integrál tai-csi, Soft integral taichi, Chen Taijiquan, Liang Shi Bagua Zhang, Harmonikus légzés gyakorlás és az iaido, a kenjutsu (japán kardvívás). A művészeti nevelés része a sakuhacsi (japán bambuszfurulya) meditáció elsajátítása szabadon választható kurzus keretében. A szabadidő eltöltésének tartalmas módja a közös kirándulásokon való részvétel is.

10. Kollégiumi, diákotthoni elszállásolási lehetőségek

Nincs kollégiumi szolgáltatásunk. A lakhatási válságban lévő hallgatóink számára néhány hétig tudjuk biztosítani a Főiskola és Egyház lakásaiban, bizonyos tantermeiben való tartózkodást, alvást. Ez a lehetőség az estis hallgatóink számára is rendelkezésre áll, így a hétvégi napokon a vidéki hallgatóinknak nem kell hostelt, vagy más ideiglenes lakhatási lehetőséget igénybe venniük. A hallgatóink kedvelik ezt a lehetőséget, a „bent alvó” diákok tanulócsoportokat alakítottak és az esti órákban közösen dolgozzák fel a tanultakat. Figyelem! Ez a lehetőség a járványügyi helyzet függvényében korlátozottan működik, illetve felfüggesztésre kerülhet.

11. A felsőoktatási intézmény általános jellemzői, a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzés sajátos feltételei

Ahhoz, hogy állami ösztöndíjas finanszírozási formában a hallgatói jogviszony létrejöjjön, be kell iratkozni a felsőoktatási intézménybe, amit az ún. beiratkozási lap kitöltésével lehet megtenni. A beiratkozáskor – a beiratkozási lap aláírásával – nyilatkozni kell arról is, hogy a hallgató ismeri és vállalja az állami ösztöndíjas képzés feltételeit, melyről az alábbiakban röviden olvashat.

Az Oktatási Hivatal a tájékozódás megkönnyítése érdekében részletes tájékoztató anyagokat készített a magyar állami ösztöndíjjal kapcsolatban.

A Hivatal által a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzés sajátos feltételeiről, a magyar állami ösztöndíjas hallgatókkal történő elektronikus kapcsolattartásról, valamint a magyar állami ösztöndíjas jogviszonnyal kapcsolatos legfontosabb információkról készített tájékoztatók az alábbi linkekre kattintva érhetőek el.

Az állami ösztöndíjas képzés feltételeiről bővebb információ az Oktatási Hivatal honlapján található:

<https://www.oktatas.hu/magyar-allami-osztondij>

Az állami ösztöndíjjal kapcsolatos ügyekben az alábbi elérhetőségeken kérhet tájékoztatást:

Oktatási Hivatal

Magyar Állami Ösztöndíj Főosztály

Oktatási Hivatal, 1363 Budapest 502., Pf. 19.

Ügyfélszolgálat: 1122 Budapest, Maros utca 19-21.,

(+36-1) 374-2100

allamiosztondij@oh.gov.hu

12. A hallgatói követelményrendszer, vagy annak elektronikus elérése

A hallgatói követelményrendszerrel kapcsolatos dokumentumok a Főiskola honlapján érhetőek el az alábbiak szerint:

Hallgatói követelményrendszer

<https://www.tkbf.hu/dokumentumok/szabalyzatok/>

Képzési és kimeneti követelmények

<https://www.tkbf.hu/oktatas/alapkepzes/kepzesi-es-kimeneti-kovetelmeny/>

Mintatantervek

<https://www.tkbf.hu/oktatas/alapkepzes/mintatantervek/>

13. A hallgatói jogorvoslat rendje

A hallgató a Főiskola döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a Főiskola által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a Főiskola szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. A Főiskola valamennyi hallgatójának másodfokú ügyében – ideértve az elsőfokú kártérítési és fegyelmi ügyek másodfokú elbírálását is – a Hallgatói Jogorvoslati Bizottság (HJB) háromtagú (rektor vagy rektorhelyettes, valamint 1 oktató és 1 hallgató összetételű) tanácsa jár el. A jogorvoslati eljárás hatályos szabályait a 35/2017. (07.06.) sz. szenátusi határozattal elfogadott Hallgatói Általános Eljárási Rend (HÁER) 3. fejezete tartalmazza.

A kurzus hallgatói oktatóváltást kezdeményezhetnek az oktatási rektorhelyettesnél, aki a HK véleményének beszerzése után dönt az ügyben. Ha a kurzus hallgatóinak legalább fele írásban bejelenti, hogy ellenkező esetben a kurzust nem látogatja tovább, az oktatási rektorhelyettes mérlegelés alapján dönt az oktatóváltás kérdésében [SzMSz 3.2.1.4]. A hallgató az oktatókkal szembeni személyes sérelme esetén etikai eljárást kezdeményezhet az Alkalmazotti Etikai Bizottságnál [SzMSz 3.2.3.1]. Jogi vagy szakmai értelemben kifogásolható osztályozás gyanúja esetén az érintett hallgató többtagú vizsgabizottságot kérhet, amelyet az oktatási rektorhelyettes köteles biztosítani. A jogi vagy szakmai kifogás alapossága esetén az oktatási rektorhelyettes

etikai eljárást, illetve munkaügyi jogkövetkezmények alkalmazását köteles kezdeményezni [SzMSz 3.2.3.2]. A kijavított írásbeli vizsgadolgozatba (szigorlati vizsga írásbeli részébe) való betekintés után a hallgató a megadott javítókulcs, illetve a kötelező szakirodalom alapján a javítás felülvizsgálatát kérheti a dolgozat javítójától, vitás esetben kurzusfelelőstől [TVSZ 2.1.4.8.18]. A 2017-es reform óta a szakdolgozati opponens kijelölésével kapcsolatosan a szakfelelős által elbírált panaszkezelést biztosít a TVSZ 2.1.5.2.18. pontja. A hallgató a Minőségbiztosítási és Minőségfejlesztési Szabályzatban rögzített joga megsértése esetén a Hallgatói Jogorvoslati Bizottsághoz fordulhat [MBSZ 10.6].

14. Buddhista tanító BA szak adatlapja

2020-tól induló tanterv szerinti képzésre

1. A felsőoktatási intézmény neve, címe

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola, 1098 Budapest, Börzsöny u. 11.

A felsőoktatási intézményben a tervezett képzésért közvetlenül felelős szervezeti egység

Mánfai Oktatási Intézet, 7304 Mánfa, Fábíán Béla u. 87

2. A (magyar vagy külföldi) felsőoktatási intézménnyel együttműködésben folytatandó képzés esetén a partner intézmény(ek) neve, címe

3. A tervezett képzés helye(i) (székhely, telephely, külföld) és címe(i)

4. Az indítandó alapképzési szak megnevezése (a vonatkozó KKK szerint)

buddhista tanító (Buddhist Theory and Practice)

5. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése (a vonatkozó KKK szerint)

buddhista tanító (Buddhist Theory and Practice)

6. Az indítani tervezett szakirányok és/vagy specializációk.

buddhista meditáció (Buddhist Meditation) specializáció

vallás- és filozófiatörténet (History of Religion and Philosophy) specializáció

7. Az indítani tervezett képzési formák (a megfelelők aláhúzó!) részidejű (levelező)

8. A tervezett hallgatói létszám képzési formánként (n, l, e, t, szhk):

100 fő levelező tagozaton a mánfai telephelyen

9. A képzési idő 6 félév

az alapközzat megszerzéséhez összegyűjtendő: 180 kredit (a vonatkozó KKK szerint)

a teljes idejű képzésben felveendő tanórák száma: a buddhista meditáció, illetve a vallás- és filozófiatörténet specializáción 1980

a szakmai gyakorlat - *ha van* - időtartama és jellege: nincs

10. A szak indításának tervezett időpontja: 2022/23-as tanév

11. A szakfelelős oktató megnevezése (beosztása, tudományos fokozata)

Dr. Kenéz László, főiskolai docens, PhD

15. A képzés tartalma

A Főiskolán kiadott „buddhista tanítói” diploma végzett hallgatóinkat alkalmassá teszi arra, hogy megszerzett tudásukat, elsajátított képességeiket, kompetenciáikat az élet számos területén alkalmazni tudják, a mindennapoktól kezdve a munkavégzés területén át különböző segítő szakmák műveléséig, elmélyítéséig bezárólag. Szűkebben véve lehetőség nyílik arra, hogy az Egyház és Főiskola különböző munkaterületein, illetve hitoktatóként, népművelői, szociális vagy karitatív területen, vagy egyházi felhatalmazással vallási tanítóként dolgozzanak, akár a szerzetesi hivatást válasszák. A legfontosabb képesség azonban, amit a hallgatóink megszereznek a Főiskola elvégzésével, és amelynek folyamatos kibontása a Főiskola után is elkíséri őket az életben, az „alkalmassá válás önmaguk tanítására.” Önmagunk tanítására alkalmassá válni, önmagunkat tanítani – ez adja a buddhista tanító végzettség igazi, egész életre szóló értelmét.

15.1. A képzés programja, a szak tanterve

ismeretkörök és tantárgyak (KKK. 8.1. alapján)	félévek						tantárgy kreditszáma	számonkérés (koll / gyj / egyéb)
	1.	2.	3.	4.	5.	6.		
	tantárgy féléves tanóraszám, tanórátípusa (ea/sz/gy/konz)/kreditértéke							
törzsanyag ismeretkörei								
Buddhista filozófia 1-3. ismeretkör – felelőse: Dr. Főrizs László – „képzési karaktere”: 70% elméleti								
1. Buddhista filozófia 1. (Alaptanítások) Dr. Főrizs László	30ea/3kr						3	koll
2. Buddhista filozófia 2. (Szutta-vinaja) Dr. Főrizs László		30ea/4kr					4	koll
3. Buddhista filozófia 3. (Abhidhamma) Dr. Főrizs László			30ea/4kr				4	koll
Buddhista filozófia 4-6. ismeretkör – felelőse: Dr. Németh Norbert – „képzési karaktere”: 80% elméleti								
4. Buddhista filozófia 4. (Eszmetörténet)				30ea/4kr			4	koll

Dr. Németh Norbert									
5. Buddhista filozófia 5. (Madhjamaka és jógácsára)						30ea/4kr		4	koll
Dr. Németh Norbert									
6. Buddhista filozófia 6. (Vadzsrajána)							30ea/4kr	4	koll
Dr. Németh Norbert									
Buddhista meditáció 1-2. ismeretkör – felelőse: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál – „képzési karaktere”: 80% gyakorlati									
7. Buddhista meditáció 1. (Ánápánaszati)		30gy/2kr						2	ai
Prof. e.b.h.c. Farkas Pál									
8. Buddhista meditáció 2. (Vipasszaná)			30gy/2kr					2	ai
Prof. e.b.h.c. Farkas Pál									
Buddhista meditáció 3-4. ismeretkör – felelőse: Dr. Kenéz László – „képzési karaktere”: 80% gyakorlati									
9. Buddhista meditáció 3. (Zen)				30gy/2kr				2	ai
Dr. Kenéz László									
10. Buddhista meditáció 4. (Zen)					30gy/2kr			2	ai
Dr. Kenéz László									
Buddhista meditáció 5-6. ismeretkör – felelőse: Cser Zoltán – „képzési karaktere”: 80% gyakorlati									
11. Buddhista meditáció 5. (Samatha és vipasjaná)						30gy/2kr		2	ai
Cser Zoltán									
12. Buddhista meditáció 6. (Tudati képzés)							30gy/2kr	2	ai

Cser Zoltán									
		Mozgásmeditáció ismeretkör – felelőse: Földiné Irtl Melinda – „képzési karaktere”: 80% gyakorlati							
13a. Mozgásmeditáció 1. (Csi-kung) KV Földiné Irtl Melinda	30gy/1kr						1	ai	
14a. Mozgásmeditáció 2. (Csi-kung) KV Földiné Irtl Melinda		30gy/1kr					1	ai	
15a. Mozgásmeditáció 3. (Jóga) KV Földiné Irtl Melinda			30gy/1kr				1	ai	
16a. Mozgásmeditáció 4. (Jóga) KV Földiné Irtl Melinda				30gy/1kr			1	ai	
17a. Mozgásmeditáció 5. (Tibeti jóga) KV Földiné Irtl Melinda					30gy/1kr		1	ai	
18a. Mozgásmeditáció 6. (Tibeti jóga) KV Földiné Irtl Melinda						30gy/1kr	1	ai	
		Szatipatthána ismeretkör – felelőse: Bodó Ferenc – „képzési karaktere”: 80% gyakorlati							
13b. Szatipatthána 1. KV Bodó Ferenc	30gy/1kr						1	ai	
14b. Szatipatthána 2. KV Bodó Ferenc		30gy/1kr					1	ai	

15b. Szatipatthána 3. KV			30gy/1kr				1	ai
Bodó Ferenc				30gy/1kr			1	ai
16b. Szatipatthána 4. KV					30gy/1kr		1	ai
Bodó Ferenc						30gy/1kr	1	ai
17b. Szatipatthána 5. KV							1	ai
Bodó Ferenc							1	ai
18b. Szatipatthána 6. KV							1	ai
Bodó Ferenc						30gy/1kr	1	ai
Buddhista szentiratismeret 1-2. ismeretkör – felelőse: Bodó Ferenc – „képzési karaktere”: 60% gyakorlati								
19. Buddhista szentirat-ismeret 1. (Páli egzegézis)	30sz/4kr						4	gyj
Bodó Ferenc								
20. Buddhista szentirat-ismeret 2. (Tibeti egzegézis)	30sz/4kr						4	gyj
Bodó Ferenc								
Buddhista szentiratismeret 3-4. ismeretkör – felelőse: Takács László – „képzési karaktere”: 60% gyakorlati								
21. Buddhista szentirat-ismeret 3. (Dhammapada)		30sz/4kr					4	gyj
Takács László								
22. Buddhista szentirat-ismeret 4. (Páli kánon)			30sz/4kr				4	gyj
Takács László								
Buddhista szentiratismeret 5-7. ismeretkör – felelőse: Komár Lajos – „képzési karaktere”: 60% gyakorlati								

23. Buddhista szentirat-ismeret 5. (Mahájána szútrák)				30sz/4kr			4	gyj
Komár Lajos								
24. Buddhista szentirat-ismeret 6. (Tibeti szövegek)					30sz/4kr		4	gyj
Komár Lajos								
25. Buddhista szentirat-ismeret 7. (Zen szövegek)						30sz/4kr	4	gyj
Komár Lajos								
Alkalmazott buddhizmus 1-2. ismeretkör – felelőse: Karsai Gábor – „képzési karaktere”: 70% gyakorlati								
26. Alkalmazott buddhizmus 1. (Buddhista pszichológia)			30sz/3kr				3	gyj
Karsai Gábor								
27. Alkalmazott buddhizmus 2. (Buddhizmus és társadalom)						30sz/3kr	3	gyj
Karsai Gábor								
Théraváda buddhizmus 1-4. ismeretkör – felelőse: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál – „képzési karaktere”: 60% gyakorlati								
28. Théraváda buddhizmus 1. (Théraváda országok és buddhista tanítómesterek)	30sz/3kr						3	gyj
Prof. e.b.h.c. Farkas Pál								
29. Théraváda buddhizmus 2. (Szentiratok egzegézise)		30sz/3kr					3	gyj
Prof. e.b.h.c. Farkas Pál								

30. Théraváda buddhizmus 3. (Angol nyelvű szuttaolvasás)				30sz/3kr			3	gyj
Prof. e.b.h.c. Farkas Pál								
31. Théraváda buddhizmus 4. (Tanátadás)					30sz/3kr		3	gyj
Prof. e.b.h.c. Farkas Pál								
Dharma Conversation 1-2. ismeretkör – felelőse: Karsai Gábor – „képzési karaktere”: 80% gyakorlati								
32. Dharma Conversation 1. (Terminology)	30gy/3kr						3	gyj
Karsai Gábor								
33. Dharma Conversation 2. (Dharma Talk)						30gy/3kr	3	gyj
Karsai Gábor								
Vallásbölcséleti alapismeretek 1-3. ismeretkör – felelőse: Dr. Schreiner Dénes – „képzési karaktere”: 70% elméleti								
34. Vallásbölcséleti alapismeretek 1. (Bevezetés a filozófiába)	30ea/3kr						3	koll
Dr. Schreiner Dénes								
35. Vallásbölcséleti alapismeretek 2. ea. (Bevezetés a vallástudományba)	30ea/2kr						2	koll
Dr. Schreiner Dénes								
36. Vallásbölcséleti alapismeretek 2. szem. (Bevezetés a vallástudományba)	30sz/2kr						2	gyj
Dr. Schreiner Dénes								
37. Vallásbölcséleti alapismeretek 3. (A buddhizmus kultúrtörténete)	30ea/3kr						3	koll

Dr. Schreiner Dénes								
Zen buddhizmus 1-4. ismeretkör – felelőse: Dr. Kenéz László – „képzési karaktere”: 80% gyakorlati								
38. Zen buddhizmus 1. (Művészeti gyakorlat) Dr. Kenéz László		30sz/3kr					3	gyj
39. Zen buddhizmus 2. (A zen története) Dr. Kenéz László			30sz/3kr				3	gyj
40. Zen buddhizmus 3. (Zen és mahájána szövegek) Dr. Kenéz László				30sz/3kr			3	gyj
41. Zen buddhizmus 4. (Kóánok) Dr. Kenéz László					30sz/3kr		3	gyj
Tibeti buddhizmus 1-4. ismeretkör – felelőse: Cser Zoltán – „képzési karaktere”: 70% gyakorlati								
42. Tibeti buddhizmus 1. (Belső-Ázsia és Tibet története) Cser Zoltán		30sz/3kr					3	gyj
43. Tibeti buddhizmus 2. (Tibeti buddhista filozófia) Cser Zoltán			30sz/3kr				3	gyj
44. Tibeti buddhizmus 3. (Szertartástan) Cser Zoltán					30sz/3kr		3	gyj
45. Tibeti buddhizmus 4. (Szimbológia)						30sz/3kr	3	gyj

Cser Zoltán								
India filozófiai iskolái és vallásai 1-3. ismeretkör – felelőse: Takács László – „képzési karaktere”: 60% gyakorlati								
46. India filozófiai iskolái és vallásai 1. (Bráhmaikus irodalom)		30sz/3kr					3	gyj
Takács László								
47. India filozófiai iskolái és vallásai 2. (Darsanák)			30sz/3kr				3	gyj
Takács László								
48. India filozófiai iskolái és vallásai 3. (Vallási irányzatok)				30sz/3kr			3	gyj
Takács László								
a törzsanyagban összesen	120ea 120sz, 90gy	30ea 150sz, 60gy	30ea 150sz, 60gy	30ea 120sz, 60gy	30ea 120sz, 60gy	30ea, 90sz, 90gy	136kr	270koll, 810gyj, 360ai
	30kr	23kr	23kr	20kr	20kr	20kr		

Buddhista meditációs specializáció ismeretkörei

Buddhista meditáció 7-11. ismeretkör – felelőse: Bodó Ferenc – „képzési karaktere”: 80% gyakorlati								
1. Buddhista meditáció 7. (Théraváda mesterek módszerei)		30gy/2kr					2	ai
Bodó Ferenc								
2. Buddhista meditáció 8. (Tibeti)			30gy/2kr				2	ai

	Bodó Ferenc								
3. Buddhista meditáció 9. (Tibeti)	Bodó Ferenc				30gy/2kr			2	ai
4. Buddhista meditáció 10. (Zen)	Bodó Ferenc					30gy/2kr		2	ai
5. Buddhista meditáció 11. (Zen)	Bodó Ferenc						30gy/2kr	2	ai
Buddhista elvonulás 1-5. ismeretkör – felelőse: Földiné Irtl Melinda – „képzési karaktere”: 80% gyakorlati									
6. Buddhista elvonulás 1. (Théraváda)	Földiné Irtl Melinda		30gy/2kr					2	ai
7. Buddhista elvonulás 2. (Zen)	Földiné Irtl Melinda			30gy/2kr				2	ai
8. Buddhista elvonulás 3. (Zen)	Földiné Irtl Melinda				30gy/2kr			2	ai
9. Buddhista elvonulás 4. (Tibeti)	Földiné Irtl Melinda					30gy/2kr		2	ai
10. Buddhista elvonulás 5. (Tibeti)	Földiné Irtl Melinda						30gy/2kr	2	ai
A meditáció elmélete 1-5. ismeretkör – felelőse: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal – „képzési karaktere”: 60% gyakorlati									

11. A meditáció elmélete 1. (A meditáció hagyományos típusai) Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal		30sz/3kr					3	gyj
12. A meditáció elmélete 2. (Mai meditációs módszerek) Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal			30sz/3kr				3	gyj
13. A meditáció elmélete 3. (Meditáció és tudományok) Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal				30sz/3kr			3	gyj
14. A meditáció elmélete 4. (Meditációs eljárások megalapozása) Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal					30sz/3kr		3	gyj
15. A meditáció elmélete 5. (Meditáció és egészség) Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal						30sz/3kr	3	gyj
a buddhista meditációs specializációban összesen		30sz, 60gy	30sz, 60gy	30sz, 60gy	30sz, 60gy	30sz, 60gy	35kr	150gyj, 300ai
		7kr	7kr	7kr	7kr	7kr		

Szabadon választhatók								
Szabadon választhatók				30*/3kr	30*/3kr	30*/3kr	9	*

a szakon összesen (Buddhista meditációs specializáció esetén)	120ea 120sz, 90gy	30ea 180sz, 120gy	30ea 180sz, 120gy	30ea, 150sz, 120gy	30ea, 150sz, 120gy	30ea 120sz, 150gy	180kr	270koll, 960gyj, 660ai
	30kr	30kr	30kr	30kr	30kr	30kr		

Vallás- és filozófiatörténeti specializáció ismeretkörei

Filozófiatörténet ismeretkör – felelőse: **Dr. Kékesi Balázs** – „képzési karaktere”: 70% elméleti

1. Filozófiatörténet 1. (Ókor, középkor) Dr. Kékesi Balázs		60ea/4kr					4	koll
2. Filozófiatörténet 2. (Reneszánsz, 17-18. század) Dr. Kékesi Balázs			60ea/4kr				4	koll
3. Filozófiatörténet 3. (19-20. század) Dr. Kékesi Balázs				60ea/4kr			4	koll

Vallástörténet ismeretkör – felelőse: **Szathmári Botond** – „képzési karaktere”: 70% gyakorlati

4. Vallástörténet 1. (Ősvallások) Szathmári Botond		30sz/3kr					3	gyj
5. Vallástörténet 2. (Ókori kultúrák vallásai) Szathmári Botond			30sz/3kr				3	gyj
6. Vallástörténet 3. (Monoteista vallások)				30sz/3kr			3	gyj

Szathmári Botond								
Vallástudományi ismeretek ismeretkör – felelőse: Dr. Balikó György – „képzési karaktere”: 70% elméleti								
7. Vallástudományi ismeretek 1. (Vallásfilozófia)					60ea/4kr		4	koll
Dr. Balikó György								
8. Vallástudományi ismeretek 2. (Mítosz, vallás, művészet)						60ea/4kr	4	koll
Dr. Balikó György								
Filozófiai diszciplinák ismeretkör – felelőse: Szathmári Botond – „képzési karaktere”: 60% gyakorlati								
9. Filozófiai diszciplinák 1. (Esztétika)					30sz/3kr		3	gyj
Szathmári Botond								
10. Filozófiai diszciplinák 2. (Etika)						30sz/3kr	3	gyj
Szathmári Botond								
vallás- és filozófiatörténeti specializációban összesen		60ea, 30sz	60ea, 30sz	60ea, 30sz	60ea, 30sz	60ea, 30sz	35kr	300koll, 150gyj
		7kr	7kr	7kr	7kr	7kr		
Szabadon választhatók								
Szabadon választhatók				30*/3kr	30*/3kr	30*/3kr	9	*

a szakon összesen (Vallás- és filozófiatörténeti specializáció esetén)	120ea, 120sz, 90gy	60ea, 210sz, 60gy	60ea, 210sz, 60gy	60ea, 180sz, 60gy	60ea, 180sz, 60gy	60ea, 150sz, 90gy	180kr	570koll, 960gyj, 360ai
	30kr	30kr	30kr	30kr	30kr	30kr		

Páli nyelvi specializáció ismeretkörei

Buddhista szaknyelv (Páli) ismeretkör – felelőse: **Dr. Körtvélyesi Tibor** – „képzési karaktere”: 60% elméleti

1. Buddhista szaknyelv 1. (Páli) Dr. Körtvélyesi Tibor		30ea/4kr					4	koll
2. Buddhista szaknyelv 2. (Páli) Dr. Körtvélyesi Tibor			30ea/4kr				4	koll
3. Buddhista szaknyelv 3. (Páli) Dr. Körtvélyesi Tibor				30ea/4kr			4	koll
4. Buddhista szaknyelv 4. (Páli) Dr. Körtvélyesi Tibor					30ea/4kr		4	koll
5. Buddhista szaknyelv 5. (Páli) Dr. Körtvélyesi Tibor						30ea/4kr	4	koll

Buddhista szakszövegolvasás (Páli) ismeretkör – felelőse: **Dr. Fórizs László** – „képzési karaktere”: 60% gyakorlati

6. Buddhista szakszövegolvasás 1. (Páli)		30sz/3kr					3	gyj

Dr. Fórizs László								
7. Buddhista szakszövegolvasás 2. (Páli) Dr. Fórizs László			30sz/3kr				3	gyj
8. Buddhista szakszövegolvasás 3. (Páli) Dr. Fórizs László				30sz/3kr			3	gyj
9. Buddhista szakszövegolvasás 4. (Páli) Dr. Fórizs László					30sz/3kr		3	gyj
10. Buddhista szakszövegolvasás 5. (Páli) Dr. Fórizs László						30sz/3kr	3	gyj
páli nyelvi specializációban összesen		30ea, 30sz	30ea, 30sz	30ea, 30sz	30ea, 30sz	30ea, 30sz	35kr	150koll, 150gyj
		7kr	7kr	7kr	7kr	7kr		

Tibeti nyelvi specializáció ismeretkörei

	Buddhista szaknyelv (Tibeti) ismeretkör – felelőse: Dr. Kuzder Rita – „képzési karaktere”: 60% elméleti							
1. Buddhista szaknyelv 1. (Tibeti) Dr. Kuzder Rita		30ea/4kr					4	koll
2. Buddhista szaknyelv 2. (Tibeti) Dr. Kuzder Rita			30ea/4kr				4	koll
3. Buddhista szaknyelv 3. (Tibeti)				30ea/4kr			4	koll

Dr. Kuzder Rita								
4. Buddhista szaknyelv 4. (Tibeti) Dr. Kuzder Rita					30ea/4kr		4	koll
5. Buddhista szaknyelv 5. (Tibeti) Dr. Kuzder Rita						30ea/4kr	4	koll
Buddhista szakszövegolvasás (Tibeti) ismeretkör – felelőse: Dr. Kuzder Rita – „képzési karaktere”: 60% gyakorlati								
6. Buddhista szakszövegolvasás 1. (Tibeti) Dr. Kuzder Rita		30sz/3kr					3	gyj
7. Buddhista szakszövegolvasás 2. (Tibeti) Dr. Kuzder Rita			30sz/3kr				3	gyj
8. Buddhista szakszövegolvasás 3. (Tibeti) Dr. Kuzder Rita				30sz/3kr			3	gyj
9. Buddhista szakszövegolvasás 4. (Tibeti) Dr. Kuzder Rita					30sz/3kr		3	gyj
10. Buddhista szakszövegolvasás 5. (Tibeti) Dr. Kuzder Rita						30sz/3kr	3	gyj
tibeti nyelvi specializációban összesen		30ea, 30sz	30ea, 30sz	30ea, 30sz	30ea, 30sz	30ea, 30sz	35kr	150koll, 150gyj
		7kr	7kr	7kr	7kr	7kr		

Szabadon választhatók								
Szabadon választhatók				30*/3kr	30*/3kr	30*/3kr	9	*

a szakon összesen (Páli/Tibeti nyelvi specializáció esetén)	120ea, 120sz, 90gy	60ea, 180sz, 60gy	60ea, 180sz, 60gy	60ea, 150sz, 60gy	60ea, 150sz, 60gy	60ea, 120sz, 90gy	180kr	420koll, 960gyj, 360ai
	30kr	30kr	30kr	30kr	30kr	30kr		

Az alapszakon két új specializációt tervezünk indítani: *páli nyelv* és *tibeti nyelv*. Felismertük, hogy a 2014-es akkreditáció során megszűnt nyelvi képzések óriási hiányt okoznak a képzési programunkban és hallgatóink kompetenciáiban, ezért a buddhizmus szövegeinek két nyelvét, a pálit és a tibetit szeretnénk újra megjeleníteni az alapszak programjában választható specializációként. A mesterképzésen a két nyelv oktatása magasabb szinten, szintén specializáció keretében folytatódna, így egy hallgató számára akár 5 év egybefüggő nyelvi képzést is elérhetővé válik Főiskolánkon.

Az alapszak másik két specializációjának jellegét is pontosítjuk az új, 2020-as tantervben: megőrizzük *vallás- és filozófiatörténet* specializációkat, a korábbi dharmatanító specializációt viszont, annak a szak megnevezésével való összecsengése miatt *buddhista meditáció* specializációra változtatjuk és hangsúlyosabbá tesszük a meditációs képzés elméleti és gyakorlati aspektusait. A mindfulness-mozgalom széles körű térnyerésével így az ezen a specializáción tanuló hallgatóink is könnyebben érvényesülhetnek szakmájukban.

A specializációk rendjében változás a korábbi tantervekhez képest, hogy a specializáció-választás nem a felvételikor, hanem az 1. félév végén történik abból a célból, hogy a hallgatók döntése egy félévnyi tanulmányok után még megalapozottabb lehessen. A specializációk így 5 féléven keresztül futnak, félévente 7 kredittel (összesen 35 kredit).

Új elem a tantervben a Dharma Conversation ismeretkör, ezzel is segítendő a hallgatók angol nyelvi kompetenciájának fejlesztését.

A módosított, 2020-as tantervünkben nem tervezünk külön kreditet adni a *szakdolgozatokra*. Felismertük, hogy a szakdolgozatok jellege és karaktere nagyon eltérő lehet attól függően, hogy milyen specializáción, milyen típusú szakdolgozatokat írnak hallgatóink, ezért a szakdolgozati felkészítést is a specializációhoz igazítottan, annak tananyagába, a kompetenciafejlesztés keretei között tervezzük a jövőben megvalósítani. A specializációink jellegéből fakadóan háromféle szakdolgozat-típusban gondolkodunk a jövőben: nyelvi/fordítási/filológiai jellegű (a nyelvi specializációkon), filozófiai/vallástörténeti/összehasonlító jellegű (a vallás- és filozófiatörténeti specializáción, ill. aki buddhista filozófiai témát választ), meditációs/önismereti/gyakorlati/művészi jellegű (a meditációs specializáción, ill. aki ilyen témát választ).

A buddhista filozófia *szigorlatot* mint záróvizsga-feltételt a BA-n és az MA-n is megtartjuk, de nem rendelünk hozzá krediteket.

A *szakmai gyakorlatok* rendszerét a hallgatói és oktatói visszajelzések függvényében felülbíráltuk és a 2020-as tantervben kiveztük a kötelező kurzusok közül. Azt tapasztaltuk, hogy annak kötelező jellege nem segítette a hallgatói előrehaladást, sokan formális megoldással szereztek papírt a szakmai gyakorlatok elvégzéséről, ill. az esti képzés érett, tapasztalt hallgatói körében felesleges plusz adminisztrációs és időterhet jelentett. A szakmai gyakorlatok rendszerét háromféle módon váltjuk ki az új tantervben: 1. a képzés maga hangsúlyosan gyakorlat-orientálttá válik, sok kurzus vált zárási formát előadásról szemináriumra, gyakorlatra, 2. a képzés tananyaga maga is gyakorlat-orientálttá és kompetencia-fejlesztő hangsúlyúvá válik, 3. a mobilitási ablak bevezetésével biztosítjuk hallgatóink számára, hogy külföldi tanulmányaik keretében egybefüggő szakmai gyakorlatokon, képzéseken vegyenek részt.

15.2. Ismeretkörök/tantárgyi programok, tantárgyleírások

Buddhista törzsanyag tantárgyleírásai

Az ismeretkör: Buddhista filozófia 1-3.

Kredittartománya: 11kr

Tantárgyai:

1. Buddhista filozófia 1. (Alaptanítások)
2. Buddhista filozófia 2. (Szutta-vinaja)
3. Buddhista filozófia 3. (Abhidhamma)

Tantárgy neve: Buddhista filozófia 1. (Alaptanítások)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 70% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: kollokvium	
A tantárgy tantervi helye: 1. félév	
Tantárgyleírás:	
A Buddha élete, a tanításában kifejeződő Igazság (Dhamma), és a tanításait hitelesen hordozó nemes gyülekezet (Saṅgha) bemutatása. „Ez a szenvedés, ez a szenvedés oka, ez a szenvedés megszűnése, ez a szenvedés megszűnéséhez vezető út. Ez az, amit elmondtam. Hogy miért mondtam el? Mert ez hasznot hoz, előrehaladáshoz vezet a szentség útján, elvezet a szenvedélymentességhez, elcsendesedéshez, megszűnéshez, megnyugváshoz, közvetlen megismeréshez, megvilágosodáshoz, nibbánához. Így hát, szerzetesek, ezzel foglalkozzatok.” (Saṃyutta Nikāya 56.31.) Témák: A Buddha élete. A Buddha és kortársai. A Buddha alapvető tanítása: a négy nemes igazság. A középút tanítása (majjhima paṭipadā). A szenvedés nemes igazsága és annak teljes megértése. Az öt halmaz (khandha). A szenvedés keletkezésének nemes igazsága. A szomj (taṇhā) és annak elhagyása. A létezés három jellegzetessége (lakkhaṇa). A szenvedés három gyökéroka (mūla). Ahogyan a szomj kél: indriya, āyatana, dhātu, és a hozzájuk kötő bilincsek (saṃyojana). Az elme tévelygései (papañca, maññānā, vipallāsa), az önazonosság nézetének (sakkāya-diṭṭhi) keletkezése. A szenvedés megszűnése és annak megtapasztalása. Az anattā tanítása. Nibbāna. A szenvedés keletkezése és megszűnése a paṭicca samuppāda tanításának tükrében. A szándékos tett (kamma) és annak eredménye (vipāka). A szenvedés megszűnésének útja: a nemes nyolcas út és annak bejárása. A három erény (sīla). A világi követő útja: a három menedék, az öt fogadalom. Az otthontalanságba	

távozás és a beavatás (pabbajjā, upasampadā). A nemes fegyelem és a szerzetesi szabályok (Vinaya, Pāṭimokkha). A Saṅgha. A helyes törekvés és jelenlét (sammā vāyāma, sammā sati). A satipaṭṭhāna meditáció. A helyes összeszedettség (sammā samādhi). A samatha meditáció. A helyes szemlélet és elgondolás (sammā dīṭṭhi, sammā saṅkappa). A vipassanā meditáció. A megszabadulás segítői: a 37 bodhipakkhiya dhammā. A fokozatos gyakorlás (anupubba sikkhā), az útonjáró (sekha), a nyolc nemes személy (ariya puṅgala) és az önerőből teljesen megszabadult (sammā sambuddha). A hétvégi oktatás hallgatói két témát összevonva hallgatnak, tehát első alkalommal az 1-2., második alkalommal a 3-4. témát, és így tovább! Az előadást kollokvium zárja, a vizsgán a hallgató – az év elején kitöltött tudásfelmérő kérdőív alapján – a tanult anyagból kérdéseket kap, amelyre azonnal kell válaszolnia.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

Kötelező irodalom:

1. POROSZ TIBOR 2000. *A buddhista filozófia kialakulása és fejlődése a théraváda irányzatban.* Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.
2. NÉMETH NORBERT 2005. *A buddhizmus eszméi.* Budapest: Kvintesszencia.
3. BODHI, BHIKKHU *A nemes nyolcérteű ösvény.* (ford. Pressing Lajos) Budapest: Orientpress.
4. SZUMÉDHÓ, ÁCSÁN 2000. *Csittavivéka – A csöndes tudat tanítása.* (ford. Tóth Zsuzsanna, Farkas László) Budapest: Buddhapada Alapítvány.
5. FÓRIZS LÁSZLÓ (ford.) 2002. *Dhammapada (Az erény útja).* Budapest: Gaia

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A Buddha kora és élete alapvető vonatkozásainak ismerete, tanítása meghatározó elveinek és kategóriáinak fogalmi szintű ismerete, a tanítás fő vonulatának elméleti szintű megértése, ami képessé teszi a hallgatót, hogy a Buddha Tan-kifejtési módszerét megismerje, etikai alapelveit megértse, a meditációra vonatkozó tanításait képes legyen olyan fokon értelmezni, hogy orientálódhassék a neki legmegfelelőbbnek tetsző gyakorlat(ok) megismerése felé.

b) képességei

- A hallgató képes türelmét és kitartását fejleszteni, hogy folyamatosan fenntarthassa figyelmét és érdeklődését egy számára jobbra ismeretlen tanítás hallgatásakor.
- A hallottakat olvasmány-élményeivel és meditációs tapasztalataival összevetve hajlandó és képes értelmezni.
- Alkotó módon fejleszti tovább tudását, párhuzamba hozva azt meditációs élményeivel.
- Kezdő szinten képes arra, hogy megértse a Buddha által alkalmazott fogalmakat és kategóriákat, és életében megtalálja azok analógiáit.
- Kezdő szinten képes arra, hogy az elsajátított tudást szóban vagy írásban megjelenítse.
- Tanulásához képes a meditáció mellett a modern tudomány és információs technika eszközeit is alkotó módon fölhasználni, beleértve egyszerűbb idegen nyelvű szakirodalom olvasását is.

Tantárgy felelőse: Dr. Fórizs László, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy neve: Buddhista filozófia 2. (Szutta-vinaja)

Kreditértéke: 4

A tantárgy besorolása: kötelező

Képzési karaktere: 70% elméleti
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar
A számonkérés módja: kollokvium
A tantárgy tantervi helye: 2. félév
Tantárgyleírás:
A buddhizmus úgynevezett „hármasság gyűjteménye”, a Tipitaka bevezető ismertetése. A Sutta pītaka keletkezésének, szóbeli megőrzésének, felépítésének, rendezésének, későbbi írásba foglalásának története. Az öt <i>nikāya</i> részletesebb ismertetése. A buddhista alaptanítások megjelenése az Aṭṭhakavagga és a Pārāyanavagga emelkedett költői megfogalmazásaiban. Ugyanezen tanítás szisztematikus kifejtése a későbbi szuttákban. A szuttaelemzés módszereinek bemutatása gondosan kiválasztott szuttákon keresztül. A Vinaya pītaka ismertetése. A szerzetesi közösség, a Saṅgha együttélését irányító szabályok, keletkezésük körülményei, a vétkek súlyosság szerinti csoportosítása, a szabályok értelme, megalkotásának szándéka, a felelősségrevonás módja és a jóvátétel lehetőségei. A szabályok szerves kapcsolódása a Tanítással, szerepük a megszabadulás felé vezető úton. A Sutta pītaka és a Vinaya pītaka legfontosabb kommentárjai és alkommentárjai.   Témák: A Tipitaka keletkezése, a Szutta-pītaka kialakulásának története, könyveinek rendje, a körülötte kialakuló iskolák ismertetése, a fennmaradt kanonikus iratok összehasonlítása. A Hosszú beszédek és a Középhosszú beszédek gyűjteménye (Dīgha-, Majjhima nikāya). A Tematikus csoportosítású beszédek gyűjteménye (Saṃyutta nikāya). A Számosságok szerint rendezett beszédek gyűjteménye (Aṅguttara nikāya). A Rövid beszédek gyűjteményének (Khuddaka nikāya) könyvei. A Sutta nipāta negyedik fejezete: az Aṭṭhakavagga. A Sutta nipāta ötödik fejezete: a Pārāyanavagga. A Vinaya pītaka kialakulása és felépítése, a különböző iskolák fennmaradt vinaya szabályzat-gyűjteményei, a Vinaya pītaka könyvei, a Szuttavibhaṅga, a Khandhaka és a Parivāra.   A szerzetessé válás két fokozata: a beavatás (pabbajjā) és befogadás (upasampadā). Fogadalomtétel. A négy szükséglet. A pártfogás (nissaya). Az oktató-mester (upajjhāya) és a tanító (ācariya). A ruha érvényes letétele. A szerzetesi szabályzat (pāṭimokkha) felépítése, a négy kizárással járó vétkek (pārājika). A Saṅgha összehívását igénylő 13 vétkek (saṅghādisesa) és a kétféle kétes ügy (aniyatā). Megintés és vezeklés. Az elkobzással járó 30 megvallandó vétség (nissaggiya-pācittiya). A 92 megvallandó (pācittiya) és négy meggyónandó (pāṭidesaniya) vétség. A gyakorlással járó 75 előírás (sekhiya). Az ügyek elrendezésére vonatkozó hét szabály (adhikaraṇa-samatha). A legfontosabb buddhista szertartások: a Buddha ünnepe (vesākha), a holdnapok (uposatha), az esős évszak (vassa), a meghívás (pavāraṇā), a ruha-adományozás (kaṭhina), a Közösség ünnepe (Āsāḷha pūja). Világiak és szerzetesek. A világi követő (upāsaka) és az otthontalan (anāgārika). A világi követő útja (D.21. Sigālaka sutta).   A hétféle oktatás hallgatói két témát összevonva hallgatnak, tehát első alkalommal az 1-2., második alkalommal a 3-4. témát, és így tovább!   Az előadást kollokvium zárja, a vizsgán a hallgató a tanult anyagból kérdéseket kap, valamint egy írásbeli teszt kérdéseit kell megválaszolnia.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása
1. Bodhi, Bhikkhu Tipitaka fordításai: Majjhima nikāya, 1995. Saṃyutta nikāya, 2000., Aṅguttara nikāya, 2012. Boston (USA), Wisdom Publications, 2005. In the Buddha's Words: An Anthology of Discourses from the Pali Canon, London: Wisdom Publication.

2. Walshe, Maurice 1995. The Long Discourses of the Buddha, A Translation of the Dīgha nikāya, Boston (USA), Wisdom Publications.
3. Pruitt, William (ed.), Norman, K. R. (tr.) 2001. The Pātimokkha. Oxford: The Pali Text Society.
4. Ráhula, Valpola 2014. A Buddha tanítása. Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Egyház.
5. Porosz Tibor 2012. A buddhizmus lexikona. A Buddha tanítása és a théraváda irányzat szakszavai. Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A Sutta piṭaka és a Vinaya piṭaka keletkezése, felépítése, jelentősége, eligazodás a kanonikus könyvekben, szöveghelyek beazonosítása, szövegrészletek helyes idézése. A Buddha szavainak, a tanítás átadási módszereinek ismerete, kezdeti kísérletek azok alkalmazására. A szerzetesi és világi közösség kapcsolatrendszerének, alkotó együttélésének átlátása. A szerzetesi szabályok ismerete és tisztelete, leképezése a világi élet etikai szabályrendszerére. Tiszta és ártalmatlan élet elhatározása.

b) képességei

- A szutták ismeret-rendszerének és összefüggéseinek megértése.
- A buddhista terminológia mélyebb ismerete.
- A szuttákból tanult megismerési és a probléma-megoldási módszerek alkalmazása.
- A fegyelmi szabályok feletti elmélkedés révén az erkölcsi szabályok, etikai alapértékek mélyebb értelmezése.
- A szerzetesi minta világi alkalmazási lehetőségeinek kutatása.
- Analitikus és szintetikus gondolkodás, tetteink adekvát értékelése.
- Könyvtári és elektronikus szakirodalmi források önálló feldolgozása.

Tantárgy felelőse: Dr. Fórizs László, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy neve: Buddhista filozófia 3. (Abhidamma)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 70% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: kollokvium	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Tantárgyleírás:	
A tantárgy a történeti Buddha tanításaira épülő hagyományos théraváda iskola szemléleteibe és módszereibe ad betekintést. Áttekinti az első buddhista filozófia - a théraváda gondolati rendszer - létrejöttének kezdeti megfogalmazásait, majd a legfontosabb témák szerint végig követi annak további alakulását, fejlődését a nevesebb kommentárok és alkommentárok alapján. Témák: A	

buddhista filozófia nyugati értelmezéseinek modelljei. A hagyományok születése. Az új szemlélet. A valóság tana. Kontinuitás és diszkontinuitás. Az okság, a tér és az idő kérdései. A létezés formái. A tudat és folyamatai. Megismerés és tudás. A Buddha logikája és negatív gondolkodása. A Felsőbb Tan pozitív gondolkodása és logikája. A Felsőbb Tan három hagyományának kánoni irodalma. Az Abhidhamma páli nyelvű kommentáriródalma. Hagyomány és megújulás a modern korban és napjainkban. A théraváda viszonya más buddhista iskolákhoz.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. BUDDHAGHOSA 2010. *Visuddhimagga, The Path of Purification*. Colombo: BPS.
2. ANURUDDHĀCARIYA 1997. *A Felsőbb Tan foglalatja*. (ford.: Porosz Tibor). Budapest: TKBF Jegyzet.
3. BODHI BHIKKHU 1993. *A Comprehensive Manual of Abhidhamma*. Sri Lanka, Kandy: Buddhist Publication Society.
4. GOMBRICH, R. F. - OBEYESEKERE, G. 1990. *Buddhism Transformed*. Delhi: Motilal Banarsidass Publishers.
5. POROSZ TIBOR 2000. *A buddhista filozófia kialakulása és fejlődése a théraváda irányzatban*. Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató képessé válik a buddhizmust folytonosan változó, történetileg alakuló szemléletként megérteni, megismeri a későbbi, más buddhista iskolák számára is meghatározó jelentőségű felfogások és szakkifejezések tartalmát, azok egymásra hatását, ennek révén pedig képes azokat összehasonlítani úgy a buddhista, mint a nyugati rokon témájú felvetésekkel.

b) képességei

- A hallgató értő módon képes alapvető idegen nyelvű szakirodalom olvasására.
- Legalább egy idegen nyelven megbízható szinten ismeri a saját szakterületének legjellegzetesebb szakkifejezéseit és azok alkalmazását.
- Ismeri és alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén szakszövegek felleléséhez és tanulásához.
- Konkrét feladatokhoz kapcsolódóan fejleszti szövegértési és szövegproduktív készségét.
- Átlátja szakterülete legfontosabb problémáit, a nézőpontok közötti különbségeket.
- Nyitott a problémák kutatáson alapuló megoldása iránt.

Tantárgy felelőse: Dr. Fórizs László, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Fórizs László, PhD

Az ismeretkör: Buddhista filozófia 4-6.

Kredittartománya: 12kr

Tantárgyai:

4. Buddhista filozófia 4. (Eszmetörténet)
5. Buddhista filozófia 5. (Madhjamaka és jógácsára)
6. Buddhista filozófia 6. (Vadzsraja)

Tantárgy neve: Buddhista filozófia 4. (Eszmetörténet)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 80% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Önálló forrásfeldolgozás, alapszintű szakszövegek angol nyelven történő olvasása.	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Alapfogalmak nem-buddhista jelentésének tanórán történő önálló hallgatói kifejtése, alapfogalmakkal kapcsolatos élethelyzetek felkutatása és beszámoló készítése	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	
Tantárgyleírás:	
A kurzus bemutatja a buddhizmus eszmerendszerét, ahogyan a történelmi Buddha idejében kialakult tanításoktól kezdődően létrejöttek és az évszázadok során formálódtak. Az előadások a buddhista tan egészét öt jelentős szemléleti módra osztják fel, amelyek tárgyalása során egyaránt áttekintik a hínájána, mahájána és vadzsrajána irányzatok főbb jellemzőit. A buddhista eszmék áttekintésekor elsődlegesen a buddhista alapfogalmak, mint amilyen a nirvána, szamszára, szenvedés, megvilágosodás stb., eltérő értelmezései és szemlélete kerül kifejtésre.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Conze, Edward, 2000. <i>A buddhizmus rövid története</i> . Akkord. 2. Németh Norbert, 2004. <i>A buddhizmus eszméi</i> . Debrecen: Kvintesszencia. 3. Porosz Tibor 2018. <i>A buddhizmus lexikona – A Buddha tanítása és a théraváda irányzat szakszavai</i> . A Tan Kapuja Buddhista Egyház. 4. Skilton, Andrew 1995. <i>A buddhizmus rövid története</i> . Corvina. 5. Szögyal Rinpoce 2000. <i>Tibeti könyv életről és halálról</i> . Budapest: Magyar Könyvklub.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A hallgató átfogóan ismeri a buddhizmus alapvető eszméit és szakkifejezéseit, képes arra, hogy a buddhizmus alapvető fogalmait az adott buddhista irányzat kontextusában értelmezze, valamint az egyes buddhista irányzatokról önálló, a buddhizmus önértelmezésének megfelelő véleményt alkosson.	
b) képességei - Képes elsajátítani a buddhista szakkifejezések hétköznapi szóhasználatától eltérő jelentését. - A buddhista eszmék megértésével ezek jelentését önállóan alkalmazni tudja saját élethelyzetére.	

- Az előadások meghallgatása alapján képes önálló kérdésfelvetésre és a témával kapcsolatos szóbeli prezentációra.   - Kommunikációjába és viselkedésébe képes beépíteni a buddhista eszmék jelentéstartalmát.   - Az órákon szerzett ismereteit tovább tudja mélyíteni az info-kommunikációs eszközök használatakor.   - Fejleszti, haladó szinten gyakorolja forráskritikai kompetenciáját, miközben felhasználja az idegen nyelvű szakszövegek alapszintű tartalmait.
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Norbert, PhD MCU
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Németh Norbert, PhD MCU

Tantárgy neve: Buddhista filozófia 5. (Madhjamaka-Jógácsára)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 80% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csoportmunka és egyéni önálló beszámolók a szorgalmi időszak során.	
A számonkérés módja: kollokvium	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Tantárgyleírás:	
A kurzus célja a mahájána buddhizmus két legfontosabb irányzatának, a madhjamaka és a jógácsára iskola eszmerendszerének a bemutatása. Az előbbi az iskola-alapító Nágárdzsuna (c. 150), közvetlen tanítványa, Árdhádeva és a tibetiek által prászangika-mádhjamikaként számon tartott Buddhapálita (c. 470-540), Csandrakirti (c.600-650) bölcséletének ismertetését, legfőbb műveik tartalmának, felépítésének elemzését öleli fel, de röviden kitér a madhjamaka későbbi álosztályai, a prászangika- illetve a szvátantrika-mádhjamika gondolatrendszer főbb formális logikai különbségeire és a madhjamaka hermeneutika jellemzőire is. Ezt követően a kurzus bemutatja a jógácsára előzményeit, alapítóinak (Aszanga és Vaszubandhu), valamint legfontosabb gondolkodóinak (Dignága, Dharmakirti, Hszüan-Cang) fontosabb, a mahájánát sokban meghatározó tanításait (tárház-tudat, nyolc-tudatosság, a tudat többosztatú voltának modellje, három mibenlét tana, apoha-elmélet) valamint a jógácsára hatását más buddhista irányzatokra, így többek között a csanra.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Fehér Judit (1997): Nágárdzsuna. A mahájána buddhizmus mestere. Budapest, Farkas Lőrinc Imre 2. Tenigl-Takács László (1997): A jógácsára filozófiája. Budapest, Tan Kapuja. Fehér Judit (1997): <i>A buddhista középút filozófiája, Buddhapálita: Múlamadhjamakavritti</i> . In: Fehér Judit (szerk.): Tibeti buddhista filozófia, Válogatta, fordította és kommentálta: Agócs Tamás, Fehér Judit,	

Hamar Imre, Horváth Z. Zoltán, Történelem és kultúra 11, Budapest, 1994 (1. kiadás), 1997 (2. kiadás), Balassi Kiadó, pp. 7 - 58.   3. Végh József 2015. Nágárdzsuna Baráti levele. In: <i>Keréknyomok</i> IX. 49-77.   4. Farkas Attila Márton (2007): Implikált tudás a létben. Az alajavidzsnyána egy kortárs buddhista értelmezése. <i>Keréknyomok</i> 2007/2: 3-29.   5. Tola, F. and Dragonetti, C. (2004) Being as Consciousness. Yogacara Philosophy of Buddhism (Delhi: Motilal Banarsidass Publishers).
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató képes átlátni és ismertetni a madhjamaka és a jógácsára létszemlélet lényegi pontjait annak kulcsfogalmaira összpontosítva, belátja a középut követésének a fontosságát, elsősorban elméleti-műveltségi, másodsorban gyakorlati szinten.   b) képességei   - Feladatokhoz kapcsolódóan folyamatosan fejleszti szövegértési és szövegproduktív készségét.   - Értő módon képes alapvető idegen nyelvű szakirodalom olvasására, és legalább egy idegen nyelven megbízható szinten ismeri a saját szakterületére jellemző szakkifejezéseket, és alkalmazza azokat.   - Ismeri, megkülönbözteti és alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz, feladatainak hatékony és korszerű megoldásához.   - Érti és képviseli saját szakterülete/szaktudománya kritikai megközelítéseit. Átlátja szakterülete legfontosabb problémáit, a nézőpontok közötti különbségeket. Nyitott a problémák kutatáson alapuló megoldása iránt.   - Rendelkezik a munkamegosztásra épülő együttműködési képességgel.
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Norbert, PhD MCU
Tantárgy oktatásába bevont oktatók: Dr. Farkas Attila Márton, PhD

Tantárgy neve: Buddhista filozófia 6. (Vadzsrajána)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: törzsanyag	
Képzési karaktere: 80% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Önálló forrásfeldolgozás, alapszintű szakszövegek angol nyelven történő olvasása.	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: A vadzsrajána buddhizmus alapvető fogalmainak tanórán történő önálló hallgatói kifejtése, példák és élethelyzetek bemutatása, amelyek prezentálják a vadzsrajána buddhizmus szemléletének megértését és elsajátítását.	

A tantárgy tantervi helye: 6. félév
Előtanulmányi feltételek: Tibeti buddhista 3. (Tibeti buddhista filozófia)
Tantárgyleírás:
A kurzus a vadzsrajána buddhizmust a tibeti kultúrkörön keresztül mutatja be, ahogyan a buddhista tanítások kibontakozásában a tantrikus buddhizmus önálló módon alakította ki saját rendszerét. Jóllehet a téma számos gyakorlati vonatkozást tartalmaz, azonban az órák előadások formájában kifejezetten elméleti tárgyalják a vadzsrajána szellemiségét. E körben a vadzsrajána buddhizmus gyakorlásához szükséges alapfogalmakat a kurzus alapvetően a nyilvánosan elérhető könyv- és egyéb publikációkban szereplő másodlagos forrásokon keresztül ismerteti meg.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Hopkins, Jeffrey 2003. <i>A tantrikus ösvény alapvetése. Bevezetés a tibeti buddhizmusba</i>. Budapest: Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó.   2. Kalu Rinpoce 2007. <i>A tibeti buddhizmus alapjai</i>. Budapest: Filosz.   3. Mireisz László 2018. <i>Semmi virágai</i>. A Tan Kapuja.   4. Sabkar Lama 2003. <i>A Garuda röpte</i>. Budapest: A Tan Kapuja.   5. Thubten Yeshe Lama 2001. <i>The Essence of Tibetan Buddhism</i>. Boston: Lama Yeshe Wisdom Archive.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató átfogóan ismeri a vadzsrajána buddhizmus szemléletét és főbb rendszereit, képes arra, hogy e szemléletet részletesen összehasonlítsa a buddhizmus más irányzatainak szemléletével, valamint a vadzsrajána buddhizmust önállóan képes elhatárolni a mahájána buddhizmus más iskoláitól.   b) képességei   - Elsajátítja a vadzsrajána buddhizmus általános terminológiáját   - Megszerzi azokat az elméleti ismereteket, amelyekkel a vadzsrajána buddhizmus elsődleges forrásainak tanulmányozását megkezdheti.   - A vadzsrajána buddhizmus szemléletének ismeretében általános élethelyzeteket e szemlélet alapján tud értelmezni.   - Az előadások meghallgatása alapján képes önálló kérdésfelvetésre és a témával kapcsolatos szóbeli prezentációra.   - A vadzsrajána buddhista meditáció alapjait megismerve bekapcsolódhat a tibeti buddhizmus főiskolai és főiskolán kívüli gyakorló csoportjainak gyakorlásába
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Norbert, PhD MCU
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Németh Norbert, PhD MCU

Az ismeretkör: Buddhista meditáció 1-2.

Kredittartománya: 4kr

Tantárgyai:

7. Buddhista meditáció 1. (Ánápánaszati)
8. Buddhista meditáció 2. (Vipasszaná)

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 1. (Ánápánaszati)		Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező		
Képzési karaktere: 80% gyakorlati		
A tanóra típusa: gyakorlati jegy, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar		
A számonkérés módja: aláírás		
A tantárgy tantervi helye: 1. félév		
Tantárgyleírás:		
A Buddha tanításának egyik kiemelkedő fontosságú, a gyakorlók által széles körben alkalmazott szuttája a Majjhima Nikāya 118. tanítóbeszéde, az Ānāpānasati sutta. A szutta és kommentárjai által részletesen leírt gyakorlat-sor a meditáció két egybefonódó nagy ösvénye, a samatha és vipassanā meditáció megkezdésére, gyakorlására és kiteljesítésére egyaránt alkalmas. Lehetővé teszi ezáltal, hogy gyakorlóit a tiszta megértés olyan magaslataira juttassa, ahol a valóságot torzításmentesen ismeri és látja. A ki- és belégzés éber tudatosságának gyakorlása volt a Buddha mindennapos gyakorlásának középpontjában, ezt a gyakorlat-sort végezte megvilágosodása előtt a bódhi fa alatt is. Tartalom: A meditáció (bhāvanā). Motiváció, előkészületek a gyakorlásra. Menedékvétel, és/vagy a világi követőkre vonatkozó öt erény (sīla) megalapozása. A szeretetteljes jóindulat (mettā) felkeltése. A testhelyzet, fizikai előkészületek (nyújtó és lazító gyakorlatok). Az ānāpānasati rész: Az első negyed (szemlélődés a test felett): a ki- és belégzés tudatos szétválasztása, a légzés követése, a figyelem rögzítése a légzésen, a légzés minőségének megtapasztalása (rövid-hosszú, felületes-mély, durva-finom, nehéz-könnyed, egyenletes-szaggyal, gyors-lassú, párás-száraz, hűvös-meleg), a légzés útja és a teljes lélegző test (sabbakāya) megtapasztalása, a testi késztetések (kāyasaṅkhāra, azaz a ki-és belégzés) elnyugtatója. A második negyed (szemlélődés az érzések felett): az odaszentelődés öröme (pīti) megtapasztalása, az elégedettség boldogságának (sukha) megtapasztalása, a tudati késztetések (cittasaṅkhāra, azaz a vedanā és saññā) megtapasztalása, ezek elnyugtatója. A harmadik negyed (szemlélődés a tudat felett): a tudat (citta) megtapasztalása, felvidítése, összpontosítása, elnyugtatója. A negyedik negyed (szemlélődés a dhammák felett): szemlélődés a mulandóság (anicca), lecsillapodás (virāga), megszűnés (nirodha), eloldódás (paṭinissagga) felett. A satipaṭṭhāna rész: A test mint test, az érzés mint érzés, a tudat mint tudat, a dhammák mint dhammák szemlélése. A hét megvilágosodási tényező (sambojjhaṅga) kibontakoztatása: A hét megvilágosodási tényező (sati, dhamma-vicaya, viriya, pīti, passaddhi, samādhī, upekkhā) kibontakoztatása a testben, érzésekben, tudatban, dhammákban. A tisztánlátás és megszabadulás (vijjā-vimutti) kifejelesztése: A		

hét megvilágosodási tényező kifejlesztése, amint az az elkülönüléstől (viveka), lecsillapodástól (virāga), megszűnéstől (nirodha) függően az eloldódáshoz (vossagga) vezet.

A tantárgy oktatása során az előkészítő és ānāpānasati rész négy negyedét gyakoroljuk, kitekintéssel a gyakorlás továbbfejlesztésének módjaira és lehetőségeire.

Az oktatás során sor kerül a gyakorlat elméleti alapjainak alapos elsajátítására is, a módszerről írt tanulmányok és könyvek, valamint neves tanítók szóbeli tanítás-átadása alapján.

A tárgy teljesítésének elfogadása írásbeli teszt értékelése és a részvétel alapján történik, a gyakorlatot vezető tanár a teljesítést aláírással igazolja, érdemjegyet nem állapít meg.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. ANÁLAJÓ 2007. *Szatipatthāna – A megvalósítás egyenes útja.* (ford. Tóth Zsuzsa) Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.
2. SZUCSITTÓ ÁCSÁN 2007. *Buddhista meditáció - Az alapok.* (ford. Malik Tóth István) Budapest: Buddhapada Alapítvány.
3. NYANAPONIKA THERA 1994. *A buddhista meditáció szíve. A Satipatthāna Sutta szövege és kommentárjai.* (ford. Pressing Lajos) Budapest: Orient Press.
4. BRAHM, AJAHN 2006. *Mindfulness, Bliss and Beyond, A Meditator's Handbook.* Boston: Wisdom.
5. LEE, AJAHN 2000. *Keeping the Breath in Mind and Lessons in Samadhi.* Valley Center, USA: Metta Forest Monastery.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató képes figyelmét a lehető legkisebb eltéréssel fönntartani, még egy számára kevésbé érdekesnek tűnő előadás vagy gyakorlat esetén is, nyitott érdeklődéssel fordulni valamennyi ismert és ismeretlen dolog felé. A fizikai szinten is áthatóan megismert, valamennyi dologra és eseményre vonatkozó keletkezés, fennállás és elmúlás megtapasztalása türelemre, kitartásra és elfogadásra nevel. A dolgok látszólag sosem kielégítő voltának közvetlen belátása megnöveli a nyitottságot és együttérzést. A szenvedés oka, az életkor előrehaladásával egyre rögzítettebbé váló énkép felismerése, határainak egyre távolabbra tolása, majd föloldása pedig szétfoszlatja a belső feszültségeket, lehetővé teszi a tisztánlátást.

b) képességei

- A hallgató fizikai szinten képes egy helyes és egészséges testtartást hosszan fönntartani.
- Képes fönntartani és értékelni a nemes csendet.
- Bensőségesen megismeri a légzés tulajdonságait, melyek segítenek fölismerni keletkező érzelmeit, ezáltal lehetőséget nyújtva azok kezelésére.
- Ezáltal képes érzelmeit elcsitítani, és gondolkodását lecsönDESíteni, összeszedetté tenni.
- A belső nyugalom képessé teszi adott problémák alapos vizsgálatára és megértésére.
- A Buddha tanításának elméleti alapjai közvetlenül jelennek meg gyakorlatában.
- Ezáltal probléma-megoldó képessége nő, kitartása erősödik, memóriája gazdagodik.
- Tolerancia-szintje megnövekszik, előítéleteit elveszíti, torzításmentesen vizsgálódik.
- Önismerete és ön-elfogadása a vizsgálatás által kiteljesedik.
- Ezáltal fokozottan képessé válik a csoportmunkára, a másokkal való együttműködésre.

Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 2. (Vipasszaná)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlati jegy, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: aláírás	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Tantárgyleírás:	
A tantárgy a hagyományos buddhista meditációs módszerek közül az S. N. Goenka-féle vipasszaná gyakorlatot tanítja meg. Tartalom: Az órák során a hallgatók a légzésfigyeléssel kezdődően a test egészére kiterjedő figyelem és felismerések fokozatai szerint haladnak. A közös gyakorlás és az egyéni konzultációk alapján a haladás egyénre szabott.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása - GOENKA, S. N. 2009. <i>A tíznapos vipasszana-tanfolyam előadásainak összefoglalói</i>. Budapest: Vipassana Magyarország Alapítvány. - HART, WILLIAM 2002. <i>Az élet művészete. Vipasszaná meditáció S. N. Goenka tanítása szerint</i>. Budapest: Ursus Libris.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A hallgató képessé válik a szabadon engedett saját testi, emocionális és mentális élményeinek beavatkozás, manipuláció és értékítélet nélküli tudatosítására, bővíti a különféle élethelyzetekre adott válaszlehetőségek alternatíváinak a felismerését. b) képességei - A gyakorlat folyamatos végzése a buddhista tanulmányok kezdetétől a legmagasabb szintekig megtapasztalhatóvá és érthetővé teszi a tanításokat. - A hallgató értő módon képes a magasfokú figyelem és az önreflexió segítségével a szabadság megtapasztalására. - A magasfokú fenntartott figyelem, a türelem és az elfogadás, a személyek és helyzetek előítélet nélküli objektív kezelése, növeli a problémamegoldó gondolkodás szintjét. - A saját testét, érzéseit, érzelmeit, tudatállapotait tudatosítva megtanulja a mások iránti felelősség vállalását is.	
Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál	
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Bodó Ferenc	

Az ismeretkör: Buddhista meditáció 3-4.

Kredittartománya: 4kr

Tantárgyai:

- 9. Buddhista meditáció 3. (Zen)
- 10. Buddhista meditáció 4. (Zen)

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 3. (Zen)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, személyes gyakorlati útmutatás és segítség	
A számonkérés módja: aláírás	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Tantárgyleírás:	
A zen különleges helyet foglal el a buddhizmuson belül, s ilyenként az a speciális meditációs forma is, amelyet művel, sajátos didaktikát követel. Az elméleti bevezetések mellett a hallgatók alkalomról alkalomra nyernek bevezetést, sajátítják el a zen meditáció gyakorlatát, megismerkedve annak elemeivel (testtartás, légzés, tudatállapotok), illetve kontextusával (szertartási ismeretek, eszközök, azok használata). A hallgatók a félév során megismerkednek a zen helyével a buddhizmuson belül, a zenre jellemző meditációs iskola sajátosságaival, létrejöttével, jeles személyiségeivel. Rálátást szereznek a mester és tanítvány viszony sajátosan a zenre jellemző alakzataival, megismernek a zen filozófiai fogalmaival, valamint néhány szútrát, zen történetet. Saját tapasztalatok révén gyakorlatot szereznek a különféle tudatállapotok fenntartásában.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása	
1. Dobosy Antal 2012: A fehér selyemszál hossza (Zen szöveggyűjtemény). Budapest, A Tan Kapuja 2. Seung Sahn 2009: A zen iránytűje. Budapest: Cartaphilus Kiadó 3. Szuzuki Daiszetócu Taitaró 2019: Bevezetés a zen buddhizmusba. Budapest: Polaris Kiadó 4. Szuzuki Sunrjú 2007: Zen szellem, a kezdő szellem. Budapest: Filosz Kiadó 5. Szuzuki Sunrjú 2016: Nincs mindig úgy. Budapest: Filosz Kiadó	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása	
A zen buddhizmus alapvonásainak, a zen meditáció alapsajátosságainak ismerete	

b) képességei   – A hallgató képessé válik, a helyes meditációs testtartás felvételére és rövidebb idejű megtartására   – Javul koncentrációs készsége   – Elsajátítja a saját tudatműködésére való rálátás alapszintű készségét   – Átlátja a meditációs hagyomány zen buddhista problémakörét, képessé válik azt összevetni más irányzatok elméleti sajátosságaival
Tantárgy felelőse: Dr. Kenéz László, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kenéz László, PhD

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 4. (Zen)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, személyes gyakorlati útmutatás és segítség	
A számonkérés módja: aláírás	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	
Tantárgyleírás:	
A kurzus folyamán a hallgatók ismeretei, gyakorlati tapasztalatai tovább mélyülnek a zen meditációról. Megismerkednek a történeti és a jelenleg is gyakorolt meditációs irányzatokkal, illetve ezek tágabb kultúrkörével, a kínai, a japán és a koreai buddhista gyakorlat sajátosságaival. Ugyancsak megismerkednek, immár a meditációs praxis felől közelítve a zen speciális, kifejezetten rá jellemző alkalmazott formáival is, különös tekintettel az aktív, cselekvő meditációra. A hallgatók, az oktatóval való folyamatos együttműködéssel csoportokban előadással, bemutatóval készülnek egy-egy zen buddhista hagyománykör témáiból.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Suzuki, Daisetsu 2007: Manual of Zen Buddhism. Filiquarian Publications 2. Varsányi György 2019: A csan buddhizmus története. Budapest: A Tan Kapuja 3. Dobosy Antal 2013: Ráfűjt hajsza. Zen tánc, zen sajnálkozás, zen ordítás, Budapest, A Tan Kapuja 4. Dobosy Antal 2013: A fehér selyemszál hossza. Szútrák, kóanok, versek, eredeti tanulmányok és mai modern zen írások, Budapest, TKBF	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

a) tudása

A zen buddhizmus fő irányzatainak, ezek alapjellemzőinek ismerete, az irányzatokra jellemző meditációs módok kivitelezése, a szertartási elemek, eszközök ismerete

b) képességei

- A hallgató képessé válik a különféle zen buddhista irányzatok meditációs módjainak kivitelezésére, képes kifejezni a megfelelő terminológiában azok különbségeit.
- Átlátja a zen buddhista meditációs hagyomány összefüggését a lokális kultúra más területeivel, képes annak értékrendjét összevetni más kulturális értékrendekkel
- Fejlődik kooperatív készsége, képes a hatékony csoportmunkáran
- Fejlődik az anyanyelvi előadási készsége, info-kommunikációs ismeretei bővülnek (bemutató diasor készítése és bemutatása)
- Tapasztalatot szerez az anyanyelvi és az idegen nyelvi tudományos források felkutatásában és azok feldolgozásában.

Tantárgy felelőse: Dr. Kenéz László, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kenéz László, PhD

Az ismeretkör: Buddhista meditáció 5-6.

Kredittartománya: 4kr

Tantárgyai:

- 11. Buddhista meditáció 5. (Samatha és vipasjaná)
- 12. Buddhista meditáció 6. (Tudati képzés)

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 5. (Samatha és vipasjaná)		Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező		
Képzési karaktere: 80% gyakorlati		
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: A tárgy gyakorlati, ami azt jelenti, hogy tapasztalatok megszerzése a cél, és az arra épülő elmélet elsajátítása.		
A számonkérés módja: aláírás		
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Tapasztalatok megbeszélése, meditációs napló készítése		
A tantárgy tantervi helye: 5. félév		
Tantárgyleírás:		
A kurzus célja, hogy az alap meditációs eljárások közül a két leglényegibb tudati gyakorlatot a hallgatók megismerjék és tapasztalatokat nyerjenek. Megértsék az összpontosítás jelentőségét (samatha), képesek legyenek a fellépő akadályok esetén az ellenszerek alkalmazására. Végül pedig a kiterjedt, a jelenségek természetét szemlélni képes tudatállapotot képesek legyenek gyakorolni (vipasjaná), mely úgy látja a dolgokat, ahogy azok vannak.		
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása: 1. Buddhához, vagy a szavait őrző hagyományhoz kötődő alapszöveg (ágama / nikája) AN 4.170. Yuganaddha Sutta: In Tandem MAJJHIMA NIKĀYA III 5. 9 (151.). Piṇḍapātapārisuddhasuttaṃ Samādhiraṇṇa Sūtra, Samdhinirmocana Sūtra) 2. Amipa Láma: A lótusz megnyitása (Orient pressz) 1990. 3. Agganyani, Dr. Nandamālābhivaṃsa: Samatha and Vipassanā, 2006. 4. Ven. Khenpo Tsultrim: A buddhista ürességmeditáció fokozatai (Orient Press) 1997. 5. Tibeti-magyar Dharma szótár, Karma Ratna Dargye ling, 1999.		
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul		
a) tudása		

Annak tudása, hogy azzal gyakorlunk, amink van, a test, a légzés, érzelmek, gondolatok kontrolja, irányítása, a fellépő állapotok felismerése, és önálló kezelése. Türelem a gyakorlásban, helyes testtartás és légzés, figyelmen alapuló mentális attitűd b) képességei – Elsajátítja az összpontosítás képességét, az így megszerzett jelenlét révén a képessé válik a jelenségek mind fogalmi, mind pedig nem-fogalmi módon való szemlélésére és az ebből származó felismerések alap szintű megragadására, megfogalmazására. – Felismeri, hogy önmagunk, a világ megismerése szempontjából, továbbá a hétköznapi élet megfelelő végzése szempontjából mennyire jelentős mind az összpontosítás, mind pedig a (kiterjedt tudat révén elérhető) szemlélődés képességének megszerzése.	
Tantárgy felelőse: Cser Zoltán, doktori abszolutórium	
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Cser Zoltán, doktori abszolutórium	
Tantárgy neve: Buddhista meditáció 6. (Tudati képzés)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező törzsanyag	
Képzési karaktere: 80% gyakorlat	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: A tárgy gyakorlati, ami azt jelenti, hogy tapasztalatok megszerzése a cél, és az arra épülő elmélet elsajátítása.	
A számonkérés módja: aláírás Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Tapasztalatok megbeszélése, meditációs napló készítése	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Előtanulmányi feltételek: Buddhista meditáció 1-5.	
Tantárgyleírás:	
A kurzus a Buddhista meditáció törzsanyag tárgyának utolsó eleme, ahol a hallgatók megismerkednek a mahájána buddhizmusban oly fontos koncepciókkal történő meditációs technikákkal. Ez azért igen lényeges, mert a gondolatokon túli tudatállapotok nehezen elérhetők, azonban a tudati képzés ezen módszereivel megtanulhatjuk kezelni a gondolatainkat és pozitív irányban felhasználni azokat. A kurzus elhelyezi a buddhista meditációs rendszerekben a Lodzsong, a Tudati képzés speciális módszerét, majd Patrul Rinpoce Lodzsong gyakorlatain vezeti át a hallgatót.	

A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. A Step-by-Step Guide to Meditating on the Bodhicharyavatara by Patrul Rinpoche, translated by Adam Pearcey, 2004. Revised and updated August 2007   2. Thupten Jinpa 2006. <i>Mind training, The Great collection</i>. Somerville, USA: Wisdom Publications, Inc.   3. Santideva 2001. <i>A bódhiszattva ösvény</i>. Budapest: Karma Ratna Dargye Ling   4. Buddhávatamszaka szútra   5. Bódhiszattvacsarjáváatára
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   a hallgatóknak alapismeretekkel kell rendelkezniük a Tudati képzés szövegeiről, a buddhizmusban elfoglalt helyéről, a meditációs módszereken belül pedig a Lodzsongok sajátos jellegzetességeiről. Értetniük kell a gyakorlatok hatásmechanizmusát, valamint célját.   b) képességei   – A hallgatók a kurzus során megismert Tudati képzés gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalatairól szakmai értelemben is megfelelő színvonalon képes számot adni.   – Képessé válik a hétköz-napi életben is felismerni azon helyzeteket, ahol a gondolataival, a látásmódján való változtatással a helyzetet a közös jó irányába tudja mozdítani.   - Felismeri saját gondolkodási sémáit, képessé válik altruista attitűd kifejlesztésére.   - Saját gondolkodásmódján változtatni képes, a gondolataival pozitív érzelmi állapotokat kelt, önnön állapotaiért felelősséget vállal.
Tantárgy felelőse: Cser Zoltán, doktori abszolutórium
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Cser Zoltán, doktori abszolutórium

Az ismeretkör: Mozgásmeditáció

Kredittartománya: 6kr

Tantárgyai:

13. Mozgásmeditáció 1. (Csi-kung)
14. Mozgásmeditáció 2. (Csi-kung)
15. Mozgásmeditáció 3. (Jóga)
16. Mozgásmeditáció 4. (Jóga)
17. Mozgásmeditáció 5. (Tibeti jóga)
18. Mozgásmeditáció 6. (Tibeti jóga)

Tantárgy neve: Mozgásmeditáció 1-2. (Csi-kung)	Kreditértéke: 1
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	

Interaktív és személyközpontú differenciált oktatás, amely felkészít a meditációra fizikailag és elméletileg egyaránt.
A számonkérés módja: aláírás   Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Aktív részvétel, valamint a félév végén személyes tapasztalatokról szóló beszélgetés
A tantárgy tantervi helye: 1-2. félév
Előtanulmányi feltételek: -
Tantárgyleírás:
A tantárgy a hagyományos csikung eljárások közül a Tai Chi Qi Gong 15 gyakorlatával ismerteti meg a hallgatót. Minden egyes órán először statikus gyakorlatokat vagy meditációt végzünk, majd a Tai Chi Qi Gong dinamikus mozgássorát gyakoroljuk. Az első félévben a gyakorlatsor elsajátítása folyik, a második félévben a mozgás és a légzés összehangolása történik, valamint alapvető masszázstechnikák lesznek megismerhetők.   A Tai Chi Qi Gong 15 gyakorlatának elemei. Öreg tölgy; Légzésbeállítás – A hold felemelése. Felhők szétválasztása. Labdatartás. Hegyeltolás. Lóra ülés – Tükörbenézés – Felhőtartás. A fénix madár kitarja szárnyait. Az öreg sárkány a mancsa után néz. Labdagörgetés vízben. Játék a labdával. A páva kitarja szárnyait. A kócsag a tollait igazgatja. A vadló a sörényét rendezzi. A hold érintése – A hold kiemelése a vízből. Guggolás. Az elefánt dörzsöli a derekát
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Urbán István – Saáry Kornélia 1990. <i>Qi, avagy az életerő megőrzésének ősi, kínai módja</i>. Budapest: Sprint Kiadó.   2. Yang Jwing-Ming 1996. <i>Chi kung</i>. Lunarimpex Kiadó.   3. Yang Jwing-Ming 2000. <i>Qigong</i>. Lunarimpex Kiadó.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató képessé válik egyedül elvégezni az egészségmegőrző gyakorlatokat, a taoista és a buddhista légzésgyakorlatok pedig hatásukban a mindennapokban segítik az érzelmi és mentális harmónia fenntartását.   b) képességei   – A hallgató elnyerheti a spontán cselekvés szabadságának és a kreativitásnak a képességét.   – Növekszik a hallgató egészségtudatossága.   – Megtapasztalja a test fizikai uralását, az érzelmi és energetikai folyamatok befolyásolhatóságát.   – Alkalmassá és nyitottá válik egyéb gyakorlatok végzésére is.   – Nyitottá válik a saját és mások problémáinak aktív cselekvő megoldásai iránt.
Tantárgy felelőse: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Juhász Imre

Tantárgy neve: Mozsásmeditáció 3-4. (Jóga)	Kreditértéke: 1
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív és személyközpontú differenciált oktatás, amely felkészít a meditációra fizikailag és elméletileg egyaránt.	
A számonkérés módja: aláírás Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Aktív részvétel, valamint a félév végén személyes tapasztalatokról szóló beszélgetés	
A tantárgy tantervi helye: 3-4. félév	
Tantárgyleírás:	
Az órákon megalapozzuk és betekintünk a buddhista meditációs praxisba a test, a légzés és a tudat éberségét célzó hatha-jóga előkészítő gyakorlatok segítségével (pávana mukta, prána szanycsalana krija stb. sorozatok). A gyakorlatok támogatják a fizikai és mentális egészséget, elősegítik a helyes felismerés és belátás folyamatát a jelen lévő fizikai, emocionális, mentális állapotaink, hajlamaink és attitűdünk tekintetében.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Fórizs, László 2002. <i>Patanjali: A jóga vezérfonala</i> . Budapest: Gaia 2. Takács, László 1993. <i>Patandzsali: Az igazás szövéténeke</i> . Budapest: TKBF. 3. Szvámi Veda Bháráti, 2006. <i>A hatha jóga filozófiája</i> . Budapest, Filosz Kiadó 4. Baktay Ervin, 2001: <i>A diadalmas jóga</i> . Szeged, Szukits Kiadó 5. Szvámi Satyananda Saraswati, 2005. <i>Ászana, Pránájáma, Mudrá, Bandha</i> , BSY Trust.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A hallgató megismeri és elsajátítja az önállóan végezhető előkészítő gyakorlatokat és a gyakorlat szempontjából legfontosabb szanszkrit szakkifejezéseket	
b) képességei – A hallgató képes elvégezni azokat az egyszerű gyakorlatokat, melyek segítséget nyújthatnak általános egészsége megőrzésében és előkészítik az ülő meditációt. – Alapfokú szinten megismerkedik a klasszikus jóga alap terminológiájával – A hallgató képessé válhat a jelen lévő fizikai, emocionális, mentális állapotaink, hajlamainak és attitűdjének felismerésére.	

Tantárgy felelőse: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium

Tantárgy neve: Mozgásmeditáció 5-6. (Tibeti jóga)	Kreditértéke: 1
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Közös gyakorlás, csoport dinamika	
A számonkérés módja: aláírás Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Tapasztalatok megbeszélése, gyakorlatok önálló bemutatása	
A tantárgy tantervi helye: 5-6. félév	
Tantárgyleírás:	
A meditációs gyakorlatok hatékony végzéséhez, mivel a meditáció a Három Kapu közül a tudathoz kapcsolódik, nélkülözhetetlen iskolázni a testet és a légzést is, melyek a test és a beszéd kapujához tartoznak. A mozgás és légzés fontosságának megértése után az egyik legrégebb buddhista jogarendszer elsajátításának lépéseit kezdjük el, a 108 gyakorlatból az első 21 gyakorlatot megtanulva, majd a második félévben további 11 gyakorlatot.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása	
1. Csögyal Namkhai Norbu: <i>Yantra Yoga, the Tibetan Yoga of Movement</i> , Snow Lion Publications Ithaca, New York, 2008. 2. Csögyal Namkhai Norbu: Jantra Jóga segédlet, Magyarországi Dzogcsen Közösség, Budapest 2009. 3. Csögyal Namkhai Norbu, Fabio Andrico: A mozgás tibeti jogája, Magyarországi Dzogcsen Közösség, Budapest 2019	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása Az elsajátítandó anyag: a vezetékek uralásának öt gyakorlata a kapcsolódó pránájámával, a második jantracsoport öt gyakorlata a hozzá tartozó légző gyakorlattal valamint az akadályok elhárításának hosszú gyakorlata. A hallgatónak meg kell érteni a mozgás- és légző gyakorlatok hatásmechanizmusát, mind a testre, mind pedig a tudatra gyakorolt hatásaikat, az ezekkel kapcsolatos tapasztalatok megélése.	

b) képességei   – Fejlődik mozgáskoordinációja, a légzés és a mozgás összekapcsolása lehetővé teszi a hatékony stressz-oldást, jó hatással mind az egészségre, mind pedig a tudatra.   – A tudat szintjén segíti a fókuszálás képességét, valamint megnyugtatja a tudati folyamatokat, ezáltal előkészíti a meditációt.   - Gyakorlottá válik az ellazult figyelem, az önreflexió attitűdjében   - Megtanulja megítélni fizikai és mentális képességeit, a gyakorlatokat saját korlátaik ismeretében végzi
Tantárgy felelőse: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Cser Zoltán, doktori abszolutórium

Az ismeretkör: Szatipatthána (Az éber tudatosság gyakorlata)

Kredittartománya: 6kr

Tantárgyai:

- 13. Szatipatthána 1. (Az éber tudatosság gyakorlata)
- 14. Szatipatthána 2. (Az éber tudatosság gyakorlata)
- 15. Szatipatthána 3. (Az éber tudatosság gyakorlata)
- 16. Szatipatthána 4. (Az éber tudatosság gyakorlata)
- 17. Szatipatthána 5. (Az éber tudatosság gyakorlata)
- 18. Szatipatthána 6. (Az éber tudatosság gyakorlata)

Tantárgy neve: Szatipatthána 1-6. (Az éber tudatosság gyakorlata)	Kreditértéke: 1
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlati jegy, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: aláírás	
A tantárgy tantervi helye: 1-6. félév	
Tantárgyleírás:	
A Buddha tanításának egyik alapvető fontosságú, széles körben ismert és elismert szuttája a Dīgha Nikāya 22. tanítóbeszéde (melynek rövidebb változata a Majjhima Nikāya 10. szuttája), a Mahāsatipatthāna sutta. A sutta és kommentárjai által részletesen leírt gyakorlat-sor a meditáció két egybefonódó nagy ösvénye, a samatha és vipassanā meditáció megkezdésére, gyakorlására és kiteljesítésére egyaránt alkalmas. Lehetővé teszi ezáltal, hogy gyakorlóit a tiszta megértés olyan magaslataira juttassa, ahol a valóságot torzításmentesen ismeri és látja. A <i>meditáció</i> a hallgató mindennapos felkészülése az elméleti és gyakorlati tanítások befogadására, feldolgozására és megértésére. Az órák tematikáját a vezető tanár határozza meg, a valamennyi életterületre kiterjedő szatipatthána gyakorlat éppen adekvát gyakorlatsorának alkalmazásával.	

A *meditáció* (bhāvanā). Motiváció, előkészületek a gyakorlásra. Menedékvétel, és/vagy a világi követőkre vonatkozó öt erény (sīla) megalapozása. A szeretetteljes jóindulat (mettā) felkeltése. Fizikai előkészületek (nyújtó és lazító gyakorlatok), a testhelyzet felvétele.

A *test* (kāya) éber figyelése: a légzés, a négy testhelyzet (járás, állás, ülés, fekvés), a test minden mozdulata, a test 32 része és tisztátalan volta, a testet alkotó elemek (föld, víz, tűz, levegő) feletti szemlélődés, a kilenc temetői szemlélődés és a halál elkerülhetetlensége.

Az *érzések* (vedanā) éber figyelése: a kellemes, kellemetlen, és sem kellemes sem kellemetlen érzés, hátráltató és előrevivő érzések.

A *tudatállapotok* (citta) éber figyelése: a szenvedés három gyökérokával (lobha, dosa, moha) összefüggő tudatállapotok, a zavaró tényezők által eltérített tudatállapotok, az elmélyedések összeszedettsége és a megszabadulás emelkedett tudatállapotai.

A *tudat tartalmainak* (dhamma) éber figyelése: az öt akadály (nīvaraṇa), az öt halmaz (khandha), az érzékelés külső és belső forrásai (āyatana) és az őket összekötő béklyók (saṃyojana), a megvilágosodási tényezők (sambojjhaṅga) és a négy nemes igazság (sacca) éber figyelése.

A *létezés három jellegzetességének* (anicca, dukkha, anattā) folyamatos figyelemmel kísérése. A figyelem befelé, kifelé, és befelé-kifelé irányítása. A keletkezés, az elmúlás, a keletkezés-elmúlás tényezőinek megfigyelése. A „puszta figyelem”. A megszabadulás.

Az oktatás során sor kerül a gyakorlat elméleti alapjainak alapos elsajátítására is, a módszerről írt tanulmányok és könyvek, valamint neves tanítók szóbeli tanítás-átadása alapján.

A tárgy teljesítésének elfogadása írásbeli teszt értékelése és a részvétel alapján történik, a gyakorlatot vezető tanár a teljesítést aláírással igazolja, érdemjegyet nem állapít meg.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. ANÁLÁJÓ 2007. Szatipatthána – A megvalósítás egyenes útja. (ford. Tóth Zsuzsanna) Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.
2. SZUCSITTÓ, ÁCSÁN 2007. Buddhista meditáció - Az alapok. (ford. Malik Tóth István) Budapest: Buddhapada Alapítvány.
3. KABAT-ZINN, JOHN 2009. Bárhová mész, ott vagy. (ford. Veszprémi Krisztina) Budapest: Ursus Libris.
4. BRAHM, AJAHN 2006. *Mindfulness, Bliss, and Beyond. A Meditator's Handbook*. Boston: Wisdom Publications.
5. SUJATO BHIKKHU 2001. *A Swift Pair of Messengers*. Penang: Inward Path.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató képes figyelmét a lehető legkisebb eltérüléssel fönntartani, még egy számára kevésbé érdekesnek tűnő előadás vagy gyakorlat esetén is, nyitott érdeklődéssel fordulni valamennyi ismert és ismeretlen dolog felé. A fizikai szinten is áthatóan megismert, valamennyi dologra és eseményre vonatkozóan megtapasztalt keletkezés, fennállás és elmúlás türelemre, kitartásra és elfogadásra nevel. A dolgok látszólag sosem kielégítő voltának közvetlen belátása megnöveli a nyitottságot és együttérzést. A szenvedés oka, az életkor előrehaladásával egyre rögzítettebbé váló énkép felismerése, határainak egyre távolabbra tolása, majd föloldása pedig szétfoszlatja a belső feszültségeket, lehetővé teszi a tisztánlátást.

b) képességei

- A hallgató fizikai szinten képes egy helyes és egészséges testtartást hosszabb ideig fönntartani.
- Képes fönntartani és értékelni a nemes csendet.
- Ezáltal képes érzelmeit elcsitítani, gondolkodását lecsöndesíteni, összeszedetté tenni.
- A belső nyugalom képessé teszi adott problémák alapos vizsgálatára és megértésére.
- A Buddha tanításának elméleti alapjai közvetlenül jelennek meg gyakorlatában.
- Ezáltal probléma-megoldó képessége nő, kitartása erősödik, memóriája gazdagodik.
- Tolerancia-szintje megnövekszik, előítéleteit elhagyja, torzításmentesen vizsgálódik.
- Önismerete és ön-elfogadása a vizsgálódás által kiteljesedik, cselekedetei józanul megítélt belső indíttatásaiból, és nem külső kényszerekből fakadnak.
- Ezáltal fokozottan képessé válik a csoportmunkára, a másokkal való együttműködésre.

Tantárgy felelőse: Bodó Ferenc**Tantárgy oktatásába bevont oktató:** Bodó Ferenc

Az ismeretkör: Buddhista szentirat-ismeret 1-2.

Kredittartománya: 8kr

Tantárgyai:

- 19. Buddhista szentirat-ismeret 1. (Páli egzegézis)
- 20. Buddhista szentirat-ismeret 2. (Tibeti egzegézis)

Tantárgy neve: Buddhista szentirat-ismeret 1. (Páli egzegézis)		Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező		
Képzési karaktere: 60% gyakorlati		
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Félévközi beadandó házi feladatok, témakörönként összefoglalók folyamatos készítése tanári visszajelzéssel. Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése).		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: A félévközi beadandó a félév végi tesztre is felkészít. A hallgatók által folyamatosan elkészített és ellenőrzött összefoglalók a tananyag lényegének kiemelését célozza.		
A tantárgy tantervi helye: 1. félév		
Tantárgyleírás:		
Mivel a szak fő tárgya a buddhizmus, a buddhizmus pedig indiai eredetű, szükség van arra, hogy a hallgatók ismerjék az alapítót, a történelmi Buddha szavait a hagyomány szerint legeredetibb módon megőrző szöveganyagot, annak legalább is legfontosabb részeit, illetve a szövegek alapján megismerhető kultúrát. Ezt a célt több kurzus anyaga biztosíthatja. Jelen kurzus során a hallgatók megismerik az ókori India nyelvi környezetét, a szanszkrit és a páli nyelv viszonyát, valamint megismerkednek a páli és szanszkrit nyelv eredetével, hangtanával, illetve alapvető páli nyelvi ismeretekre tesznek szert. Fontos, hogy a hallgatók ismerjék a buddhista hagyomány legrégebbi forrásának a nyelvét (páli nyelv), találkozzanak eredeti szöveggel, lássák a nyelv alapvető szerkezetét, készség szinten tudják használni a tudományos és a magyaros átírást. A tárgy elsődleges célja az, hogy a hallgatók a tanulmányaik során minduntalan felmerülő buddhista szakkifejezésekkel ne az idegenség érzésével találkozzanak, hanem a klasszikus ind nyelvek hangtanának, alapvető nyelvtanának és szintaktikájának ismeretében a kifejezések ismerősen csengjenek számukra, és ily módon könnyebben rögzüljenek. A kurzus azonban nem a buddhista szakkifejezések közvetlen oktatását célozza meg, hanem az általános nyelvi készségek fejlesztését, illetve a klasszikus keleti nyelvekhez való pozitív viszony kialakítását. Ennek érdekében olyan szöveganyagot használ, amely szórakoztató (páli dzsátákák), speciális előtanulmányok nélkül is		

érthető, illetve amelyek könnyű nyelvtani szerkezetekkel rendelkeznek és izgalmas buddhista hasonlatokat tartalmaznak (Milindapanyha).

Témák: A szanszkrit és a páli nyelv rövid története. A szanszkrit nyelv hangtana. A páli nyelv hangtana. A szanszkrit és a páli hangtanának viszonya. A tudományos és a magyaros átírás. Általános bevezetés a nyelvtanuláshoz (kis magyar nyelvtan a páli nyelv tükrében). A páli nyelv morfológiai jellegzetességei (a ragozások bemutatása). Az *a*-tövek ragozása a páli nyelvben. A jelenidő ragozása a páli nyelvben. Szintaktikai alapismeretek (egyeztetés, állapothatározók, szórend, mellékmondatok rövidítése). Összetételek a páli nyelvben (bahuvríhi, dvandva). A szöveganyag első része a nyelvtani alapjelenségek bemutatására szolgáló példamondatokat, illetve rövid dzsátaka egyszerűsített, preparált szövegét jelenti. (Ez több oktatási alkalmat igénylő tananyag). A szöveganyag második részét a *Milindapanyhából* vett rövid fejezetek alkotják. Ezen szövegek lényegében változtatás nélkül kerülnek a hallgatók elé, teljes preparációval, szótárazással, jegyzetekkel. (Az adott hallgatói csoport haladása szerint ez egy-három szöveg olvasását jelenti).

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Körtvélyesi Tibor 2019. *Jegyzetek az Egzegézés c. tantárgyhoz.* (jegyzet)
2. Körtvélyesi Tibor 2014. A szanszkrit nyelvről. In: Körtvélyesi Tibor 2014. *Szanszkrit nyelvtan.* (Javított kiadás.) Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.
3. Ruzsa Ferenc 2009. Bevezetés. In: Fehér Judit 2009. *Páli nyelvtan.* Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.
4. Collins, Steven 2005. *A Pali Grammar for Students.* Chiang Mai: Silkworm Books.
5. Bhikkhu Pesala 2001. *The Debate of King Milinda.* Free distribution. [online] Buddha Dharma Education Association. URL: http://www.buddhanet.net/pdf_file/milinda.pdf [letöltve: 2019. április 14.].

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

Az indoeurópai nyelvcsalád alapvető tudnivalóinak ismerete. A páli és szanszkrit nyelv történetének vázlatos ismerete. A páli és a szanszkrit hangtan ismerete. A páli nyelv alapszerkezetének ismerete. Eredeti páli szöveg olvasása és elemzése (egzegézise) nyelvi alapon. A célokat a nagy létszámú frontális oktatás keretében elérni meglehetősen nehéz, a nyelvoktatás ugyanis csak kis csoportokban hatékony, emiatt a jelen kurzus nem tekinthető a hagyományos értelemben vett nyelvoktatásnak. Emiatt a kurzus előadásai csak részben alkalmazzák a nyelvoktatásra jellemző módszereket, így az elvárt ismeretek és készségek struktúrája is eltér a hagyományos nyelvoktatásétól. A memorizálandó nyelvtani anyag minimális, de a hallgatóknak érteniük kell a páli nyelvtan alapszerkezetét (esetragozás, igeragozás, egyeztetés, stb.), érteniük kell az alapvető nyelvészeti terminológiát (hangtan, szófajok, mondatrészek). Továbbá kezelniük kell tudni a tárgy oktatásához készült nyelvtani összefoglalót, valamint a szöveges útmutatót. Ezekon kívül tisztában kell lenniük a páli dzsátakák és a Milindapanyha helyére, eredetére, tartalmára vonatkozó legfontosabb ismeretekkel.

b) képességei

- nyelvi tudatosság kialakulása (a forrásnyelv és az anyanyelv viszonya)
- a szaknyelv alapvető kezelésében való jártasság (olvasás és átírás)
- informatikai készség fejlődése (a tudományos átírás kompjüterizációja)
- a forráskritikai készség megalapozódása (a forrásnyelv és a magyar nyelv terminológiája összefüggésének látása)

- a forrásnyelven lévő szövegek helyes kiejtéssel történő felolvasásában némi jártasság
- a páli és szanszkrit terminusok megkülönböztetésének készsége

A tárgy elvégzésével a hallgatók nem valódi nyelvtudásra tesznek szert, de megszerzik annak a képességét, hogy tanulmányaik későbbi szakaszában vállalkozhassanak ilyenre. Azzal, hogy megismerik, milyen előnyökkel és milyen nehézségekkel jár egy klasszikus keleti nyelv elsajátítása, felmérhetik saját motivációikat, képességeiket, mert csak ezek birtokában hozhatnak megalapozott döntést a későbbiekben arról, hogy keleti nyelvi tanulmányokat folytassanak-e. Emiatt a tárgyhoz tartozik a *Buddhista szaknyelv előkészítő szem. (Páli)* című, szabadon választható kurzus, amely jelen kurzus második harmadában párhuzamosan indul, és ahol rendszeres páli nyelvi oktatás folyik azok számára, akik a nyelvi specializáción kívánják tanulmányaikat folytatni a második félévüktől kezdődően.

Tantárgy felelőse: Bodó Ferenc

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Bodó Ferenc

Tantárgy neve: Buddhista szentirat-ismeret 2. (Tibeti egzegézis)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Félévközi beadandó házi feladatok, témakörönként összefoglalók folyamatos készítése tanári visszajelzéssel. Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése).	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: A félévközi beadandó a félév végi tesztre is felkészít. A hallgatók által folyamatosan elkészített és ellenőrzött összefoglalók a tananyag lényegének kiemelését célozza.	
A tantárgy tantervi helye: 1. félév	
Tantárgyleírás:	
Mivel a szak fő tárgya a buddhizmus, a buddhizmus pedig indiai eredetű, szükség van arra, hogy a hallgatók ismerjék az alapítót, a történelmi Buddha szavait a hagyomány szerint legeredetibb módon megőrző szöveganyagot, annak legalább is legfontosabb részeit, illetve a szövegek alapján megismerhető kultúrát. Ezt a célt több kurzus anyaga biztosíthatja. Jelen kurzus során a hallgatók megismerik a tibeti nyelv hangtanával és alapvető nyelvi ismeretekre tesznek szert. Fontos, hogy a hallgatók találkozzanak eredeti szöveggel, lássák a nyelv alapvető szerkezetét, készség szinten tudják használni a tudományos és a magyaros átírást. A tárgy elsődleges célja az, hogy a hallgatók a tanulmányaik során minduntalan felmerülő buddhista szakkifejezésekkel ne az idegenség érzésével találkozzanak, hanem a klasszikus tibeti kifejezések ismerősen csengjenek számukra, és ily módon könnyebben rögzüljenek. A kurzus azonban nem a buddhista szakkifejezések közvetlen oktatását célozza meg, hanem az általános nyelvi készségek fejlesztését, illetve a klasszikus keleti nyelvekhez való pozitív viszony kialakítását. Ennek érdekében olyan szöveganyagot használ, amely szórakoztató, speciális előtanulmányok nélkül is érthető, illetve amelyek könnyű nyelvtani szerkezetekkel rendelkeznek és izgalmas buddhista hasonlatokat tartalmaznak. <i>mdzangs blun</i> (dzsátaka) rövidebb történetei. Témák: A tibeti nyelv rövid története. A tibeti nyelv hangtana. A tudományos Wylie-féle és a magyaros átírás. Általános bevezetés a nyelvtanuláshoz. A tibeti nyelv morfológiai jellegzetességei. A ra-, la- sa- felülírtak. A ya-, ra. la- wa- alulírtak és gyakorlása. Az eléírtak, mögéírtak és még-mögéírtak és gyakorlása. A főbetű meghatározása, a szótagok olvasata, a szótár használata. A szöveganyag első része a nyelvtani alapjelenségek bemutatására szolgáló szószerkezeteket, illetve rövid dzsátaka egyszerűsített, preparált szövegét jelenti. (Ez több oktatási alkalmat igénylő tananyag). A szöveganyag második részét a <i>mdzangs blun</i>-ból vett rövid fejezetek alkotják. Ezen szövegek lényegében változtatás nélkül kerülnek a hallgatók elé, teljes preparációval, szótárazással, jegyzetekkel. (Az adott hallgatói csoport haladása szerint ez egy-három szöveg olvasását jelenti).	

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Terjék József 2011. *Klasszikus tibeti nyelv*. Budapest: Damaru Kiadó.
2. Hodge, Stephen 2009. *An Introduction to Classical Tibetan*. Bangkok: Orchid Press.
3. Rockwell, John, Jr. 1991. *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II*. Barnet: Samadhi Bookstore.
4. 1968. *mdo mdzangs blun gsung pa po/ ston pa sangs rgyas bcom ldan 'das/ brjod don ni/ las rgyu 'bras kyi rnam gzhag gtso bor bstan pa/* Dharamsala: Tibetan Publishing House.
5. Frye, Stanley 2006. *Sutra of the Wise and Foolish*. Dharamsala: Library of Tibetan Works & Archives.
6. Szótár - <http://dictionary.christian-steinert.de/#home> (25 szótár együttes használata interneten és okos telefonon)

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A tibeti nyelv történetének vázlatos ismerete. A tibeti hangtan ismerete. A tibeti nyelv alapszerkezetének ismerete. Eredeti tibeti szöveg olvasása és elemzése (egzegézise) nyelvi alapon.

A célokat a nagy létszámú frontális oktatás keretében elérni meglehetősen nehéz, a nyelvoktatás ugyanis csak kis csoportokban hatékony, emiatt a jelen kurzus nem tekinthető a hagyományos értelemben vett nyelvoktatásnak. Emiatt a kurzus előadásai csak részben alkalmazzák a nyelvoktatásra jellemző módszereket, így az elvárt ismeretek és készségek struktúrája is eltér a hagyományos nyelvoktatásától. A memorizálandó nyelvtani anyag minimális, de a hallgatóknak érteniük kell a tibeti nyelvtan alapszerkezetét, érteniük kell az alapvető nyelvészeti terminológiát (hangtan, szófajok, mondatrészek). Továbbá kezelniük kell tudni a tárgy oktatásához készült nyelvtani összefoglalót, valamint a szöveges útmutatót. Ezekon kívül tisztában kell lenniük a tibeti dzsátákák eredetére, tartalmára vonatkozó legfontosabb ismeretekkel.

b) képességei

- nyelvi tudatosság kialakulása (a forrásnyelv és az anyanyelv viszonya)
- a szaknyelv alapvető kezelésében való jártasság (olvasás és átírás)
- informatikai készség fejlődése (a tudományos átírás kompjúterizációja)
- a forráskritikai készség megalapozódása (a forrásnyelv és a magyar nyelv terminológiája összefüggésének látása)
- a forrásnyelven lévő szövegek helyes kiejtéssel történő felolvasásában némi jártasság
- a tibeti terminusok ismerete

A tárgy elvégzésével a hallgatók nem valódi nyelvtudásra tesznek szert, de megszerzik annak a képességét, hogy tanulmányaik későbbi szakaszában vállalkozhassanak ilyenre. Azzal, hogy megismerik, milyen előnyökkel és milyen nehézségekkel jár egy klasszikus keleti nyelv elsajátítása, felmérhetik saját motivációikat, képességeiket, mert csak ezek birtokában hozhatnak megalapozott döntést a későbbiekben arról, hogy keleti nyelvi tanulmányokat folytassanak-e. Emiatt a tárgyhöz tartozik a *Buddhista szaknyelv előkészítő szem. (Tibeti)* című, szabadon választható kurzus, amely jelen kurzus második harmadában párhuzamosan indul, és ahol rendszeres tibeti nyelvi oktatás folyik azok számára, akik a nyelvi specializáción kívánják tanulmányaikat folytatni a második félévüktől kezdődően.

Tantárgy felelőse: Bodó Ferenc
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Az ismeretkör: Buddhista szentirat-ismeret 3-4.

Kredittartománya: 8kr

Tantárgyai:

- 21. Buddhista szentirat-ismeret 3. (Dhammapada)
- 22. Buddhista szentirat-ismeret 4. (Páli kánon)

Tantárgy neve: Buddhista szentirat-ismeret 3. (Dhammapada)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Tantárgyleírás:	
Az előadás megismerteti a hallgatókat az egyik legtöbbet forgatott, valamennyi buddhista irányzat által elfogadott és igen nagy becsben tartott szöveggel. Témák: Bevezetés. Háttérismerek (nyelvi, történeti, kulturális). Páli és szanszkrit kifejezések átírása, kiejtése. A Dhammapada helye a Páli Kánonban, illetve India és a világ vallási irodalmában. A Dhammapada nyelvezete. Verses bölcsmondás-gyűjtemények a korabeli Indiában. A Dhammapada felépítése. A versek osztályozása a hallgatóság szerint: mindenkihez szóló jó tanácsok, szerzeteseknek címzett versek, a Buddha világi követőinek szóló tanítások. Buddhista alaptanítások megjelenése a Dhammapadában. Néhány nehezebben érthető, homályos vers elemzése. Paradoxonok. A Dhammapada tágabb összefüggésben. Dzszaina és hindu párhuzamok. Különböző Dhammapada-változatok. Összegzés, kitekintés.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Fórizs László (ford.) 2012 (2002; 1994). <i>Dhammapada - Az Erény Útja</i>, páli nyelvből fordította: Fórizs László. A jegyzetek a fordító, Fórizs László, és a szerkesztő, Szamanéra Gambhíró megjegyzései. Aruna Publications, Aruna Ratanagiri Buddhist Monastery, Harnham, Belsay, Northumberland, UK; 2. Vekerdi József (ford.) 1999. <i>Dhammapada - A Tan ösvénye</i>. Páli nyelvből fordította, jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta Vekerdi József. Budapest: Terebess Kiadó; 3. Norman, K. R. (ed., tr.) 2000. <i>The Word of Doctrine (Dhammapada)</i>. Oxford: The Pali Text Society; 4. Thanissaro, Bhikkhu (Geoffrey DeGraff) 2011 (1997). <i>The Dhammapada</i>. Valley Center, CA: Metta Forest Monastery. Url: 5. Wallis, Glenn (tr.) 2007. <i>The Dhammapada: Verses on the Way. A new translation of the teachings of the Buddha with a guide to reading the text</i>. New York: Modern Library;	

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   – ismerjék a Dhammapada történeti, kulturális és nyelvi hátterét; helyét a Páli Kánonban, illetve India és a világ (vallási) irodalmában;   – önállóan igazodjanak el a Dhammapada versei között;   – legyenek képesek kritikusan olvasni a Dhammapada-fordításokat. A lehetőségeikhez képest értsék meg, hogy a fordítók miért az adott megoldást választották;   – a buddhista alaptanítások Dhammapadában megjelenő költői megfogalmazásait a szutták prózai tanításaival együtt, azzal összhangban tudják vizsgálni;   – legyenek tisztában az olyan (szak)kifejezések jelentésével, mint a Buddha, Dhamma, Szangha; bhikkhu; Négy Nemes Igazság, Nemes Nyolcérteű Ösvény; anitja, anattá, dukkha; számadhi; mettá, karuná, muditá, upékhá; Nibbána.   b) képességei   – Fejleszti szövegértési és szövegprodukciónak készségét.   – Képes önállóan írásos elemzések elkészítésére.   – Kezeli a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját.   – Elsajátítja a különböző eszmerendszerek komparatizisztikus megközelítésének készségét. Alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz.   – A nemzeti, illetve az Európán túli vonatkozásokhoz kötve elfogadja és képviseli, szakterülete legfontosabb kérdéseire kapcsolja a történeti és jelenkori európai értékeket.   – Képes önállóan írásos elemzések elkészítésére, elvégzett feladatainak szakmai közönség előtti bemutatására szóban és írásban.   – Képes alapvető idegen nyelvű szakirodalom olvasására.
Tantárgy felelőse: Takács László
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Fórizs László, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szentirat-ismeret 4. (Páli kánon)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező törzsanyag	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Tantárgyleírás:	

A kurzus a Buddhának a *Sutta piṭaká*bán összefoglalt beszédeire támaszkodik, elsősorban a *Majjhima Nikāya* szövegeire, a fellelhető kiadott és kiadatlan, sajnálatosan kisszámú autentikus magyar fordítás felhasználásával, melyeknek vitathatatlan szépségét elismerve esetenként rámutat apróbb-nagyobb félreértésekre és hiányosságokra is. Célja, hogy a hallgatók megismerhessék a legrégebben lejegyzett szövegeket, a kommentárok felhasználásával képesek legyenek annak elemzésére, feldolgozására és megértésére. A szemináriumok során számítunk a diákok közreműködésére és aktív részvételére, kérdésekkel, megvitatással, párhuzamos szuttarészletek fellelésével, esetleg fordítási kísérletek elkészítésével.

A szeminárium felépítésében tartalmilag követi „A Buddhista filozófia 1. (Alaptanítások) és a Buddhista filozófia 2. (Szutta-Vinaja)” előadásokat, ezért előre nem meghatározott, melyik szövegeket olvassuk, és milyen sorrendben.

A szemináriumot írásbeli beszámoló zárja, melyen a hallgató a rendelkezésre álló szentirat fordítások valamelyikének kiválasztott 1-25 soros részletét megvilágító erejű magyarázatokkal látja el, az alaptanításokra támaszkodva. A szemelvény idegen nyelvből készített fordítása érdemjegy növelő tényező.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. FÓRIZS LÁSZLÓ (ford.) 2002. *Dhammapada (Az erény útja)*. Budapest: Gaia.
2. VEKERDI JÓZSEF (ford.) 1989. *Buddha beszédei*. Budapest: Helikon.
3. VEKERDI JÓZSEF (ford.) 1998. *Dzsátakák – Buddhista születésregék*. Budapest: Terebess.
4. BODHI, BHIKKHU *Tipiṭaka fordításai: Majjhima nikāya*, 1995. *Saṃyutta nikāya*, 2000., *Aṅguttara nikāya*, 2012., *Suttanipāta*, 2017. Boston (USA), Wisdom Publications.
5. WALSHE, MAURICE 1995. *The Long Discourses of the Buddha, A Translation of the Dīgha nikāya*, Boston (USA), Wisdom Publications.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató képessé válik a tanítóbeszédnek jobb megértésére, az alapvető szakkifejezések átismétlésével és felidézésével, valamint a helyenként sajátos és/vagy régies szövegfordulatok, hasonlatok megértésére, azokat szövegkörnyezetükben tanulmányozva. A kontextus rámutat arra is, hogyan alkalmazták a tanítást a Buddha és tanítványai, koruk maitól meglehetősen eltérő viszonyai között. Ez egyben útmutatást ad arra, hogyan érthetjük meg a tanítást a jelen kor, hely, idő, nyelv meghatározta viszonyok között.

b) képességei

- A hallgató a feladatokhoz kapcsolódóan folyamatosan fejleszti szövegértési képességét, elsajátítja a buddhista szaknyelv alapvető terminusait.
- Képes az olvasottakat a meditáció és a helyes cselekvés gyakorlatával összekapcsolni.
- Képes önállóan írásos elemzések elkészítésére, elvégzett feladatainak hallgatótársai és tanárai előtti bemutatására magyar nyelven szóban és írásban.
- Ismeri és alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat a szakterületéhez tartozó kommentárok és szócikkek felleléséhez.
- Kritikus gondolkodását működtetve képes tanulmányai alapján az olvasottakat értő kritikával illetni és értékén kezelni.
- A szövegek tanításait képes a mai élet követelményei szerint értelmezni, és megtalálni adaptálási lehetőségeiket jelen szituációkra.

Tantárgy felelőse: Takács László
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Takács László

Az ismeretkör: Buddhista szentirat-ismeret 5-7.

Kredittartománya: 12kr

Tantárgyai:

- 23. Buddhista szentirat-ismeret 5. (Mahájána szútrák)
- 24. Buddhista szentirat-ismeret 6. (Tibeti szövegek)
- 25. Buddhista szentirat-ismeret 7. (Zen szövegek)

Tantárgy neve: Buddhista szentirat-ismeret 5. (Mahájána szútrák)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Szakdolgozati követelményeknek megfelelő 10 oldalas dolgozat megírása és szóbeli vizsga.	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	
Tantárgyleírás:	
A kurzus bevezetést nyújt a mahájána szútrák keletkezésének történetébe, áttekinti az eredetükről vallott különféle (hagyományos, tudományos stb.) elképzeléseket. A szövegek társadalmi, kulturális háttérének ismerete a mélyebb megértést szolgálja. A mahájána filozófiáját, legfontosabb alapfogalmait a Lótusz szútra segítségével ismerjük meg. Témák: A híres tanítványok (Lótusz szútra: 6., 8., 9., 12., és 13. fejezetek). A buddhista zsinatok története (Lótusz szútra: 2. és 3. fejezetek). A sztúpa (Lótusz szútra: 11. fejezet). Asóka király (Lótusz szútra: 4. fejezet). A korai iskolák I. A szthaviravádák (Lótusz szútra: 14. fejezet). A korai iskolák II. A mahászanghikák (Lótusz szútra: 5. és 20. fejezetek). A mahájána szútrák megjelenésének körülményei (Lótusz szútra: 17. fejezet). A legfontosabb mahájána szútrák ismertetése, jellemzőik (Lótusz szútra: 1. és 10. fejezet). A Kusán birodalom (Lótusz szútra: 7. és 22. fejezetek). Buddhák és bódhiszattvák – ikonográfia (Lótusz szútra: 15., 16., 18., 24., 25. és 28. fejezetek). A filozófiai háttér – madhjamaka és jógácsára (Lótusz szútra: 21. fejezet). Meditációs gyakorlatok – samatha és vipasjaná (Lótusz szútra: 12., 20., 24., 25. és 27. fejezetek). A kínai utazók Indiában (Lótusz szútra: 25. fejezet). A kínai mahájána iskolák kialakulása (Lótusz szútra: 23. és 26. fejezetek)	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása	
1. Brahmapundit (szerk.) 2018. <i>Common Buddhist Texts. Guidance and Insight from the Buddha</i>, MCU, Ayutthaya 2. Eliade, Mircea 1995. <i>Vallási hiedelmek és eszmék története II.</i>, Osiris, Budapest 3. Hamar Imre 2002. <i>Buddha megjelenése a világban</i>, Balassi, Budapest 4. Hamar Imre 2004. <i>A kínai buddhizmus története</i>, Balassi, Budapest 5. Williams, Paul 2009. <i>Mahayana Buddhism: The Doctrinal Foundations</i>, Routledge, New York	

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató a buddhista szentiratban szereplő terminológia alapján képes megkülönböztetni a théraváda és a mahájána szövegeket. Ismeri a mahájána alapfogalmait, a szövegben szereplő személy- és helységnevek alapján meghatározza a szöveg keletkezésének körülményeit.   b) képességei   – A hallgató képessé válik bármely, a számára addig ismeretlen mahájána szöveg elemzésére   – A magyar- és angol nyelvű fordítások eltérő nyelvezete ellenére is képes a kulcsfogalmak beazonosítására, azok szanszkrit megfelelőjét ismeri.   – Érti és képviseli a mahájána kritikai megközelítéseit.   – Átlátja szakterülete legfontosabb problémáit, a nézőpontok közötti különbségeket.   – Nyitott a problémák kutatáson alapuló megoldása iránt.
Tantárgy felelőse: Komár Lajos
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Komár Lajos

Tantárgy neve: Buddhista szentirat-ismeret 6. (Tibeti szövegek)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező törzsanyag	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Tantárgyleírás:	
A tibeti buddhizmus egységét és sokszínűségét megtapasztalva a hallgatók közvetlenül érzékelik a buddhista hagyományok egységét, és ezen belül az elmélet és a gyakorlat szétválaszthatatlanságát a Buddha hagyományán belül. Önzetlen elfogadása élethelyzeteinknek és emberi viszonyainknak. Belátása annak, hogy az én és a másik felcserélhető. Buddha minden tanítása, azok elsajátításának minden lépése a tetteinket és következményeit felvállaló felelős döntést készíti elő, mind a test, mind a beszéd külső és mind a tudat belső területén. A tibeti buddhista filozófia külső és belső kapcsolatrendszerének átlátása, kulcsfogalmainak ismerete részben következik a korábbi buddhista hagyományokból, részben nem. Ezek éppen a	

figyelem és az emlékezés segítségével folyton megújuló, hibáit javító, újraértékelő nyitott tudásbázist hoznak létre a tibeti bölcséletet művelőkben.

A tibeti eredetű szöveg fogalmainak a beazonosítása, a mai hétköznapi szóhasználattól különböző jelentésárnyalatainak a felismerése. A hozzájuk tartozó, jelentésüket kibontó, az információkat életünkbe integráló gyakorlati módszerek technikai szintű ismerete. A hallgatónak a maga szintjén képessé kell válnia ezek közül választani, és a választott szemlélődési vagy tanulási módszert a saját helyzetére adaptálni.

A tibeti buddhista filozófia az Indiából Tibetbe került hagyományos kolostoregyetemek programja alapján a mai világi emberek igényeinek és kérdésfelvetéseinek megfelelően próbál buddhista gyakorlatokat és szemléletmódokat segítségül adni. A hagyományos buddhista pedagógia módszereit használva kisebb mennyiségű tudás átadását, gyakorlatba való áttünetését és elsajátítását tűzi ki célul. Így egy-egy téma akár két vagy több félében keresztül is oktatható. Az első, a megvilágosodás önzetlen szándékának (bódhicsitta) a kibontakoztatását mutatja be. A megvilágosodás bennünk rejlő lehetőségének ész felőli ("racionális") és az érzések, tapasztalatok felőli megközelítésével kezdünk. A hagyományos buddhista képzés alapja mindig egy élő szöveghagyomány, jelen esetben a Harminchét bódhiszattva gyakorlat, Thogme Zangpó szövege. Ennek első felét közelítjük meg a szövegelemzés indo-tibeti és modern (pl. hermeneutikai) módszereivel.

Témák: A megvilágosodás kibontakoztatására irányuló szándék. A megvilágosodás lehetőségének a kibontakoztatása (bódhiszattva-fogadalom). A viszonylagos, feltételektől függő bódhicsitta. Az én és a másik felcserélése meditációban.

A meditációk után tapasztalható zavaró körülmények átalakítása előre vivőkké. Hogyan tanuljuk meg azt a négy dolgot utunk során felhasználni, amelyet nem szeretnénk, hogy bekövetkezzenek. Hogyan hasznosítsuk az úton a veszteségeinket?

Hogyan hasznosítsuk az úton szenvedéseinket? Hogyan hasznosítsuk az úton a tiszteletlenséget? Hogyan hasznosítsuk az úton a becsmérlést?

Hogyan tanuljuk meg a következő két dolgot, amelyet nehezen tudunk elviselni, utunk során felhasználni? Hogyan hasznosítsuk az úton a rosszat, azzal hogy jóként adjuk vissza? Hogyan hasznosítsuk az úton a megalázást, a sértést? Hogyan tanuljuk meg utunk során a veszteséget és a jólétet hasznosítani? Hogyan hasznosítsuk az úton a veszteséget? Hogyan hasznosítsuk az úton a jólétet?

Hogyan tanuljuk meg a haragot és a vágyat Buddha útján felhasználni? Hogyan hasznosítsuk az úton a haragot? Hogyan hasznosítsuk az úton a vágyat?

A végső bódhicsitta. A mindenféle fogalmi kötődéstől mentes meditáció gyakorlata. A meditáció utáni gyakorlat, amely során elhagyunk minden állandó és független létezőre vonatkozó nézetet. Szabaduljunk meg azoktól a nézetektől, amelyek szerint vágyaink tárgyai önálló, tőlünk független létezők. Szabaduljunk meg azoktól a nézetektől, amelyek szerint viszolygásunk tárgyai önálló, tőlünk független létezők.

Gyakorlati útmutatás az elhagyáshoz, elengedéshez. A hat tökéletes cselekedet gyakorlata. A tökéletes

A tökéletes fegyelem. A tökéletes türelem. A tökéletes törekvés. A tökéletes összpontosítás. A tökéletes

A szútrákban tanított négy útmutatás gyakorlata. Saját hibáink megfigyelése és elhagyása. Más bódhiszattvák hibát nem keresni. Elengedni a tevékenységünkért kapott jutalmat, nem függeni jutalmazó személytől. A durva beszéd elengedése.

Hogyan tanuljuk meg elvágni magunkat a negatív érzésektől? Mások javának beteljesítése a figyelem fáradhatatlan gyakorlásával. Érdemeink felajánlása a teljes és tökéletes megvilágosodásért. Záró versek. Hogyan és kinek íródtak ezek a versek. A gyakorlatok hibátlansága. A szerény szerző hibái. A szöveg megírásával létrejött érdemek felajánlása. A kolofon. Utolsó jó tanács.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Thogme Szangpó 2013. <i>A bódhisattva harminchét gyakorlata</i>. (Fordította és összeállította, magyarázatokkal ellátta: Végh József) Budapest: TKBF jegyzet 2. Langri Thangpa 2013. <i>Nyolc versszak a tudat áthangolásáról</i>. (Fordította Végh József, kézirat) Budapest: TKBF jegyzet. 3. Atisa 2015: <i>Bódhipathapradípa</i>. (Fordította Végh József, kézirat) Budapest: TKBF jegyzet. 4. Sántidéva 2001: <i>A bódhisattva életútja</i>. Tar: Buddhista Meditációs Központ. 5. Dilgo Khyentse 2010: The Heart of Compassion: The Thirtyseven Verses on the Practice of a Bodhisattva. In: <i>The Collected Works of Dilgo Khyentse</i> Vol 1. pp 197-362. Boston, London: Shambhala. Publication Inc.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A tibeti eredetű szöveg fogalmainak a beazonosítása, a mai hétköznapi szóhasználattól különböző jelentésárnyalatainak a felismerése. A hozzájuk tartozó, jelentésüket kibontó, az információkat életünkbe integráló gyakorlati módszerek technikai szintű ismerete. A hallgatónak a maga szintjén képessé kell válnia ezek közül választani, és a választott szemlélődési vagy tanulási módszert a saját helyzetére adaptálni.	
b) képességei – buddhista szakszöveg és kommentár értő olvasása – a mahájána terminusok helyes értelmezése és használata – több kommentár komparatív összevetése – idegen nyelvű szakirodalom felhasználása	
Tantárgy felelőse: Komár Lajos	
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD	

Tantárgy neve: Buddhista szentirat-ismeret 7. (Zen szövegek)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező törzsanyag	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	

A tantárgy tantervi helye: 6. félév
Tantárgyleírás:
A zen buddhizmus alapvető kóangyűjteményeinek, a leggyakrabban használt szútrák és néhány ismertebb zen szöveg megismertetése. A zen gyakorlatában alkalmazott kóan tanítási módszer megismertetése, és szempontok a zen szövegek olvasásához, megértéséhez. Szemelvényeket ragadunk ki a zen irodalomból (annak ellenére, hogy a zen nem támaszkodik az írásokra), és a zen szentirataiból fogunk részleteket tárgyalni. A szútrák közül elsősorban a Szív-szútrát fogjuk végigvenni. Áttekintjük a két nagy kóan gyűjteményt: a Nincs-kapu és a Kék Szikla Feljegyzések kóangyűjteményt. Tanulmányozzuk a kóanok szerepét a zen gyakorlatában, a kóanok segítségével való tanítás módszereit. Néhány a szellemi út szempontjából fontos témát elemezzünk filozófiai és gyakorlati oldalról egyaránt.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Dobosy Antal: A Nincs-kapu kóangyűjtemény; A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete, Digitális kiadás az EFOP-3.4.3-16-2016-00024 pályázat keretében készült. Budapest, 2018   2. Dobosy Antal: Kék szikla kóangyűjtemény; A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete, Digitális kiadás az EFOP-3.4.3-16-2016-00024 pályázat keretében készült. Budapest, 2018   3. Genro: Vaszurulya – Száz zen kóan; Fordították: Dobosy Antal, Hetényi Ernő, Tokaji Zsolt, A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete, Digitális kiadás az EFOP-3.4.3-16-2016-00024 pályázat keretében készült. Budapest, 2018   4. Egyetlen szál virág az egész világ, 365 kóan; Fordította: Szigeti György, Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, Budapest, 1997   Terebess Gábor: Folyik a híd, zen buddhista anekdotakincs; Officina Nova, Budapest, 1990
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A zen kóan tanítási módszereinek ismerete, a gyakorlatban való használatának mikéntje. A zen szövegekkel és kóanokkal való foglalkozás különböző módjai. A kóanoknál használt gondolkozási és kifejtési módok használata és alkalmazása más szakrális szövegek esetén. A hétköznapi élet által felvetett kérdésekre adandó zen stílusú válasz.   b) képességei   - Szövegértési készségét jó alkalmazza buddhista témájú szövegek esetén.   - Képes önállóan szóbeli elemzések végrehajtására és prezentálására.   - Haladó szinten alkalmazza a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját   - Haladó szinten alkalmazza, elsajátítja a különböző szempontrendszerekkel történő elemzés készségét   - Haladó szinten él a képzés során fejlesztett kommunikációs készségével különböző vélemények megnyilvánulása estén.   - Tartósan is képes a tudati tevékenységek és motivációk megfigyelésére, jól ismeri a zen és más buddhista irányzatokaz önvizsgálati módszereit.
Tantárgy felelőse: Komár Lajos

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal

Az ismeretkör: Alkalmazott buddhizmus

Kredittartománya: 6kr

Tantárgyai:

- 26. Alkalmazott buddhizmus 1. (Buddhista pszichológia)
- 27. Alkalmazott buddhizmus 2. (Buddhizmus és társadalom)

Tantárgy neve: Alkalmazott buddhizmus 1. (Buddhista pszichológia)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 70% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Tantárgyleírás:	
A tantárgy célja a buddhizmus tudatra, személyiségre vonatkozó tanításainak összefoglaló bemutatása; a mentális működések mechanizmusainak feltárása; a buddhista iskolák ezzel kapcsolatos szemléleti különbségeinek a bemutatása; a buddhista és a nyugati pszichológiák hasonlóságainak és főbb eltéréseinek a megvizsgálása, valamint a buddhista pszichológia szemléletének a hétköznapiakra történő alkalmazása. Témák: A nyugati és a buddhista pszichológia hasonlóságai és különbségei. A buddhizmus és a tudomány viszonya. A Négy Nemes Igazság pszichológiai értelmezése. Az öröm-elv, az identitás védelme és a nem-tudás. A személyiség modellek a nyugati pszichológiában. A személyiség képzete a Buddhánál az öt halmaz (khandha) és a függő keletkezés (paṭiccasamuppāda) szerint. A személyiség holisztikus, strukturális, funkcionális szemléletei, és a topográfiai modell a „Hangyaboly” szuttában. Az öt halmaz értelmezésének szintjei: az érzékelés, az identitás, a sémák és az automatizmusok rétegei, a fixáció. A testélmények és az én-képzet kapcsolatai a nyugati gondolkodásban és a buddhizmusban. Az érzékelés folyamatának leírásai a nyugati felfogásokban, a Buddhánál, és a különféle buddhista iskolákban. Az érzés (vedanā) és az érzelem különbségei, az érzelmi affektusok pszichodinamikája, illetve azok káros vagy üdvös irányú működése. Az affektusok és a szelf-szerveződés. A fogalmi gondolkodás (vitakka) és a képzetek (nimitta) konstruktív és kreatív működésének kettős természete (papañca és bhāvanā). A kognitív pszichológia szemlélete. A saját story-k kialakulása, sematikus ismétlődése. A hajlamoknak (anusaya) és a késztetéseknek (saṅkhāra) a viselkedést szabályozott szerepekké szervező hatása. A motiváció szintjei és kettős természete. A nyugati motiváció elméletek. A tudat három funkciója a Buddhánál (citta, manas, viññāṇa), és a tudat elméletei a buddhista iskolákban, illetve Nyugaton. A tudat és a nem-tudat kérdései. A képzelet, az emlékezés, az álmok és a halál tudatfolyamatainak nyugati és buddhista felfogásai. A személyiség nyugati és buddhista tipológiái. A tudatszintek és a létszintek viszonya. A létszintek mint mentális rendellenességek. Az abnormalitás értelmezése a nyugati pszichiátriában és a buddhizmusban. A mentális rendellenességek és a spirituális úton jelentkező élmények, illetve a különleges képességek.	

A meditáció pszichológiája. A meditáció főbb típusai és azok pszichodinamikája. A coping stratégiák és a buddhista pszichoterápia kérdései. A boldogság és a nirvána pszichológiája.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. DALAI LÁMA – CUTLER, H. C. 2000. <i>A boldogság művészete. Kézikönyv az élethez.</i> Budapest: Trivium Kiadó.   2. GOLEMAN, D. 2005. <i>Romboló érzelmek. Hogyan legyünk úrrá rajtuk. Tudományos beszélgetések a Dalai Lámával.</i> Budapest: Trivium Kiadó.   3. BRAZIER, C. 2003. <i>Buddhist Psychology: Liberate Your Mind, Embrace Life.</i> London: Robinson.   4. ALLPORT, G. W. 1985. <i>A személyiség alakulása.</i> Budapest: Gondolat.   5. ATKINSON, R. L. (és társai) 1999. <i>Pszichológia.</i> Budapest: Osiris Kiadó.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató alkalmas a személyiség működését eltérően leíró szemléleteknek az összehasonlítására és a befogadására, illetve ennek segítségével képes önmaga és mások elfogultságtól mentes vizsgálatára.   b) képességei   – A hallgató értő módon képes alapvető idegen nyelvű szakirodalom olvasására.   – Legalább egy idegen nyelven megbízható szinten ismeri e szakterület legjellegzetesebb szakkifejezéseit és azok alkalmazását.   – A hallgató ismeri a nyugati és a buddhista pszichológia legfontosabb tanításait, fogalmait, képes azok összevetésére.   – Átlátja e szakterület legfontosabb problémáit, a nézőpontok közötti különbségeket.   – A tanultakat képes a gyakorlat próbája alá vetni, a mindennapokban mentálhigiénés célra alkalmazni.   – Nyitott a problémák kutatáson alapuló megoldásai iránt.
Tantárgy felelőse: Karsai Gábor
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Németh Norbert

Tantárgy neve: Alkalmazott Buddhizmus 2. (Buddhizmus és társadalom)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 70% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, audio-vizuális anyagok, internetes adatbázisok és források felhasználása	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	

Írásbeli beadandó 3-5000 karakteres terjedelemben, előre egyeztetett témakörök alapján, mely beadandó a tanulmányi időszak végéig.
A tantárgy tantervi helye: 6. félév
Tantárgyleírás:
Az órák betekintést nyújtanak a Buddhista filozófia és gyakorlat különféle alkalmazási területeibe, beleértve a terápia, prevenció, rehabilitáció lehetőségeit az egyén és a társadalom szintjén.   Ízelítőt kíván nyújtani a jelenleg folyó tudományos vizsgálatok és társadalmi kezdeményezések kapcsán művészeti, pedagógiai, politikai, gazdasági, természetvédelmi, természettudományos, informatikai és az egyéb gyakorlati alkalmazási lehetőségekről. Hozzájárul a fenntartható életvitel természetese igényének kialakításához.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Feurstein, Georg-Feurstein, Brenda 2008. Green Dharma. USA, Traditional Yoga Studies   2. Brown, Claire 2017. <i>Buddhist Economics. An enlightened Approach to the Dismal.</i> Bloomsbury Press.   3. Seidel, Jackie and Jardine D.W. 2016. Ecological Pedagogy, Buddhist Pedagogy, Hermeneutic Pedagogy: Experiments in a Curriculum for Miracles (Counterpoints)
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató megismeri a Buddhista eszmék és értékek alkalmazhatóságának területeit és társadalmi hasznát, a fenntarthatóság fogalmának buddhista értelmezését.   b) képességei   - A hallgató képessé válik felismerni a Dharma alkalmazhatóságának új irányait.   - Felismeri, hogy saját szakmája, hivatása, hogyan válhat a szellemi felébredéshez vezető eszközzé, illetve, hogy ő maga hogyan válhat ezáltal a társadalom támogató szereplőjévé   - A hallgató személyes érdeklődésének és korábbi ismereteinek megfelelően kreatív módon járulhat hozzá a békés, etikus, fenntartható társadalmi szerepvállalásokhoz.
Tantárgy felelőse: Karsai Gábor
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium

Az ismeretkör: Théraváda buddhizmus

Kredittartománya: 12kr

Tantárgyai:

- 28. Théraváda buddhizmus 1. (Théraváda országok és buddhista tanítómesterek)
- 29. Théraváda buddhizmus 2. (Szentiratok egzegézise)
- 30. Théraváda buddhizmus 3. (Angol nyelvű szuttaolvasás)
- 31. Théraváda buddhizmus 4. (Tanátadás)

Tantárgy neve: Théraváda buddhizmus 1. (Théraváda országok és buddhista tanítómesterek)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 1. félév	
Tantárgyleírás:	
A tantárgy végigvezet a Buddha korától máig élő legjelentősebb korai irányzata, a théraváda kialakulásáig. Végigveszi mai elterjedési területének országait, és összehasonlítja egymással az ott kialakult irányzatokat, majd ezeket az irányzatokat néhány kiemelkedő képviselőjük életén és meghatározó munkáin keresztül mutatja be. Témák: India, mint a théraváda buddhizmus szülőhazája (Védikus kor, A Buddha és kora, A Buddhadatálás fontossága; a rövid- és a hosszú kronológia (Lakos_2016: 18– 30), Társadalmi változások (Lakos: 105– 132), Második urbanizáció (Lakos: 133–168), A Maurja- és a Gupta-birodalom (Kulke–Rothermund 2004: 50–108), Asóka (lásd még Seneviratna 1994). Théraváda országok: Srí Lanka (Ceylon), Thaiföld (Sziám), Myanmar (Burma), Vietnám, Kambodzsa, Laosz történelme, földrajza, kultúrája. Théraváda Buddhizmus THÉRAVÁDA TANÍTÓMESTEREK ÉS MŰVEIK THAIFÖLDI MESTEREK Ácsán Cshá (Csao Khun Bódhinjána Théra), 1918–1992., kolostor-alapítások: Vat Nong Pah Pong kolostor megalapítása szülőhazájában, 1954-ben A Chithurst Buddhist Monastery alapítása Angliában 1979-ben Egy nyugati tanítvány bemutatása: Ácsán Szumédhó Egy mű ismertetése: <i>Csittavivéka – A csöndes tudat tanítása</i> Buddhadāsa Bhikkhu (Phra Thammakosachan), 1906–1993. <i>Heartwood of the Bodhi Tree: The Buddha's Teaching on Voidness</i> <i>Paṭiccasamuppada: Practical Dependent Origination</i> Prayudh Payutto (Somdet Phra Buddhakosajarn), 1938–	

Dependent Origination: Buddhist Law of Conditionality

The Three Signs – Anicca, Dukkha & Anatta in the Buddha's Teachings

SRÍ LANKAI MESTEREK

Valpola Sri Rahula (1907–1997)

A Buddha tanítása

P. D. Premasiri

The Philosophy of the Atthakavagga

EGY VIETNÁMI MESTER:

Thich Nath Hanh (Thích Nhất Hạnh)

The Heart of Buddha's Teaching

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása:

1. LAKOS KATALIN 2016. A korai buddhizmus szerepe az ókori India gazdaság- és társadalomtörténetében. Disszertáció (PhD). Szegedi Tudományegyetem.
2. KULKE, HERMANN – ROTHERMUND, DIETMAR 2004 (1986). A History of India. London – New York: Routledge.
3. GOMBRICH, RICHARD F. 2006 (1988). Theravāda Buddhism. A social history from ancient Benares to modern Colombo. London – New York: Routledge.
4. SENEVIRATNA, A. (ed.) 1994. King Aśoka and Buddhism Historical and Literary Studies. Sangharaja Mawatha Kandy, Sri Lanka: Buddhist Publication Society.
5. ÁCSÁN SZUMÉDHÓ 2004. Csittavivéka. A csöndes tudat tanítása. Budapest: Buddhapada Alapítvány.

Azok az előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudás

A théraváda előzményeinek, megszületésének és korai fejlődésének ismerete, valamint terjedése útjának és jelenlegi elterjedési területe országainak, történelmüknek, földrajzuknak, kultúrájuknak ismerete, részben kiemelkedő mai mestereik tanításain keresztül.

b) képességek

- Nyitott a problémák kutatáson alapuló megoldására.
- Érti és képviseli saját szakterülete/szaktudománya kritikai megközelítéseit.
- Ismeri és alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz, feladatainak hatékony megoldásához.
- Érdeklődő, nyitott és befogadó idegen népek kultúrája irányában.
- Értő módon képes alapvető idegen nyelvű szakirodalom olvasására.
- A szükséges mértékben kiismeri magát a társtudományokban (pl. néprajz, szociológia, kulturális antropológia, nyelvészet).

Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Fórizs László, PhD

Tantárgy neve: Théraváda buddhizmus 2. (Szentiratok egzegézise)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órai munkába, a házi feladatok megbeszélése. Közös recitáció.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: <i>A Dhammacakkappavattana-szutta</i> felmondása (memoriter, sorvezetővel).	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szentirat-ismeret 1. (Páli egzegézis)	
Tantárgyleírás:	
Mivel a szak fő tárgya a buddhizmus, a buddhizmus pedig indiai eredetű, szükség van arra, hogy a hallgatók ismerjék az alapítót, a történelmi Buddha szavait a hagyomány szerint legeredetibb módon megőrző szöveganyagot, annak legalább is legfontosabb részeit, illetve a szövegek alapján megismerhető kultúrát. A tárgy lényegében a <i>Buddhista szentirat-ismeret I. szem. (Páli/szanszkrit egzegézis)</i> folytatása, az abban megszerzett tudásra alapoz, illetve további páli nyelvtani ismereteket ad át. A tárgy fő célja fontos páli szutták olvasása és elemzése magyar fordításon keresztül oly módon, hogy a szutta lényegi pontjait az eredeti páli nyelven is megvilágítja, nyelvtanilag és mondattanilag is érthetővé teszi. Ezáltal a hallgatók bepillanthatnak abba a folyamatba, aminek a végén az eredeti szövegből fordítás lesz, megismerhetik a szószerkezetek és szakszavak fordításának alapvető módszereit és nehézségeit, problémáit. Ennek révén a későbbiekben sokkal tudatosabban viszonyulhatnak a fordítási irodalom felé, némi kritikai látásmódot szerezhhetnek. Továbbá a szövegek eredetiben való tanulmányozásához is ösztönzéssel szolgálhat. A kurzus eleje átismétli korábban megismert páli nyelvi alapokat, illetve némi betekintést nyújt a páli nyelvtan további részeibe (igeragozások, igenevek, nem <i>a</i>-tövek, névmások ragozása, szószerkezetek, stb.). Ezután a hallgatók megtanulják az online páli szótár használatát. Majd röviden áttekintik a páli kánon szerkezetét, a <i>szutták</i> és a <i>vinaja</i> kosarának jellegzetességeit. Az kurzus első szövegblokkja a <i>Vinaja Mahákhandhaka</i> eleje, amely a Buddha megvilágosodása utáni eseményeket meséli el irodalmi formában. Ez a szövegfolyam átvezet a Benáreszi beszédhez, amelyet a hallgatók a páli eredetiben olvasnak részletesen preparált segédanyag segítségével. A beszédet a hallgatóknak helyesen kell tudniuk felolvasni, illetve a vizsgára kívülről, értően meg is kell majd tanulniuk (erre minden óra elején a szöveg közös elmondása készít fel).	

A kurzus záró szövegblokkja más fontos szutták magyar nyelvű fordításának elemzését jelenti, a fontosabb részek és szakszavak páli eredetivel való összevetésével. E szutták például: *Aggi-Vaccsha-szutta* MN 72; *Abhaja-rádzsakumára-szutta* MN 58; *Mahá-Szaccsaka-szutta* MN 36;

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Kovács Gábor – Körtvélyesi Tibor – Ruzsa Ferenc (ford.) 2017. Szutták a páli kánonból. (részletek a kéziratból).
2. Körtvélyesi Tibor 2016: *Az út másik széle. Tantrikus nyomok a páli kánonban.* (Előkészületben, Orpheus Noster).
3. Vekerdi József 1989. Buddha beszédei. (Válogatta és fordította) Budapest: Helikon Kiadó.
4. *Early Buddhist texts, translations, and parallels* 2019. [online] suttaCentral. URL: [suttacentral.net](http://www.suttacentral.net)
5. Bhikkhu Ñāṇamoli - Bhikkhu Bodhi: The Middle Length Discourses of the Buddha: Wisdom Publication, Boston 1995. (A bevezetés elérhető: <http://www.wisdompubs.org/sites/default/files/preview/Middle%20Length%20Discourses%20Book%20Preview.pdf>)

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A páli nyelvű szövegek áttekintő ismerete, a kánon szerkezetének vázlatos ismerete. Fordítások felkutatása a szakirodalomban. Páli nyelvi ismeretek. Szótárhasználat. Terminológia ismerete. A szutták szerkezetének ismerete, Bepillantás a páli szövegek fordításának módszerébe.

b) képességei

- páli szöveg helyes kiejtésének/olvasásának képessége
- előadóképesség fejlődése
- a forrásszövegek hozzáférhetőségének ismerete, online forráskezelés
- angol nyelvi készségek fejlesztése: szótárhasználat
- a fordítások kritikai szemléletmódjának kialakulása
- szövegértési szövegelemzési képesség fejlesztése

Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor

Tantárgy neve: Théraváda buddhizmus 3. (Angol nyelvű szuttaolvasás)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező törzsanyag	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	

A tantárgy tantervi helye: 4. félév
Tantárgyleírás:
A kurzus a tanár és diák alkotó együttműködésére épít, számít a diákok aktív közreműködésére, kérdésekkel, megvitatással, párhuzamos szuttarészletek fellelésével, fordítási kísérletek elkészítésével. A hallgatók az alaptanítások ismeretében behatóan tanulmányozzák a Tematikusan csoportosított tanítóbeszéd (Saṃyutta nikāya) legfontosabb fejezeteinek (12., 22., 35., 45-51.) kiválasztott szövegeit, a hozzáfűzött kommentár- és jegyzetanyagot, amelyek segítenek megvilágítani a Tan számukra mindeddig homályban maradt részleteit, a legalapvetőbb buddhista tanításokat illetően.   Az első alkalommal az oktató a Saṃyutta nikāya alaposabb tematikus ismertetésével, és a hallgatók érdeklődésének fölmerésével szerzett információk alapján dönti el a tematikát, azokat a szuttákat, amelyek a következő órák lefordítandó tananyagát alkotják. A kurzus előrehaladtával a hallgatók gyakorlatot szereznek a netes és könyvtári keresésben, a szövegek fordításában, értelmezésében és földolgozásában.
Irodalom:
1. JOHN D. IRELAND 2008. <i>Saṃyutta Nikāya, An Anthology, Part I.</i> Kandy (Sri Lanka): BPS Online Edition. The Wheel Publication No. 107. http://www.bps.lk/olib/wh/wh107-p.html   2. ÑĀNANANDA, BHIKKHU 2008. <i>Saṃyutta Nikāya, An Anthology, Part II.</i> Kandy (Sri Lanka): BPS Online Edition. The Wheel Publication No. 183-185. http://www.bps.lk/olib/wh/wh183-u.html   3. WALSHE, MAURICE O'C. 2010. <i>Saṃyutta Nikāya, An Anthology, Part III.</i> Kandy (Sri Lanka): BPS Online Edition. The Wheel Publication No. 318-321. http://www.bps.lk/olib/wh/wh318-u.html   4. POROSZ TIBOR 2012. <i>A buddhizmus lexikona. A Buddha tanítása és a théraváda irányzat szakszavai.</i> Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató – vagy a létszámtól függően a hallgatók kis csoportja – képes a Buddha kiválasztott beszédeinek hiteles angol fordításából jó minőségű magyar nyelvű fordítást készíteni, azt jegyzetanyaggal ellátni, és értelmezni kapcsolódási pontjait a tanítások egészéhez.   b) képességei   - Képes az egyénileg, illetve párban, csoportban szervezett tanulásra.   - Feladatokhoz kapcsolódóan folyamatosan fejleszti, haladó szinten gyakorolja szövegértési és szövegproduktív készségét.   - Képes önállóan vagy társakkal szóbeli vagy írásos elemzések elkészítésére, elvégzett feladatainak szakmai közönség előtti bemutatására szóban és írásban magyar nyelven.   - Értő módon képes alapvető idegen nyelvű szakirodalom olvasására, a saját szakterületére jellemző szakkifejezések alkalmazására.   - Alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz, feladatainak hatékony és korszerű megoldásához.   - Képes az információs technológián alapuló írásbeli és szóbeli kommunikációban fejleszteni alkalmazói tudását.
Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy neve: Théraváda buddhizmus 4. (Tanátadás)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Tantárgyleírás:	
A leendő buddhista tanítók alkalmassá tétele arra, hogy önállóan képesek legyenek kiválasztott tárgykörben a buddhista tanítás hagyományos formáit és szellemét egyaránt hűen tükröző előadást tartani. Feltett kérdésekre tömör vagy részletesebben kifejtett választ adni, röviden előadott vagy a hallgatók által meg nem értett részeket világosan megmagyarázni, álláspontjukat vitában higgadt érveléssel megvédeni, folyamatosan szem előtt tartva a helyes beszédről szóló tanítást (a hamis, rosszindulatú, durva és fölösleges beszéd kerülése). Az órák tartalmának meghatározása 14 alkalomra lebontva: A Buddha tanításának fő átadásai módszerei és azok gyakorlati alkalmazása, a meghonosítás lehetőségei a mai hazai viszonyok között. A Buddha beszédei (Dhamma-desanā), azaz a Tan kifejtése, és tanítási módszere (upāya-kosalla, szkr. upāya-kausalya), valamint a korai hagyomány hozzáfűzött magyarázatai. A korai buddhizmus kolostori tanítása. A kolostori vitakultúra és hétköznapi alkalmazása. A klasszikus buddhista vita szabályai és máig élő gyakorlata. Kísérletek hagyományba illeszkedő mai előadói és hallgatói gyakorlatok kifejlesztésére, a Tanítás minél eredményesebb továbbadása érdekében.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. BODHI, BHIKKHU 1993. <i>A nézetek mindent felölelő hálója. A Brahmajāla sutta és kommentárjai.</i> Budapest: Orientpress. 2. ṬHĀNISSARO BHIKKHU 2010. <i>Skill in Questions.</i> Valley Center (USA): Metta Forest Monastery. 3. ṬHĀNISSARO BHIKKHU 2002. <i>The Karma of Questions. Essays on the Buddhist Path.</i> Valley Center (USA): Metta Forest Monastery. 4. JAYASĀRO, AJAHN 2013. <i>Without and Within. Questions and Answers on the Teachings of Theravāda Buddhism.</i> Bangkok (Thailand): Buddhadasa Indapanno Archives. 5. POROSZ TIBOR 2012. <i>A buddhizmus lexikona. A Buddha tanítása és a théraváda irányzat szakszavai.</i> Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása	

A tanítás modern magyar tolmácsolása: egyéni előadói nyelvezet, szókincs és retorika kifejtése. A hiteles tanító és előadó hagyományos ismérvei alapján a hallgatónak meg kell felelnie a vele szemben támasztott modern követelményeknek.

A tanítónak képviselnie kell tudnia vallási közösségét a világiak előtt, a vallásközi párbeszéd során pedig békésen szót kell tudnia érteni más vallási közösségek képviselőivel.

b) képességei

- A hallgatónak átfogó tudással kell rendelkeznie szakterületén, speciális tudással annak kiválasztott szegmensein.
- Átlátja szakterülete legfontosabb problémáit, a nézőpontok közötti különbségeket.
- A feladathoz kapcsolódóan haladó szinten gyakorolja szövegértési és szóbeli átadási készségét, ezeket gyakorlataiban folyamatosan fejleszti.
- Képes a feltett kérdésekre átgondoltan és szakszerűen válaszolni.
- Nyitott a felmerülő problémák vizsgálatára, a feltett kérdések mérlegelésére.
- Mindent megtesz azért, hogy hitelesen képviselje vallási közösségét.
- Keresi a párbeszédet, higgadtan elkerüli a hitvitát, igyekszik föllelni a még mindkét fél számára elfogadható közös alapot.
- Ismeri szakterülete etikai normáit, és mindent megtesz azért, hogy ezeket az emberi kapcsolatokban és a kommunikációban egyaránt betartsa.

Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Az ismeretkör: Dharma Conversation

Kredittartománya: 6kr

Tantárgyai:

- 32. Dharma Conversation 1. (Terminology)
- 33. Dharma Conversation 2. (Dharma Talk)

Tantárgy neve: Dharma conversation 1. (Terminology)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar/angol	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csoportmunka, kisebb csoportok önálló beszámolója a szorgalmi időszak során, fordítási gyakorlatok	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Forráskutatási feladatok, kisebb (2-3000 karakter terjedelmű dolgozatok, fordítások a szorgalmi időszak során, videoklipek elemzése, 8-12 000 karakter terjedelmű szakfordítás	
A tantárgy tantervi helye: 1. félév	
Tantárgyleírás:	
Tekintettel arra, hogy a buddhizmus világnyelve szakirodalom és kommunikáció terén az angol nyelv, így az a buddhizmus elmélyült tanulmányozásában elkerülhetetlen, a tantárgy alapvető célja a buddhizmus angol nyelvű terminológiájának megismertetése.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása	
1. Bodhi, Bhikkhu (ford.) 2000. The Connected Discourses of the Buddha. Boston (USA): Wisdom Publications. 2. Rhys Davids, C. A. F.– Woodward, F. L. (ford.) 1992. The Book of the Kindred Sayings, III. Vol. London (GB): Pali Text Society. 3. John D. Ireland 2008. Saṃyutta Nikāya, An Anthology, Part I. Kandy (Sri Lanka): BPS Online Edition. The Wheel Publication No. 107. http://www.bps.lk/olib/wh/wh107-p.html 4. Ñāṇananda, Bhikkhu 2008. Saṃyutta Nikāya, An Anthology, Part II. Kandy (Sri Lanka): BPS Online Edition. The Wheel Publication No. 183-185. http://www.bps.lk/olib/wh/wh183-u.html 5. Walshe, Maurice O'C. 2010. Saṃyutta Nikāya, An Anthology, Part III. Kandy (Sri Lanka): BPS Online Edition. The Wheel Publication No. 318-321. http://www.bps.lk/olib/wh/wh318-u.html	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

a) tudása   A hallgató ismeri a buddhizmus angol nyelvű terminológiáját.   b) képességei   – A hallgató képes rövidebb, egyszerűbb angol nyelvű forrásokat használni   – Alapfokú szinten megadott témakörökről kommunikálni   – Képes alkalmazni az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz   – Elsajátítja a szakfordítás alapvető kompetenciáit
Tantárgy felelőse: Karsai Gábor
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Bodó Ferenc

Tantárgy neve: Dharma Conversation 2. (Dharma Talk)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: angol Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csapatmunka, kisebb csoportok önálló beszámolóit a szorgalmi időszak során, fordítási gyakorlatok, kommunikációs és szituációs	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: forráskutatási feladatok, kisebb (2-3000 karakter terjedelmű dolgozatok, fordítások a szorgalmi időszak során, videoklipek elemzése, szóbeli beszámolók, dialógusok, 4-6000 karakter terjedelmű angol nyelvű esszé	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Tantárgyleírás:	
A dharma-conversation 2. tantárgy alapvetően a buddhizmus szellemiségének mindennapi szituációkban, alapvető társadalmi, etikai kérdésekben, problémákban való állásfoglalásának gyakorlata.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Bodhi, Bhikkhu 1976. Khandha and Upādānakkhandha, in Pali Buddhist Review, Vol. I. No. 1. 91-102. oldal. 2. Thānissaro Bhikkhu 2002. Five Piles of Brick. The Khandhas as Burden and Path, in The Karma of Questions. Valley Center (USA): Metta Forest Monastery. http://www.accesstoinsight.org/lib/authors/thanissaro/khandha.html 3. Anālayo 2007. Perspectives on Satipatthāna, 164-176. oldal. Cambridge (GB): Windhorse Publications.	

4. Gethin, R. M. L. 1986. The Five Khandhas: their Treatment in the Nikāyas and Early Buddhism, in Journal of Indian Philosophy, 14. 35-53. oldal.
5. Skilling, Peter 1995. On the Five Aggregates of Attachment, in Buddha Dhyāna Dāna Review, Vol. XXXII. No. 2. (April-June) 39-55. oldal.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató ismeri a buddhizmus angol nyelvű terminológiáját, és azokat

b) képességei

- A hallgató képes angol nyelvű forrásokat használni
- Képes középfokú szinten megadott témakörökről kommunikálni
- Képes alkalmazni az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz
- Elsajátította a szakfordítás alapvető kompetenciáit

Tantárgy felelőse: Karsai Gábor

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Farkas Pál

Az ismeretkör: Vallási és filozófiai alapismeretek

Kredittartománya: 10kr

Tantárgyai:

- 34. Vallási és filozófiai alapismeretek 1. (Bevezetés a filozófiába)
- 35. Vallási és filozófiai alapismeretek 2. ea. (Bevezetés a vallástudományba)
- 36. Vallási és filozófiai alapismeretek 2. szem (Bevezetés a vallástudományba)
- 37. Vallási és filozófiai alapismeretek 3. (A buddhizmus kulturtörténete)

Tantárgy neve: Vallási és filozófiai alapismeretek 1. (Bevezetés a filozófiába)		Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező		
Képzési karaktere: 70% elméleti		
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14x90 p, nyelve: magyar		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Az előadások során felmerülő kérdések, észrevételek megvitatása.		
A számonkérés módja: kollokvium		
A tantárgy tantervi helye: 1. félév		
Tantárgyleírás:		
A kurzus a filozófiai gondolkodás természetét mutatja be néhány klasszikus filozófiai probléma részletesebb vizsgálata révén. Az európai filozófia olyan területeivel foglalkozunk, melyek a buddhista filozófia iránt érdeklődők számára is hasznosak lehetnek. A tárgyalásra kerülő problémák: mi az igazság? létezik-e külvilág? elérhető-e számunkra bizonyos tudás? létezik-e idő, s ha igen, milyen a természete? miről szól a lehetséges világok realista elmélete? miért létezik egyáltalán valami, miért nincs inkább semmi? összeegyeztethető-e a szabad akarat és a determinizmus?		
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása:		
1. Platón: Az állam 7. könyv (részlet), in. Platón összes művei, Bp. Európa Könyvkiadó, 1984. kötet 455-462. 2. Putnam, H. Agyak a tartályban, in. Magyar Filozófiai Szemle, 2001. (1-2.) 1-22. 3. Augustinus, A. Vallomások, 11. könyv, Bp. Gondolat Könyvkiadó, 1982. 344-380. 4. Lewis, D. Lehetséges világok, in. Farkas K.-Huoranszki F (szerk.) Modern metafizikai tanulmányok, Bp. ELTE Eötvös Kiadó, 91-98. 5. Ayer, A.J. Szabadság és szükségszerűség, in. Farkas K.-Huoranszki F. (szerk.) Modern metafizikai tanulmányok, Bp. ELTE Eötvös Kiadó, 165-173.		
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul		

a) tudása   A hallgató megismerkedik az európai filozófia alapvető problémáival, a fontosabb megoldási kísérletekkel és az ezekhez kapcsolódó filozófiai fogalmakkal. Megismeri és jellemezni tudja a filozófia néhány képviselőjének álláspontját. Az elsajátított fogalmak és módszerek segítségével szolgálhatnak számára a különböző buddhista filozófiai irányzatok bölcséleti sajátosságainak megértésében.   b) képességei   – A hallgató elsajátítja az elemző szövegolvasás módszerét   – Képes önállóan feldolgozni technikai szempontból egyszerűbbnek minősíthető filozófiai szövegeket   – Gondolkodása nyitottá, ugyanakkor kritikussá válik   – Elsajátítja a különböző eszmerendszerek komparatisztikus megközelítésének készségét   – Tanulmányai során alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat
Tantárgy felelőse: Dr. Schreiner Dénes, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Balikó György, PhD

Tantárgy neve: Vallásbölcséleti alapismeretek 2. Bevezetés a vallástudományba (Bevezetés a vallástörténetbe)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 70% elméleti	
A tanóra típusa: előadás és szeminárium óraszám: 2 x 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: kollokvium, gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 1. félév	
Tantárgyleírás:	
A tantárgy bevezetést kíván nyújtani a vallásokkal való tudományos vizsgálódásba. Megismerteti a hallgatókat a vallástörténet, vallásantropológia, vallásszociológia alapfogalmaival. Bemutatja a vallásföldrajz és vallástipológia lehetőségeit. Ezt követően bemutat néhány meghatározó valláselméletet. Megvizsgálja a mágia és mítosz vallástudományi megközelítését. Végül az egyház felekezeti, szekta jellegzetességeit és szekularizáció kérdéskörét járja körül. Az órák tartalma: A <i>religio</i> és a vallás szó etimológiája, az egyetemes vallásfogalom hiánya az antik nyelvekben, egyes valláselnevezések (hinduizmus, buddhizmus) problematikussága. A vallás meghatározás nehézségei, a vallás-meghatározások két típusa a) szubsztantív, b) funkcionista (E. B. Tylor, E. Durkheim, M. E. Spiro, C. Geertz, M. Müller, H. Spencer, K. Rahner, J. M. Yinger), a vallás definiálhatatlansága (M. Weber, S. F. Nadel, W. James), a szent, természetfeletti, emberfeletti, empiria-feletti fogalomhasználat nehézségei (E. E. Ewans-Pritchard, J. Goody, R. Robertson, R. Horton). Klasszikus vallásdefiníciók: Schleiermacher, Hegel, M. Müller, E. B. Tylor, E. Durkheim, G. van der Leeuw, Radcliff-Brown, R. Horton, W. James, Jack Goody, H. von Glasenapp, J. M. Yinger, R. Robertson, K. Rahner, C. Geertz. A vallástörténet alapfogalmai. A	

vallásetnológia alapfogalmai. A vallásföldrajz főbb szempontjai. A vallástipológia kérdésköre. A prelogikus gondolkodás (L. Lévy-Bruhl). Freud valláselmélete és etnológiai bírálata. Funkcionalista vallásmagyarázat (B. Malinowski, A. R. Radcliffe-Brown). A vallás, mint kulturális rendszer (C. Geertz). A vallás, mint kompenzáció (R. Stark, W. S. Bainbridge). Mágia (J. G. Frazer, É. Durkheim, S. F. Nadel, R. Horton, J. Skorupski, R. Firth, C. Lévi-Strauss). Mítoszelméletek (G. Vico, J. G. Herder, Fr. Schelling, M. Müller, E. Cassirer, E. B. Tylor, B. Malinowski, C. Lévi-Strauss, M. Eliade). Mítosz és rítus (C. Kluckhohn). Egyház, felekezet és szekta problémája (E. Troeltsch, Niebuhr, L. Pope, M. Yinger, B. Wilson, W. Stark). A szekularizáció kérdésköre (R. N. Bellah, L. Shiner, P. Berger, B. Wilson, D. A. Martin).

A hétfői oktatás hallgatói két témát összevonva hallgatnak, tehát első alkalommal az 1-2., második alkalommal a 3-4. témát, és így tovább!

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Simon Róbert (szerk): *A vallástörténet klasszikusai*. 2003. Budapest: Osiris K.
2. Szathmári Botond: *A vallástörténet alapfogalmai*. (oktatási segédanyag) 2015. A Tan Kapuja Buddhista Főiskola
3. Eliade, Mircea: *A szent és a profán*. 1987. Budapest: Európa K.
4. Geertz, Clifford: *Az értelmezés hatalma*. 1994. Budapest: Századvég K.
5. Weber, Max: *Vallásszociológia*. 2005. Budapest: Helikon K.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató alapszinten sajátítsa el a vallástudomány különböző megközelítésmódjait, alapfogalmait. Ismerje a különböző vallástipológiák rendszerét, azaz egy felbukkanó új vallást is el tudjon helyezni valamely tipológia sémába. Legyen a rálátása a vallás különböző elemeire.

b) képességei

- Kezdő szinten képes arra, hogy az elsajátított tudást szóban vagy írásban megjelenítse.
- Fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját.
- A hallgató legyen képes a vallással kapcsolatos általános elméletek alkalmazására.
- A kutatása és szakdolgozatírás során a vizsgált vallási jelenségek esetében képes legyen felismerni és alkalmazni a tanult fogalmakat és elméleteket.
- Sajátítsa el a különböző vallási elemek komparatiztikus megközelítésének készségét.

Tantárgy felelőse: Dr. Schreiner Dénes, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Szathmári Botond, Dr. Schreiner Dénes, PhD

Tantárgy neve: Vallásbölcseleti alapismeretek 3. (A buddhizmus kultúrtörténete)

Kreditértéke: 3

A tantárgy **besorolása:** kötelező törzsanyag

Képzési karaktere: 70% elméleti
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:
A számonkérés módja: kollokvium
A tantárgy tantervi helye: 1. félév
Tantárgyleírás:
A tantárgy bemutatja a kulturális antropológia sajátos társadalomtudományi szemléletmódját, azt a módszert, amely segít megérteni egy távoli, a mienktől erősen eltérő kultúrát. Bemutatja az emberi kultúrák alrendszerét, láttatva, hogy mindegyiknél milyen sokféle kulturális megoldás lehetséges. Feltárja a különböző kulturális megoldások mögötti eltérő okokat. Megismerteti a kulturális relativizmus módszertani elvét.   Az órák tartalma: Mi a kulturális antropológia? Fogalma és tárgya, helye a társadalomtudományok között, idegenség és etnocentrizmus. A kulturális antropológia legfőbb elvei. Az etnológia kutatás, a terepmunka, a résztvevő megfigyelés (participant-observation), terepnapló (émikus, étikus szemlélet), az interjú típusai, szóbeli történelem (oral history) az antropológus feladatai. Mi a kultúra? A kultúra fogalma (E. B. Tylor, Fr. Boas, R. Linton, M. Mead, B. Malinowski, M. Harris, Birket-Smith, C. Geertz). A kultúra külső és belső feltételei. A kultúra modellje (R. Benedict), a kultúra fejlődésének a kérdése, „vadak” és civilizáltak, a kultúra terjedése, akkulturáció, etnicitás, azaz etnikai hovatartozás kérdése, szocializáció, adaptáció, asszimiláció, szegregáció, etnocídium, genocídium. A kommunikáció és a nyelv. A kommunikáció típusai (audítorius-vokális, vizuális, olfaktorikus, taktilis, gusztatorikus). Az emberi nyelv, állati kommunikáció. A nyelv négy strukturális szintje (fonetika/fonológia, morfológia, szintaktika, szemantika/pragmatika). A szemantikai tér (Ch. Osgood), szociolingvisztika, nyelv és kultúra, a nyelvek egyenrangúsága, nyelvcsalád, nyelv, nyelvjárás (dialektus, szociolektus), nyelvrokonság, írás. Gazdasági rendszerek. Adaptációs típusok: gyűjtögetők, vadászok, ültetvényes gazdálkodás, pásztorkodás (nomád, transzhumáló), intenzív mezőgazdaság, ipari termelés. Csere, kereskedelem, pénz. munkamegosztás. A társadalmi rangsor, politikai rendszerek. Rokonsági rendszerek. Leszármazási csoportok (patrilineáris leszármazás, matrilineáris leszármazás, ambilineáris leszármazás, bilatéris leszármazás). Házasság és család (monogámia, szeriális monogámia, poligámia, poligünia, poliandria, csoportházasság). Viselet, testszörzet, testfestés, tetoválás, testtorzítás. Vallásantropológia. Rítus és mítosz. Halál, temetés, gyász. Művészetek. Az esztétikai tárgy, mint kulturális entitás, az esztétikai tapasztalás más kultúrában. Folklor, folklorizmus és folklorizáció. A kultúra és ökológia.   A hétféle oktatás hallgatói két témát összevonva hallgatnak, tehát első alkalommal az 1-2., második alkalommal a 3-4. témát, és így tovább!
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása
1. Letenyei László: <i>Kulturális antropológia. Elmélet-történet</i>. 2012. Budapest: Typotex K.   2. Bodrogi Tibor: <i>Mesterségek, társadalmak születése</i>. 1997. Budapest: Fekete Sas K.   3. Hollós Marida: <i>Bevezetés a kulturális antropológiába</i>. 1993. Budapest: ELTE-BTK Kulturális Antropológia   4. Papp Richárd: <i>Vízzel írt valóság. A kultúra arcai</i>. 2018. Budapest: ELTE Eötvös K.

5. Szathmári Botond: <i>Bevezetés a kulturális antropológiába.</i> (elektronikus jegyzet) 2017. A Tan Kapuja Buddhista Főiskola
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató alapszinten sajátítsa el a kulturális antropológia szemléletmódját, s képes legyen a saját kulturális mintáira kívülről tekinteni. Ismerje meg a terepen használható különböző módszereket. Ismerje meg a kulturális antropológia alpműveit, és néhány fontos elméletét. Legyen képes különböző kulturális megoldások komparatiztikai vizsgálatára.   b) képességei   – Kezdő szinten képes arra, hogy az elsajátított tudást szóban vagy írásban megjelenítse.   – Fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját.   – Elsajátítja a különböző kulturális elemek komparatiztikus megközelítésének készségét.   – A hallgató legyen képes a kulturális másságok megértésére, ne ítélje el a sajátjától eltérőt.   – Ítéleteiben érvényre tudja juttatni a kulturális relativizmus módszertani elvét.   – Esetleges keleti tanulmányútján alkalmazni tudja a tanult vizsgálati módszereket.
Tantárgy felelőse: Dr. Schreiner Dénes, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Szathmári Botond

Az ismeretkör: Zen buddhizmus

Kredittartománya: 12kr

Tantárgyai:

- 38. Zen buddhizmus 1. (Művészeti gyakorlat)
- 39. Zen buddhizmus 2. (A zen története)
- 40. Zen buddhizmus 3. (Zen és mahájána szövegek)
- 41. Zen buddhizmus 4. (Kóanok)

Tantárgy neve: Zen buddhizmus 1. (Művészeti gyakorlat)		Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező		
Képzési karaktere: 80% gyakorlati		
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, személyes gyakorlati útmutatás és segítség		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye: 2. félév		
Tantárgyleírás:		
A kurzus célja, hogy a hallgatók gyakorlati bevezetést kapjanak a zen buddhizmus speciális, a buddhizmuson belül is sajátos, olykor extremitásoktól sem mentes praxisába. A zen művészetek jó alkalmat kínálnak arra, hogy a művészeti tevékenység egészen más lehetőségeivel ismertessenek meg közvetlenül is meg tapasztalható módon s így módon előkészítsék a terepet a zen gyakorlás furcsaságainak befogadására. Az alkotó művészetek magától értetődő megközelítése a létrehozott műveken keresztül történik, így maga a létrehozó, művelő tevékenység is a műből nyeri el minőségét; önmagában, minden érdektől, tanulságtól függetlenül nem érdekes sem a művész, még kevésbé a közönség számára. A zen művészetek gyakorlása viszont éppen ellenkező megközelítést követel; eltekint a produktum és az alkotó egyén produktum alapú értékelésétől és minden minősítést zárójelezve magára a cselekvésre helyezi a hangsúlyt. A kurzus során érintett művészetek: tusfestészet, kalligráfia, zen buddhista irodalmi formák, zene, harcművészet, kertművészet, ikebana.		
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása:		
1. Addis, Stephen (ford. Komáromy Rudolf) 2005: Hogyan nézzük a japán művészetet? Budapest: HVG Kiadó 2. Borja, Érik 2000: A harmónia kertje és a kert harmóniája. Budapest: Gulliver Kiadó 3. Deshimaru, Taisen 2007: A zen és a harcművészetek. Budapest: Farkas Lőrinc Imre Kiadó 4. Miklós Pál 2012: Tus és ecset. Kínai művelődéstörténeti tanulmányok. Budapest: Liget 5. Miklós Pál 2000: A zen és a művészet. Szeged: Lazi Kiadó		

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató megismeri a zen művészetek fajtáit, ezek fő jellemzőit   b) képességei   – A hallgató képessé válik a szabad, előítélet mentes alkotásra, mások alkotásainak nyitott, negatív minősítésektől mentes befogadására.   – Fejlődik kreativitása.   – Megtanulja a kooperációt más résztvevőkkel közös alkotások során.   – Fejlődik esztétikai és művészi érzékenysége.   – Tájékozottságot szerez a távol-keleti művészetek egy fontos szeletében.
Tantárgy felelőse: Dr. Kenéz László, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kenéz László, PhD

Tantárgy neve: Zen buddhizmus 2. (A zen története)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező törzsanyag	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Történeti források önálló feldolgozása után a hallgató képes projekteknél, illetve adott feladatokon dolgozó munkacsoportokban tevékenyen részt venni.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: A zen buddhizmus történetének megismerése által az irányzat mélyebb megértése. A szakdolgozati követelmények szerint megírt 10 oldalas (kb. 25 ezer karakteres) dolgozat egy választott témából.	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Tantárgyleírás:	
Az órákon belső utazáson veszünk részt: a zen útját követjük. A Tan indiai megjelenése után Kínában alakult ki a ma ismert zen irányzat, és annak különféle változatai. Mesterek, iskolák jelentek meg, ami elősegítette a terjedést, más országokba is. Célunk a zen megvalósítása a hétköznapi életben, világi követők számára. Megoldáskeresés, hogyan tudjuk hazánkban is méltóképpen képviselni a Tant. Ez a gyakorlás.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása	

1. Komár Lajos, 2013. <i>A zen története</i>, TKBF jegyzet 2. Dumoulin, Heinrich, 1988. <i>Zen Buddhism: A History, Volume I., India and China</i>, Macmillan Publishing Company, New York 3. Fields, Rick, 1992. <i>How the Swans Came to the Lake: A Narrative History of Buddhism in America</i>, (3rd ed.) Shambhala, Boston 4. Hamar Imre, 2004. <i>A kínai buddhizmus története</i>, Balassi Kiadó, Budapest 5. Matsuo, Kenji, 2007. <i>A History of Japanese Buddhism</i>, Global Oriental, Folkestone	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A zen történetében jelentős iskolák kialakulásának és a neves mesterek életútjának ismerete. A hallgató szakterülete legfontosabb kérdései kapcsán integrálja a nemzeti és európai értékekre támaszkodó szemléletmódot, és átlátja az Európán kívüli világgal való kapcsolat jelentőségét. b) képességei – A hallgató megtanul különbséget tenni a különböző zen irányzatok között. – Rendelkezik a szakterület speciális etikai szabályainak és vonatkozó normarendszerének széleskörű ismeretével.	
Tantárgy felelőse: Dr. Kenéz László, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Komár Lajos, doktori abszolutórium	
Tantárgy neve: Zen buddhizmus 3. (Zen és mahájána szövegek)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Évközi előadások megtartása, aktív órai részvétel	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	
Tantárgyleírás:	
A kurzus bevezetést nyújt a mahájána szútrák keletkezésének történetébe, áttekinti az eredetükről vallott különféle (hagyományos, tudományos stb.) elképzeléseket. A szövegek társadalmi, kulturális háttérének ismerete a mélyebb megértést szolgálja. A mahájána filozófiáját, legfontosabb alapfogalmait a Lótusz szútra segítségével ismerjük meg. A hallgatók a kurzus során	

megismerkednek a főbb mahájána szövegekkel, a mahájána tanításokat tartalmazó szövegtörzsekkel, fogadalmakkal, egyéb tanítómesékkel és történetekkel, irodalmi alkotásokkal.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása
1. Komár Lajos 2019. Mahájána szövegek, TKBF jegyzet   2. Komár Lajos 2019. Zen szövegek, TKBF jegyzet   3. Hakeda, Yoshito S. (ford), 2016. <i>A nagy útba vetett bizalom felébresztése</i>, Buddhista Misszió, Budapest   4. Taigen Shodo Harada Roshi 2018. <i>A Tíz ökörkép. A harmadik pátriárka szútrája</i>, Egy Csepp, Budapest   5. Kódó Szavaki, 2000. <i>Sódóka, az azonnali felébredés éneke</i>, Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, Budapest
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató a buddhista szentiratban szereplő terminológia alapján képes megkülönböztetni a théraváda és a mahájána szövegeket. Ismeri a mahájána alapfogalmait, a szövegben szereplő személy- és helységnevek alapján meghatározza a szöveg keletkezésének körülményeit.   b) képességei   – A hallgató ismeri az egyénileg, illetve párban, csoportban szervezett tanulás, valamint a tanulóközösségek működésének kapcsolatát, képes a kooperációra.   – Elfogadja és a gyakorlatban is megvalósítja a buddhista egészségmegőrző szemléletet és életvitelt.   – Ismeri a mahájána etikai normáit és szabályait, s ezeket a szakmai feladatok ellátásában, az emberi kapcsolatokban és a kommunikációban egyaránt képes betartani.
Tantárgy felelőse: Dr. Kenéz László, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Komár Lajos, doktori abszolutórium

Tantárgy neve: zen buddhizmus 4. (Kóanok)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Tantárgyleírás:	

A zen buddhizmus alapvető kóan gyűjteményeinek, a leggyakrabban használt szútrák és néhány ismertebb zen szöveg megismertetése. A zen gyakorlatában alkalmazott kóan tanítási módszer megismertetése, és szempontok a zen szövegek olvasásához, megértéséhez. Szemelvényeket ragadunk ki a zen irodalomból (annak ellenére, hogy a zen nem támaszkodik az írásokra), és a zen szentirataiból fogunk részleteket tárgyalni. A szútrák közül elsősorban a Szív-szútrát fogjuk végigvenni. Áttekintjük a két nagy kóan gyűjteményt: a Nincs-kapu és a Kék Szikla Feljegyzések kóan gyűjteményt. Tanulmányozzuk a kóanok szerepét a zen gyakorlatában, a kóanok segítségével való tanítás módszereit. Néhány a szellemi út szempontjából fontos témát elemezzünk filozófiai és gyakorlati oldalról egyaránt.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Dobosy Antal: A fehér selyemszál hossza – Zen szöveggyűjtemény; A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete, Digitális kiadás az EFOP-3.4.3-16-2016-00024 pályázat keretében készült. Budapest, 2018
2. Dobosy Antal: A Nincs-kapu kóangyűjtemény; A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete, Digitális kiadás az EFOP-3.4.3-16-2016-00024 pályázat keretében készült. Budapest, 2018
3. Dobosy Antal: Kék szikla kóangyűjtemény; A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete, Digitális kiadás az EFOP-3.4.3-16-2016-00024 pályázat keretében készült. Budapest, 2018
4. Genro: Vasfurulya – Száz zen kóan; Fordították: Dobosy Antal, Hetényi Ernő, Tokaji Zsolt, A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete, Digitális kiadás az EFOP-3.4.3-16-2016-00024 pályázat keretében készült. Budapest, 2018
5. Varsányi György: A csan buddhizmus története; Tan Kapuja, Budapest, 2019

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A zen kóan tanítási módszereinek ismerete, a gyakorlatban való használatának mikéntje. A zen szövegekkel és kóanokkal való foglalkozás különböző módjai. A kóanoknál használt gondolkozási és kifejtési módok használata és alkalmazása más szakrális szövegek esetén. A hétköznapi élet által felvetett kérdésekre adandó zen stílusú válasz.

b) képességei

- Fejleszti szövegértési készséét buddhista témájú szövegek esetén.
- Képes önállóan elemezni és azt előszóban, magyar nyelven bemutatni
- Alkalmazza megszerzett jártasságát a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját.
- Alkalmazza a különböző szempontrendszerekkel történő elemzés készségét.
- Fejleszti a kommunikációs készséget különböző vélemények megnyilvánulása esetén
- Fejleszti és haladó szinten alkalmazza a tudati tevékenységek és motivációk megfigyelését és az önvizsgálati módszereket, meglátásait mások álláspontjának tiszteletben tartásával artikulálja.

Tantárgy felelőse: Dr. Kenéz László, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal

Az ismeretkör: Tibeti buddhizmus

Kredittartománya: 12kr

Tantárgyai:

- 42. Tibeti buddhizmus 1. (Belső-Ázsia és Tibet története)
- 43. Tibeti buddhizmus 2. (Tibeti buddhista filozófia)
- 44. Tibeti buddhizmus 3. (Szertartástan)
- 45. Tibeti buddhizmus 4. (Szimbológia)

Tantárgy neve: Tibeti buddhizmus 1. (Belső-Ázsia és Tibet története)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 70% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Tantárgyleírás:	
A tárgy betekintést kíván adni a buddhizmus Belső-Ázsiában való kibontakozásáról, és a buddhista művészet itteni évszázadairól. Ezt követően alaposan áttekinti a vadzsrajána irányzat tibeti kialakulását és az ott elnyert helyi sajátosságait. Végül rövid bepillantást nyújt a Tibetből továbbterjedő mongol buddhizmusba. Az órák tartalma: A <i>kusánok</i> (szkt: <i>kuṣāṇa</i>, ki: <i>yuèzhī</i>, óp: <i>tuxāri</i>, g: <i>Тóχарои</i>) kultúrája és buddhizmusa. Tibet földrajzi helyzete, a tibeti zászló szimbolikája. A mitikus királyok kora és a <i>phön</i> (t: <i>bon-chos</i>). Az államalapítás és az első Tankirály, <i>Thide Szongcen</i> (t: <i>Khri-lde Srong-btsan</i>) vagy későbbi nevén <i>Szongcen Gámpo</i> (t: <i>Srong-btsan sGam-po</i>) (604/5-649) A második Tankirály, <i>Thiszong Decen</i> (t: <i>Khri-srong lDe-brtsan</i>) (ur: 755-797). <i>Padmaszambhava</i> (szkt: <i>Padmasambhava</i>, t: <i>Pad-ma 'byung-gnas</i>, <i>Padma sam-bha-wa</i> vagy <i>Gu-ru rin-po-che</i>) és <i>Sántaraksitá</i> (szkt: <i>Śāntarakṣita</i>, t: <i>Zhi-ba-co</i>) térítő tevékenysége. A harmadik Tankirály, <i>Thicuk Decen</i> (t: <i>Khri-gtsug lDe-brtsan</i>) vagy <i>Relpácsen</i> (t: <i>Ral-pa-can</i>) (815-838). <i>Lángdärmá</i> (t: <i>gLang-dar-ma</i>) buddhizmust üldöző tevékenysége, és <i>Hlálung Pelgye Dordze</i> (t: <i>lHa-lung dPal-gye rDo-rje</i>) története. A széttagotság kora, a buddhista rendek kialakulása 1. <i>Cenpo Khore</i> (t: <i>bTsan-po 'Khor-re</i>), buddhista nevén <i>Jesé Ö</i> (t: <i>Ye-shes 'Od</i> = Tudás fénye) (X. század) kora. <i>Atísa</i> (szkt: <i>Atīśa Dīpaṅkaraśrījñāna</i>, <i>Mar-me-mdzad</i>, <i>Jo-bo Atísha</i> vagy <i>A-ti-sha</i>) (982- 1054) megtisztítja a tibeti buddhizmust. <i>Drom Tönpá</i> (t: <i>'Brom sTon-pa</i>) (1003-1064) és a <i>kádámpá</i> (t: <i>bKa'-gdams-pa</i> = a beszéd (Tan) kifejtésének híve) rend születése. A rendé szerveződő régiek vonala, a <i>nyingmápá</i> (t: <i>rnying-ma-pa</i> = régi vagy öreg rend). A <i>kágyüpa</i> (t: <i>bKa'-rgyud-pa</i> = az ige hagyományozását követő) rend, amely a <i>Tilopa</i> (szkt: <i>Tilopa</i>, t: <i>Ti-lo-pa</i> = Szezámmag örlő) (988-1069) - <i>Náropa</i> (szkt: <i>Nāropa</i>, t: <i>Na'-ro-pa</i>) (1016-1100) ind mahásziddhák nyomán <i>Márpá</i> (t: <i>Mar-pa Chos-kyi bLo-gros</i>) (1012-1096), <i>Milárepá</i> (t: <i>Mi-la-ras-pa</i> = Félelmetes Vászoruhás Jógi) (1052-1135), <i>Gámpopá</i> (t: <i>sGam-po-pa</i>) (1079-1153) tanítványláncolat eredményeként alakult ki. <i>Kármá Páksiban</i> (t: <i>Kar-ma Pak-shi</i>) (1204-1283) nyomán létrejövő <i>tulkuság</i> (t: <i>sprul- sku</i>) intézménye, a <i>kármápák</i> (t: <i>kar-ma-pa</i>) hivatala. A <i>szákjápá</i> (t: <i>sa-skya</i>) rend, <i>Drokmi</i> (t: <i>'Brog-mi</i> = Pusztai ember) (992-1072) nyomán született. A mongol uralom segítségével való hatalomra kerülésük. <i>Künga Gyelcen</i> (t: <i>Kun-dga' rGyal-mtshan</i>), azaz <i>Szákjá Pandita</i> és <i>Köden kán</i> (m: <i>Göden qan</i>, t: <i>Go-dan qan</i>) (1206-1251) kapcsolata. <i>Phákpá Lodö Gyelcen</i> (t: <i>'Phags-pa bLo-gros rGyal-mtshan</i>) (1235-1280) a mongol térítése, Kubiláj (mo:	

Qubilai Sečen qayan, ha: Хубилай хаан (1215-1294) udvarában. A *Putön* (t: *Bu-ston*) (1290-1364) működése nyomán megszülető tibeti kánon (t: *bKa'-gyur* = Szent beszéd, *bsTan'-gyur* = Tanítássá vált). A *gelukpá* (t: *dge-lugs-pa*) rend, amely *Congkápá* (t: *Tsong-kha-pa* = Hagymavölgybéli) vagy buddhista néven (t: *bLo-bzang Grags-pa*) (1357-1419) vallási reformja nyomán jött létre. A dalai lámák intézményének kialakulása. *Gedun Trupá* (*dGe-'dun Grub-pa*) (1391-1475), *Gyelvá Gedun Gyáco* (t: *rGyal-ba dGe-'dun rGya-mtsho*) (1475-1542/43), a második dalai láma. *Szönám Gyáco* (t: *bSod-nams rGya-mtso*) (1543-1588) a harmadik dalai láma, aki Altan (mo: *Altan qan* = Arany kán) (1507-1582) mongol kántól elnyeri a *dalai* (mo: *dalai*, ha: Далай = óceán) címet. A teokratikus állam megszületése és kora. A „nagy ötödik”, *Ngáváng Loszáng Gyáco* (t: *Ngag-dbang bLo-bzang rGya-mtsho*) (1617-1682), a teokratikus állam kiépítője. A mandzsu /dzsürcsi (pi: *manzu*) ambánok (t: *am-ban* = helytartó) intézménye. *Tenzin Gyáco* (t: *bsTan-'dzin rGya-mtsho*) (1935-) tevékenysége, emigrációja, és az erőszakmentesség politikája. Az 1959-es felkelés és zavargások. Tibet mai helyzete, A *tantra* (szkt: *tantra*, t: *rgyud*) fogalma, lényege, A *tantra* rövid története és gyakorlata. A *mantrák* filozófiája és gyakorlata. A *mandala* (szkt: *maṇḍala*, t: *dkyil-'khor*) szimbólumrendszere Alapvető tibeti buddhista szimbólumok. A mongol buddhizmus. A mongolok első megtérése. A mongolok második megtérése. A mongol élő *buddhák* indulása 1639-ben: *Luvzsandambijdzsalcan* (m: *Lubsandambijjalcan*) (1635-1723).

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Birtalan Ágnes (szerk.): *Őseink nyomában Belső-Ázsiában*. 1996. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó
2. Birtalan Ágnes (szerk.): *Őseink nyomában Belső-Ázsiában II*. 1998. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó
3. Guenther, Herbert V.: *A tibeti buddhizmus*. 2000. Budapest: Farkas Lőrinc Imre
4. Hoffmann, Helmut: *A tibeti műveltség kézikönyve*. (ford. Csatlós Péter) 2001. Budapest: Terebess
5. Wallace, Vesna A. (ed.): *Buddhism in Mongolian History, Culture, and Society*. 2015. Oxford: Oxford University Press

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató legyen tisztába a vadzsraja buddhizmus alapvető sajátosságaival, eszméivel. Legyen tisztába a tibeti buddhizmus többgyökerű forrásaival. Ismerje a négy tibeti buddhista iskola jellegzetességeit és a rendek közti a különbségeket. Tudja értelmezni a tulkuság tibeti gyakorlatát. Szerezzen jártasságot a tibeti buddhista szimbólumok világában.

b) képességei

- Kezdő szinten képes arra, hogy az elsajátított tudást szóban vagy írásban megjelenítse.
- Fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját.
- A hallgató legyen képes a vallással kapcsolatos általános elméletek alkalmazására.
- A kutatása és szakdolgozatírás során a vizsgált vallási jelenségek esetében képes legyen felismerni és alkalmazni a tanult fogalmakat és elméleteket.
- Sajátítsa el a különböző vallási elemek komparatistikai megközelítésének készségét.
- Tanulásához képes a modern tudomány és információs technika eszközeit is alkotó módon fölhasználni, beleértve egyszerűbb idegen nyelvű szakirodalom olvasását.

Tantárgy felelőse: Cser Zoltán, doktori abszolutórium

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Szathmári Botond

Tantárgy neve: Tibeti buddhizmus 2. (Tibeti buddhista filozófia)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 70% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 15 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csoportmunka, csoportok önálló beszámolója a szorgalmi időszak során, rövid elsődleges források egyéni és csoportos feldolgozása.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: magyar és angol nyelvű elsődleges források felkutatása az internet segítségével, rövidebb angol nyelvű forrásszövegek fordítása. 8-12 000 karakter terjedelmű beadandó témazáró dolgozat.	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Előtanulmányi feltételek: Tibeti buddhizmus szeminárium 1. (Belső-Ázsia Története)	
Tantárgyleírás:	
A szeminárium a tibeti buddhista filozófiát mutatja be, ahogy a tibeti buddhista kultúra az indiai filozófiai rendszereket átvéve a saját struktúráját kialakította. A kurzus megismerteti a „négy filozófiai iskolán” keresztül az úgynevezett „nem tantrikus” filozófia alapjait, valamint betekintést nyújt a jelenlegi öt tibeti rend általános tanításaiba. Az órák egyes témái egyúttal részletes információkat nyújtanak a tibeti buddhista tudattan alapjairól.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása	
1. Agócs Tamás (ford.) 2007. <i>Tibeti halottaskönyv</i> . Budapest: Cartaphilus. 2. Guenther, Herbert V. 2000. <i>A tibeti buddhizmus</i> . Budapest: Farkas Lőrinc Imre Kiadó. 3. Hoffman, Helmut 2001. <i>A tibeti műveltség kézikönyve</i> . Budapest: Terebess Kiadó. 4. Hopkins, Jeffrey 1995. <i>Emptiness Yoga</i> . New York: Snow Lion Publications. 5. Kalu Rinpoce 2007. <i>A tibeti buddhizmus alapjai</i> . Budapest: Filosz	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása	

A hallgató ismeri a tibeti buddhizmus elméleti és filozófiai megközelítésmódjait, továbbá az alapvető tibeti buddhista rendek filozófiai rendszereit el tudja egymástól határolni. Ezen ismeretét el tudja helyezni a más buddhista kultúrák és filozófiai megközelítésmódok viszonylatában és e véleményét a tibeti buddhista tudattan alapvető jellemzőit bemutatva végzi el.

b) képességei

- Alapszinten elsajátítja a tibeti buddhista filozófia terminológiáját.
- Csoportos szemináriumi munka eredményeképpen képes e témában hatékonyan megosztani a nézeteit és érvelést folytatni
- A téma kutatása során képes önálló kérdésfelvetésre és szóbeli prezentációra
- A szemináriumi témák feldolgozásának eredményeképpen képes a tibeti alapfogalmakat megfelelően értelmezni
- Az órákon szerzett ismereteit tovább tudja mélyíteni az info-kommunikációs eszközök használatakor

Tantárgy felelőse: Cser Zoltán, doktori abszolutórium

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Németh Norbert, PhD MCU

Tantárgy neve: Tibeti buddhizmus 3. (Szertertástan)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 70% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Eszközök bemutatása, hangszeres játék elsajátítása, éneklés, recitáció	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Önálló előadás készítése, szertertásformák felismerése, gyakorlatok bemutatása	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Tantárgyleírás:	
A tibeti buddhizmus híres a gazdag szertertásos gyakorlatairól, kezdve a mahájána púdzsáktól (különféle felajánlás, megtisztítás rituálék, áldásban részesülés), folytatva a tantrikus beavatásokkal, szádhánákkal egészen a különféle megvilágosodott cselekedetekig, mint a lecsendesítő, növelő, szentelő és leigázó tevékenység. A kurzus célja, hogy egy rövid szertertás megtanulásával a hallgató önállóan is képes legyen gyakorolni, megértse a test, beszéd, tudat szerepét a gyakorlásban és képes legyen a szertertások alapelveit akár a hétköznapiakban is alkalmazni, az életmódja részévé tenni.	

A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Buddhához, vagy a szavait őrző hagyományhoz kötődő alapszöveg (ágama / nikája)   2. Calling Witness with a Hundred Prostrations (<i>dpang skong phyag brgya pa</i>) - Toh 267, Degé Kangyur Vol 68 (mdo sde, Ya), folios 1b-5b   3. JAMGON KONGTRUL LODRO THAYE: <i>Creation & Completion Essential Points of Tantric Meditation, Commentary by</i> KHENCHEN THRANGU RINPOCHE, Wisdom Publications, London 2002.   4. His Holiness the Dalai Lama: <i>Yoga Tantra Paths to Magical Feats</i>, Snow Lion Publications Ithaca, New York, Boulder, Colorado 2005.   5. <i>Tulku Urgyen Rinpoche: Repeating the Words of the Buddha</i>, Rangjung Yeshe Publication, Hongkong 2006.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása A tibeti buddhizmus szertartásos gyakorlatait kell alapszinten elsajátítani, a kapcsolódó terminológiával együtt. megérteni a gyakorlatok célját, működésük mechanizmusát, valamint a tanítások, azaz az elmélettel való szoros kapcsolatukat.   b) képességei   – Képes önállóan végezni a kurzus során megtanult rövid gyakorlatot.   – Képessé válik arra, hogy a tibeti buddhizmus nagy vonalainak gyakorlataiban a megfelelő megéréssel részt vegyen.   - Fejlődik kommunikációs készsége a szertartások kommunikációs formáinak gyakorlása során,   - Erősödik udati nyitottsága   - Elsajátítja az önálló gyakorlás nagyon fontos elsajátítandó készség, a rendszeresség ereje, a szorgalom mellett
Tantárgy felelőse: Cser Zoltán, doktori abszolutórium
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Cser Zoltán, doktori abszolutórium

Tantárgy neve: Tibeti buddhizmus 4. (Szimbológia)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 70% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csoportmunka, kisebb csoportok önálló munkája.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Forráskutatási feladatok, fordítások a szorgalmi időszak során. Önálló csoportmunkában való munka, e-füzet készítése a kurzus során tanultak felhasználásával	

A tantárgy tantervi helye: 6. félév
Tantárgyleírás:
A kolostorok, templomok falait díszítő, eredetileg az al secco-hoz hasonló technikával készült falképek mellett a legismertebbek és legelterjedtebbek a tekercsképek, a thangkák. A tibeti Kánonban a festészet technikája, mint „kézművesség“ a világi tudományokhoz sorolódik (számunkra különösen érdekes, hogy először Körösi Csorna Sándor írt az erre vonatkozó szövegek létezéséről). A thangkafestők (t: Iha bris pa, azaz az istenség képmását megfestő) egyéni vagy kolostori megrendelésre dolgozó, sokszor vándorló mesteremberek voltak (a mesterség általában apáról fiúra szállt), akik hosszú ideig tartó technikai és szellemi képzésben részesültek.   Az államalapító és a mahájána buddhizmust Tibetbe bevezető első Tankirály, Szongcen Gampo (629-649) egyik felesége nepáli hercegnő volt, egy másik pedig az ebben az időszakban a buddhizmust támogató, kínai Tang-dinasztia (618-907) császárának leánya. A hagyomány szerint ez a kínai hercegnő hozta magával azt a Sákjamuni Buddhát ábrázoló szobrot, amely ma is megkülönböztetett tiszteletnek örvend a híres, ebben az időszakban épült Ihászai Dzsokhang templomban. Bár nyilvánvaló, hogy a király házasságai révén elsősorban nepáli és kínai művészek kerültek Tibetbe, a tibetiek szerint a legfontosabb művészeti hatások Közép- és Nyugat-Indiából származtak, Nepálon és Kásmíron keresztül.   A tibeti tekercsképek. A tibeti buddhista művészet története. A mongol buddhista művészet története. Thangkatípusok alakja anyag és méret szerint. A tibeti buddhizmus ikonográfiájának kialakulása. Az ikonográfia elemei. (Az istenségek jellege, ruhájuk és ékeik, testtartások, kéztartások, attribútumok, trónok, váhanák, egyéb jelképcsoportok). Ikonometria. A festmények felépítése. A thangkafestés technikája és fázisai. A thangka egésze. A felszentelési szertartás. A thangka, mint a meditáció alapja. A pantheon felépítése. Képelemzések.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Kelényi Béla – Vinkovics Judit 1995. <i>Tibeti és Mongol tekercsképek</i>. Budapest: Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum.   2. Miklós Pál 1959. <i>A Tunhuangi Ezer Buddha Barlangtemplomok</i>. Budapest: Magyar Helikon.   3. Beer, Robert 1999. <i>The Encyclopedia of Tibetan Symbols and Motifs</i>. Boston: Shambhala.   4. Gega Lama 1981. <i>Principles of Tibetan Art</i>. Antwerpen: Karma Sonam Gyamtso Ling.   5. Tucci, Giuseppe 2016. <i>Tibetan Painted Scrolls I-II</i>. Milano: Mimesis International.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása A hallgató ismeri a legfontosabb művészeti iskolákat, az alapvető buddhista szimbólumokat (Mudrák, testtartások, attribútumok, stb.). Felismeri a békés és haragvó istenségek megjelenési formáit, a mandalákat.   b) képességei   - Képes önállóan a szimbólumok felismerésére, elemzésére   - A megismert attribútumok alapján képes az egyes istenségek, buddhák, bódhiszattvák beazonosítására.
Tantárgy felelőse: Cser Zoltán, doktori abszolutórium
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Az ismeretkör: India filozófiai és vallási iskolái

Kredittartománya: 12kr

Tantárgyai:

46. India filozófiai és vallási iskolái 1. (Bráhmaikus irodalom)

47. India filozófiai iskolái és vallásai 2. (Darsanák)

48. India filozófiai iskolái és vallásai 3. (Vallási irányzatok)

Tantárgy neve: India filozófiai és vallási iskolái 1. (Bráhmaikus irodalom)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csoportmunka, kisebb csoportok önálló beszámolója a szorgalmi időszak során.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Forráskutatási feladatok, kisebb (2-3000 karakter terjedelmű) dolgozatok, fordítások a szorgalmi időszak során.	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Tantárgyleírás	
A buddhizmus kialakulásának idejét közvetlenül megelőző, ill. övező vallási-misztikus világlátás megismerése. A kurzus betekintést nyújt a védikus, késővédikus, valamint a bráhmaikus kor vallási-filozófiai eszméinek, ezen belül különösképpen az upanisadok keletkezésének történetébe, áttekinti az eredetükről vallott különféle (hagyományos, tudományos stb.) elképzeléseket. A legalaposabban vizsgált szöveg a későbbi védánta filozófia alapját képező Brihadáranjaka upanisad.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása	
1. Dr. Fórizs László: Rigvéda, teremtéshimnuszok, FLI, 1995	
2. Dr. Fórizs László: A klasszikus upanisadok, Filosz, 2016	
3. Pál Dániel 2013: A klasszikus upanisadok, I. Filosz, 2016	
4. Tenigl-Takács László: Upanisadok, Damaru Kiadó, 2014	
5. Farkas Pál, Csörgő Zoltán, Takács László: Buddha-Dharma, online szöveggyűjtemény, A Tan Kapuja Buddhista Főiskola, 2018	

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató ismeri a kanonizált upanisadok legfontosabb tanításait, fogalmait, képes egy védikus-bráhmanikus szöveghely értelmezésére, kontextusainak meghatározására, a buddhista tanokkal való összevetésére.   b) képességei   – A hallgató fejleszti szövegértési és szövegprodukciós készségét   – Képes önállóan rövidebb írásos elemzések elkészítésére   – Fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját   – Elsajátítja a különböző eszmerendszerek komparatiztikus megközelítésének készségét   – Alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz   – Képes alapszintű idegen nyelvű szakszövegek olvasására
Tantárgy felelőse: Takács László
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Takács László

Tantárgy neve: India filozófiai és vallási iskolái 2. szem. (Darsanák)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csapatmunka, kisebb csoportok önálló beszámolóit a szorgalmi időszak során.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Forráskutatási feladatok, kisebb (2-3000 karakter terjedelmű) dolgozatok, fordítások a szorgalmi időszak során.	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Tantárgyleírás:	
A buddhista filozófiával párhuzamosan kialakuló, fejlődő hindu ortodox filozófiai iskolák (szánkhja, jóga, njája, vaisésika, védánta és mímámszá) alapvető tanításainak, fogalmainak megismertetése, kölcsönhatásainak ismertetése a buddhista filozófiai iskolák (abhidhamma, mahájána alaptanítások) eszméivel.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása	

1. Dr. Fórizs László: Patandzsali Jóga-szútra 1995   2. Takács László-Dr. Farkas Attila Márton: A Számvetés megokolása, Az Igázás szövétneke   3. Dr. Ruzsa Ferenc: A klasszikus szánkhja filozófiája   4. Sankara: A védánta filozófiája, Farkas Lőrinc Imre Kiadó 1996   5. A britannica.com vonatkozó szócikkei, egyéb, az internet adatbázisában fellelhető, rövidebb tanulmányai.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató ismeri a darsanák legfontosabb tanításait, fogalmait, képes egy szöveghely értelmezésére, kontextusainak meghatározására, a buddhista tanokkal való összevetésére.   b) képességei   - A hallgató fejleszti szövegértési és szövegproduktív készségét   - Képes önállóan írásos elemzések elkészítésére   - Fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját   - Elsajátítja a különböző eszmerendszerek komparatiztikus megközelítésének készségét   - Alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz   - Képes alapszintű idegen nyelvű szakszövegek olvasására
Tantárgy felelőse: Takács László
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Takács László

Tantárgy neve: India filozófiai iskolái és vallásai 3. (Vallási irányzatok)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező törzsanyag	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csapatmunka, kisebb csoportok önálló beszámolóit a szorgalmi időszak során.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Forráskutatási feladatok, kisebb (2-3000 karakter terjedelmű) dolgozatok, fordítások a szorgalmi időszak során.	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	
Tantárgyleírás:	

A tantárgy bemutatja India vallási sajátosságait és főbb vallási irányzatait (a buddhizmust leszámítva) a kezdetektől a középkor végéig. A különböző vallási megnyilvánulások esetében nagy figyelmet fordítva azokra az elemekre, amelyek a buddhizmus különböző irányzataira hatottak. Ugyanakkor érzékeltetni azokat a hatásokat, amit a buddhizmus tett a későbbi Ind vallási hagyományokra. Az indiai vallási környezet megismerése révén a hallgatók jobban el tudják helyezni és megérteni, a Buddha és a későbbi buddhista iskolák tanításait.

Témák: Az Indus-völgyi civilizáció Magas fokon urbanizált kultúrája. A védikus kor vallása. A védikus istenpanteon 33-as rendszere és a többi szellemi lény. A hinduizmus, mint vallások sokasága. Alapvető tanítások. Mahábhārata (szkt: Mahābhārata) és a Bhagavad Gítá (szkt: Bhagavad Gītā) bölcsellete. A bhakti (szkt: bhakti) jógatanítása. Puránák (szkt: Purāṇa), a hinduizmus bibliái. A vaisnavizmus. A saivizmus. A saktizmus. A Dzsaina vallás. A szikh vallás.

A hétvégi oktatás hallgatói két témát összevonva hallgatnak, tehát első alkalommal az 1-2., második alkalommal a 3-4. témát, és így tovább!

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Klostermaier, Klaus K.: Bevezetés a hinduizmusba. 2001. Budapest: Akkord K.
2. Eliade, Mircea: Vallási hiedelmek és eszmék története I-III. (Idevonatközö fejezetei) 1994-1996. Budapest: Osiris K.
3. Tenigl-Takács László (szerk.): India bölcsessége. 1994. Budapest: Gandhi Alapítvány – A Tan Kapuja Buddhista Főiskola
4. O'Flaherty, W. D.: Hindu Myths. 1975. New York: Penguin Books
5. Szathmári Botond: Siva a jóga ura, és követői. 2016. Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola (Elektronikus jegyzet)

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató ismerje India főbb vallásait, képes legyen ebbe a sokarcú vallásfolyamba elhelyezni a buddhizmust. Ismerje az ind vallások főbb tanításait, fogalmait, illetve alpműveit, és legyen képes egy szöveghely értelmezésére, kontextusainak meghatározására, a buddhista tanokkal való összevetésére.

b) képességei

- Kezdő szinten képes arra, hogy az elsajátított tudást szóban vagy írásban megjelenítse.
- Fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját.
- Elsajátítja a különböző eszmerendszerek komparatiztikus megközelítésének készségét.
- Alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz.
- Képes alapvető idegen nyelvű szakirodalom olvasására.

Tantárgy felelőse: Takács László

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Takács László

Buddhista meditációs specializáció tantárgyleírásai

Az ismeretkör: Buddhista meditáció 7-11.

Kredittartománya: 10 kr

Tantárgyai:

1. Buddhista meditáció 7. (Théraváda mesterek módszerei)
2. Buddhista meditáció 8. (Tibeti)
3. Buddhista meditáció 9. (Tibeti)
4. Buddhista meditáció 10. (Zen)
5. Buddhista meditáció 11. (Zen)

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 7. (Théraváda mesterek módszerei)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Tantárgyleírás:	
A tantárgy a hagyományos théraváda országok (Srí Lanka, Thaiföld, Mianmar, Laosz, Kambodzsa) kiemelkedő tanítóinak, jelentős meditációs mestereinek sokszor sajátos és meglepő meditációs módszereibe ad betekintést, esetenként gyakorlati bevezetéssel, illusztrálva ezzel a Buddha tanításának azt a sajátosságát, hogy messzemenően figyelembe veszi mindazokat a körülményeket, amelyek között a tanítás fölbukkan. A szeminárium lezárása gyakorlati jegy, melyet évközi és témazáró írásbeli dolgozattal lehet megszerezni. Az órák elsősorban a következő tanítók tanításaira összpontosítanak: Lee Ajahn, Thate Ajahn, Chah Ajahn, Sumedho Ajahn, Amaro Ajahn, S. N. Goenka, U Pandita Sayadaw, Khammai Dhammasāmi. A tantárgy teljesítése alapján elvárt tudásszint: A hallgató képessé válik sajátos, a tanultaktól néha meglehetősen eltérő meditációs módszerek befogadására, elfogultságtól mentes vizsgálatára, összehasonlítására a tanult alapvető meditációs módszerekkel (Szatipatthána, Ánápánaszati, Vipasszaná).	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. KORNFIELD, JACK-BREITER, PAUL 2004. <i>A Still Forest Pool. The Insight Meditation of Achaan Chah</i>. Wheaton-Chennai (USA-India): Quest Books. 2. <i>Seeing the Way. An Anthology of Transcribed Talks and Essays by Monks and Nuns of the Theravada Forest Sangha Tradition</i>. Vol. II. 2011. Belsay (GB): Aruna Publications.	

3. LEE DHAMMADHARO, AJAHN 2000. *Keeping the Breath in Mind and Lessons in Samadhi* (tr. Ṭhānissaro Bhikkhu). Valley Center (USA): Metta Forest Monastery.
<http://www.accesstoinsight.org/lib/thai/lee/inmind.html>
4. THATE DESARANSĪ, PHRA AJAAN 1994. *Buddho* (tr. Thanissaro Bhikkhu).
<http://www.accesstoinsight.org/lib/thai/thate/buddho.html>
5. SZUMÉDHÓ, ÁCSÁN 2004. *Így van ez – A valóság természete* (ford. Tóth Zsuzsanna). Budapest: Buddhapada Alapítvány.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató képessé válik sajátos, a tanultaktól néha meglehetősen eltérő meditációs módszerek befogadására, elfogultságtól mentes vizsgálatára, összehasonlítására a tanult alapvető meditációs módszerekkel (Szatipatthána, Ánápánaszati, Vipasszaná).

b) képességei

- A hallgató értő módon képes alapvető idegen nyelvű szakirodalom olvasására.
- Legalább egy idegen nyelven megbízható szinten ismeri a saját szakterületének legjellegzetesebb szakkifejezéseit és azok alkalmazását.
- Ismeri és alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén szakszövegek felleléséhez és tanulásához.
- Konkrét feladatokhoz kapcsolódóan fejleszti szövegértési és szövegproduktív készségét.
- Az olvasottakat meditációs tapasztalatai alapján képes a gyakorlat próbája alá vetni
- Átlátja szakterülete legfontosabb problémáit, a nézőpontok közötti különbségeket.
- Nyitott a problémák kutatáson alapuló megoldása iránt.

Tantárgy felelőse: Bodó Ferenc

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Farkas Pál

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 8. (Tibeti)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csoportmunka, kisebb csoportok önálló beszámolóit a szorgalmi időszak során, egyéni tapasztalatok megosztása és csoporton belüli konzultációja.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: A gyakorláson végzett és kiválasztott egyik meditáció felépítésének és a meditáció során szerzett tapasztalatoknak önálló írásbeli rögzítése és ismertetése.	

A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Tantárgyleírás:	
A gyakorlati kurzus lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók megismerkedjenek a vadzsraja tibeti meditációk végzéséhez szükséges alaptapasztalatokkal. Az órák vezetett meditációk keretein belül bemutatják azokat a jellegzetes meditációs gyakorlatkörök motívumait, amelyekből a vadzsraja karakterű meditációk építkeznek, és egyúttal megalapozzák az e gyakorlatok végzéséhez szükséges önreflexiót.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Kalu Rinpoce 2007. <i>A tibeti buddhizmus alapjai</i>. Budapest: Filosz. 2. Namkhai Norbu 2004. <i>Tükör</i>. Kristály alapítvány. 3. Szakjong Mipham 2009. <i>Hogyan tegyük szövetségessé az elménket?</i> Budapest: Filosz. 4. Tenzin Wangyal Rinpoce 2011. <i>A szakrális test felébresztése</i>. Budapest: Bioenergetic kiadó. 5. Thondup Tulku Rinpoce 2007. <i>A tudat gyógyító ereje</i>. Budapest: Staori-Book Bt.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A hallgató a vadzsraja karakterű buddhista meditációk csoportos végzésében aktívan tud részt venni, rendelkezik a benső műveletek végzéséhez szükséges benső fegyellemmel és tudati összeszedettséggel. Önmagában létre tud hozni egy úgynevezett „meditációs teret”, amelyből a vadzsraja karakterű gyakorlatok végezhetőek.	
b) képességei - Képes a megfogalmazni a buddhista gyakorlás vadzsraja karakterét és azt összevetni más típusú buddhista meditációkkal. - Képes a vezetett és csoportos meditációkon megőrizni az aktív figyelmi állapotot. - A gyakorlatok során megjelenő benső tapasztalatait a meditációkra vonatkozó iránymutatások szerint képes önállóan értelmezni. - A kurzuson szerzett tapasztalatai alapján képes más tibeti meditációs gyakorlócsoporthoz meditációjába aktívan bekapcsolódni. - A meditációkon szerzett tapasztalatait képes önállóan kifejezni és szóbeli prezentáció keretében ezt bemutatni magyar nyelven	
Tantárgy felelőse: Bodó Ferenc	
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Németh Norbert, PhD MCU	

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 9. (Tibeti)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	

Képzési karaktere: 80% gyakorlati
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar   Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: A tárgy gyakorlati, ami azt jelenti, hogy tapasztalatok megszerzése a cél, és az arra épülő elmélet elsajátítása. Gyakorlatok bemutatása.
A számonkérés módja: gyakorlati jegy   Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Tapasztalatok megbeszélése, gyakorlatok értelmezése, önálló bemutatása
A tantárgy tantervi helye: 4. félév
Tantárgyleírás:
A kurzus a Buddhista meditáció törzsanyag tárgyainak választható folytatása, ahol a hallgatók megismerkednek a tibeti buddhizmusban oly fontos légző gyakorlatokkal. A megfelelő légzés elsajátítása nélkülözhetetlen a helyes meditációhoz. Megismerkedünk a természetes légzés gyakorlataival, majd a kombinált légzés gyakorlataival, ahol a légzést pozitív érzelmekhez kapcsoljuk, majd a manipulált légző gyakorlatokkal, melynek célja, a „Közép-légzés” megvalósítása, ezzel a meditatív állapot gyors elérése.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Buddhához, vagy a szavait őrző hagyományhoz kötődő alapszöveg (ágama / nikája)   2. Ajaan Lee Dhammadharo 2000: Keeping the Breath in Mind and Lessons in Samadhi,   3. A Step-by-Step Guide to Meditating on the Bodhicharyavatara by Patrul Rinpoche, translated by Adam Pearcey, 2004. Revised and updated August 2007   4. Anyen Rinpoche: The Tibetan Yoga of Breath: Breathing Practices for Healing the Body and Cultivating Wisdom   5. Cser Zoltán 2011: Mozgás és légző gyakorlatok a buddhizmus nagy iskoláiban, MA dolgozat TKBF
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A légzés anatómiai, érzelmi és mentális hatásainak tudása, megtapasztalása. A légzésgyakorlatok nélkülözhetetlenek a meditációhoz, ehhez meg kell érteni azt is, hogy hogyan vezet a légzés a Középut meditatív ösvényén.
b) képességei   - a légzésfigyelés elsajátítása   - stresszoldás a légzés által   - légzés, mint tisztító gyakorlat   - érzelmek változtatása a légzés által   - a teljes légzés megtanulása, elsajátítása   - légzés révén a meditációs állapotok megtapasztalása

Tantárgy felelőse: Bodó Ferenc
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Cser Zoltán, doktori abszolutórium

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 10. (Zen)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Egyéni munka a meditációk során, csoportmunka a meditációs tapasztalatok megosztása és megbeszélése terén	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: A meditációk során szerzett tapasztalatok önálló leírása, ismertetése, a tapasztalatok megvitatása	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Tantárgyleírás:	
A gyakorlati foglalkozások fő célja, hogy elmélyítse a hallgatók tapasztalatait a különféle zen irányzatok meditációs hagyományában. E meditáció egyik sajátossága az, hogy igen szigorú külső formális követelményeiben, ugyanakkor teljesen nélkülözi a gyakorló vezetését. A zen gyakorló e magára utaltság gondos figyelmet követel a foglalkozás vezetőjétől és szükségessé teszi az oktatásban a meditációs tapasztalatok reflexióját, megbeszélését. A hallgatók a két félév során gyakorlatot szereznek nemcsak a meditációban, hanem a meditáció foglalataként szolgáló zen szertartásban, biztos alapon nyugvó gyakorlatot szerezhetnek a zen szertartás eszközeinek kezelésében és formáiban (ülő és sétáló meditáció, recitáció, leborulás, szertartásos étkezés).	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Dobosy Antal: Ráfűjt hajszál. A Tan Kapuja, 2004 2. Suzuki, D. T. : Manual of Zen Buddhism, 2007 3. Shimano, E. T.: Points of Departure. Zen Buddhism with a Rinzai View, New York, Zen Studies Society, 1991	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A hallgató tudása elmélyül a már ismert zen buddhista elmélet gyakorlati tapasztalataival.	

b) képességei   - Értőn követni képes a zen szertartás formáit.   - Képes a huzamos idejű helyes test-és kéztartásra, légzésre, a gyakorlás során jelentkező mentális akadályokon átlép
Tantárgy felelőse: Bodó Ferenc
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Komár Lajos, doktori abszolutórium

Tantárgy neve: Buddhista meditáció 11. (Zen)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Egyéni munka a meditációk során, csoportmunka a meditációs tapasztalatok megosztása és megbeszélése terén.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: A meditációk során szerzett tapasztalatok önálló leírása, ismertetése, a tapasztalatok megvitatása	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Tantárgyleírás:	
A gyakorlati foglalkozások fő célja, hogy elmélyítse a hallgatók tapasztalatait a különféle zen irányzatok meditációs hagyományában. E meditáció egyik sajátossága az, hogy igen szigorú külső formális követelményeiben, ugyanakkor teljesen nélkülözi a gyakorló vezetését. A zen gyakorló e magára utaltság gondos figyelmet követel a foglalkozás vezetőjétől és szükségessé teszi az oktatásban a meditációs tapasztalatok reflexióját, megbeszélését. A hallgatók a két félév során gyakorlatot szereznek nemcsak a meditációban, hanem a meditáció foglalatoként szolgáló zen szertartásban, biztos alapon nyugvó gyakorlatot szerezhetnek a zen szertartás eszközeinek kezelésében és formáiban (ülő és sétáló meditáció, recitáció, leborulás, szertartásos étkezés).	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Dobosy Antal: Ráfújt hajsza. A Tan Kapuja, 2004 2. Suzuki, D. T. : Manual of Zen Buddhism, 2007 3. Miura, I., Sasaki, R. F. The Zen Koan. Its History and Use in Rinzai Zen. Kyoto	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

a) tudása A hallgató tudása elmélyül a már ismert zen buddhista elmélet gyakorlati tapasztalataival.
b) képességei   - Képes a huzamos idejű helyes test-és kéztartásra, légzésre, a gyakorlás során jelentkező mentális akadályokon átlép   - Megtanulja az önálló meditációs munkát, képessé válik tapasztalatait rögzíteni, rendszerezni, azokról csoportos tevékenység során számot adni
Tantárgy felelőse: Bodó Ferenc
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kenéz László, PhD

Az ismeretkör: Buddhista elvonulás

Kredittartománya: 15kr

Tantárgyai:

6. Buddhista elvonulás 1. (Théraváda)
7. Buddhista elvonulás 2. (Zen)
8. Buddhista elvonulás 3. (Zen)
9. Buddhista elvonulás 4. (Tibeti)
10. Buddhista elvonulás 5. (Tibeti)

Tantárgy neve: Buddhista elvonulás 1. (Théraváda)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: aláírás	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: részvételi beszámoló	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Tantárgyleírás:	
A hallgató az adott félév során általában két alkalommal följánlott kétnapos hétvégi elvonuláson vesz részt, melynek programja – amennyiben belső lebonyolítású – a Buddhista meditáció 1-2. (Ánápánaszati, Vipasszaná) és a Szatipatthána 1-2. tárgyakra épül, amennyiben külső lebonyolítású, a Tan Kapuja Buddhista Egyház által mellékletben felsorolt közösségek elvonulásaiból választható, és az adott közösségek tanításaira épül, de alapja a fent felsorolt három gyakorlatrendszer, vagy azok valamelyike. Az órák tartalmának meghatározása 14 alkalomra lebontva:	

A programok általában hétvégi kétnapos alkalmak, ahol a meditációk időtartama megfelel az alap 30 órás terhelésnek, amit a meditáció elméleti alapjait leíró részletes és tudományos igényességű írásbeli beszámoló egészít ki.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása:

1. ANÁLAJÓ 2007. Szatipatthána – A megvalósítás egyenes útja. (ford. Tóth Zsuzsanna) Budapest: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola.
2. SZUCSITTÓ, ÁCSÁN 2007. Buddhista meditáció - Az alapok. (ford. Malik Tóth István) Budapest: Buddhapada Alapítvány.
3. KABAT-ZINN, JOHN 2009. Bárhová mész, ott vagy. (ford. Veszprémi Krisztina) Budapest: Ursus Libris.
4. BRAHM, AJAHN 2006. *Mindfulness, Bliss, and Beyond. A Meditator's Handbook*. Boston: Wisdom Publications.
5. SUJATO BHIKKHU 2001. *A Swift Pair of Messengers*. Penang: Inward Path.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató képes figyelmét a lehető legkisebb eltéréssel fönntartani, még egy számára kevésbé érdekesnek tűnő vagy különös, ismeretlen gyakorlat esetén is, képes nyitott érdeklődéssel fordulni valamennyi ismert és ismeretlen dolog felé. A fizikai kényelmetlenségek már nem akadályai a meditációnak, még a fáradtsággal járó fájdalmak és nehézségek sem okoznak riadtságot, a tudat irányítása könnyebb, elkalandozása inkább csak időleges, és hamar felismerszik.

b) képességei

- A hallgató képes figyelmét a lehető legkisebb eltéréssel fönntartani, még egy számára kevésbé érdekesnek tűnő gyakorlat vagy tanítás esetén is.
- Nyitott érdeklődéssel fordul a felmerülő ismert és ismeretlen jelenségek felé.
- Az események közvetlenül tapasztalt keletkezése, fennállása és elmúlása türelemre, kitartásra és elfogadásra neveli.
- A dolgok sosem kielégítő volta látszólagosságának közvetlen belátása növeli a nyitottságot és együttérzést.
- A szenvedés elsődleges oka, a korábban rögzült énkép határai kitolódnak.
- A belső feszültségek feloldódása lehetővé teszi a tisztánlátást.

Tantárgy felelőse: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium

Tantárgy neve: Buddhista elvonulás 2. (Zen)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, személyes gyakorlati útmutatás és segítség
A számonkérés módja: aláírás
A tantárgy tantervi helye: 3. félév
Tantárgyleírás: A buddhista elvonulások célja, hogy a meditációs specializáció hallgatónak félévente egyszer intenzív szertartásos gyakorlati lehetőséget biztosítson, amelyen elmélyíthetik ismereteiket, fejleszthetik készségeiket. Az elvonulások helyszínei a főiskola külön erre a célra létrehozott elvonulási központjai, amelyek kialakítása és környezete egyaránt elősegíti azt, hogy az elvonulásokat a hallgatók hasznosan töltsék. Az elvonulásokon a rendszeres délelőtti és délutáni meditációs időszavakon túl hagyományos és modern programokon is részt vesznek a hallgatók. Előbbiek a szertartások és a különféle munkameditációk, míg az utóbbi csoportba művészeti és közösségi foglalkozások, vezetett beszélgetések tartoznak. A tárgy teljesítéséhez a követelmény az elvonulásokon való részvétel és a helyes, másokat gyakorlásukban támogató, mások számára példaadó magatartás huzamos megvalósítása.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása: 1. Stifter Imre 2018: Elvonulási kézikönyv. Budapest: A Tan Kapuja, Budapest   2. Zen recitációs gyűjtemény 2018: Budapest: A Tan Kapuja   3. Daily sutras for chanting and recitation 2002: New York, Zen Studies Society   4. Szuzuki Sunrjú 2016: Nincs mindig úgy. Budapest: Filosz Kiadó   5. Taisen Deshimaru 1995: Az út gyakorlása. Budapest: Farkas Lőrinc Imre Kiadó
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása Elméleti tudás gyarapodik a zen buddhizmus gyakorlatáról
b) képességei   – A hallgató képessé válik a zen meditációs testtartás hosszan tartó kivitelezésére, az intenzív gyakorlásra   – Képessé válik a zen szertartás követésére, alapvető szabályainak betartására, a szertartásos étkezés megtartására   – Fejlődik kooperatív készsége   – Képessé válik olyan magatartásra, amely alkalmassá teszi távol-keleti tanulmányok folytatására zen kolostorokban
Tantárgy felelőse: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kenéz László, PhD

Tantárgy neve: Buddhista elvonulás 3. (Zen)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, személyes gyakorlati útmutatás és segítség	
A számonkérés módja: aláírás	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	
Tantárgyleírás:	
A buddhista elvonulások célja, hogy a meditációs specializáció hallgatónak félévente egyszer intenzív szertartásos gyakorlási lehetőséget biztosítson, amelyen elmélyíthetik ismereteiket, fejleszthetik készségeiket. Az elvonulások helyszínei a főiskola külön erre a célra létrehozott elvonulási központjai, amelyek kialakítása és környezete egyaránt elősegíti azt, hogy az elvonulásokat a hallgatók hasznosan töltsék. Az elvonulásokon a rendszeres délelőtti és délutáni meditációs időszavakon túl hagyományos és modern programokon is részt vesznek a hallgatók. Előbbiek a szertartások és a különféle munkameditációk, míg az utóbbi csoportba művészeti és közösségi foglalkozások, vezetett beszélgetések tartoznak. A tárgy teljesítéséhez a követelmény az elvonulásokon való részvétel és a helyes, másokat gyakorlásukban támogató, mások számára példaadó magatartás huzamos megvalósítása.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása: 1. Stifter Imre 2018: Elvonulási kézikönyv. Budapest: A Tan Kapuja, Budapest 2. Zen recitációs gyűjtemény 2018: Budapest: A Tan Kapuja 3. Daily sutras for chanting and recitation 2002: New York, Zen Studies Society 4. Szuzuki Sunrjú 2016: Nincs mindig úgy. Budapest: Filosz Kiadó 5. Taisen Deshimaru 1995: Az út gyakorlása. Budapest: Farkas Lőrinc Imre Kiadó	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása Elméleti tudás gyarapodik a zen buddhizmus gyakorlatáról	
b) képességei – a hallgató képessé válik a helyes meditáció intenzív kivitelezésére – fejlődik kooperatív készsége	
Tantárgy felelőse: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium	
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kenéz László, PhD	

Tantárgy neve: Buddhista elvonulás 4. (Tibeti)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csoportmunka, egyéni tapasztalatok megosztása és csoporton belüli konzultációja.	
A számonkérés módja: aláírás Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Az elvonuláson való fegyelmezett és nyitott részvétel, az elvonulás befejezésekor tapasztalatok megosztása a csoport többi tagjaival.	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Tantárgyleírás:	
A gyakorlati kurzus lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók elvonulási környezetben megismerkedjenek a vadzsrajána tibeti meditációk végzéséhez szükséges alaptapasztalatokkal. A vezetett meditációk során a meditációs csoport résztvevőiként közvetlenül bepillantást nyerhetnek abban, hogy a vadzsrajána buddhizmus meditációihoz milyen testi, energetikai és tudati egyensúlyi állapotok szükségesek.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Kalu Rinpoce 2007. <i>A tibeti buddhizmus alapjai</i> . Budapest: Filosz. 2. Karma Chagmé 2000: <i>Naked Awareness. Practical Instructions on the Union of Mahamudra and Dzogchen</i> . Ithaca: Snow Lion Publications. 3. Morley, Charlie 2015. <i>Éber álmodás</i> . Budapest: Bioenergetic kiadó. 4. Szakjong Mipham 2009. <i>Hogyan tegyük szövetségessé az elménket?</i> Budapest: Filosz. 5. Tenzin Wangyal Rinpoce 2011. <i>A szakrális test felébresztése</i> . Budapest: Bioenergetic kiadó.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A hallgató a vadzsrajána karakterű buddhista meditációk csoportos végzésében az elvonulási idején aktívan és fegyelmezetten tud részt venni. Tapasztalatot szerez az ilyen típusú meditációs gyakorlatok	

elvonulási környezetben történő végzésében és önmagában létre tud hozni egy úgynevezett „meditációs teret”, amelyből a vadzsrajána karakterű gyakorlatok végezhetőek.

b) képességei

- Képes a megfogalmazni a buddhista gyakorlás vadzsrajána sajátosságait és azt összevetni más típusú buddhista meditációkkal.
- Képes a vezetett és csoportos meditációkon megőrizni az aktív figyelmi állapotot.
- Az elvonulási környezet szabályait és előírásait képes betartani és önmagát fegyelmezni.
- A gyakorlatok során megjelenő belső tapasztalatait a meditációkra vonatkozó iránymutatások szerint képes önállóan értelmezni.
- Az elvonuláson szerzett tapasztalatai alapján képes más tibeti meditációs gyakorlócsoporthoz meditációjába aktívan bekapcsolódni.
- Az elvonulás befejező fázisában képes önállóan kifejezni és a jelenlévőkkel megosztani tapasztalatait.

Tantárgy felelőse: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Németh Norbert, MCU PhD

Tantárgy neve: Buddhista elvonulás 5. (Tibeti)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 80% gyakorlati	
A tanóra típusa: gyakorlat, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: A tárgy gyakorlati, ami azt jelenti, hogy tapasztalatok megszerzése a cél, és az arra épülő elmélet elsajátítása. Gyakorlatok bemutatása	
A számonkérés módja: aláírás Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Tapasztalatok megbeszélése, gyakorlatok értelmezése, önálló végzésük	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Tantárgyleírás:	
Az elvonulás célja, hogy az alap meditációs eljárások közül a két leglényegibb tudati gyakorlatot a hallgatók megismerjék és tapasztalatokat nyerjenek. Megértsék az összpontosítás jelentőségét (samatha), képesek legyenek a fellépő akadályok esetén az ellenszerek alkalmazására. Végül pedig a kiterjedt, a jelenségek természetét szemlélni képes tudatállapotot képesek legyenek gyakorolni (vipaszjaná), mely úgy látja a dolgokat, ahogy azok vannak.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása	

1. Buddhához, vagy a szavait őrző hagyományhoz kötődő alapszöveg (ágama / nikája) AN 4.170. Yuganaddha Sutta: In Tandem MAJJHIMA NIKĀYA III 5. 9 (151.). Piṇḍapāṭapārisuddhasuttaṃ Samādhiraṇṇa Sūtra, Samdhinirmocana Sūtra)   2. Amipa Láma: A lótusz megnyitása (Orient pressz) 1990.   3. Agganyani, Dr. Nandamālābhivamsa: Samatha and Vipassanā, 2006.   4. Ven. Khenpo Tsultrim: A buddhista ürességmeditáció fokozatai (Orient Press) 1997.   5. Tibeti-magyar Dharma szótár, Karma Ratna Dargye ling, 1999.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása Annak tudása, hogy azzal gyakorlunk, amink van, a test, a légzés, érzelmek, gondolatok kontrolja, irányítása, a fellépő állapotok felismerése, és önálló kezelése. Türelem a gyakorlásban, helyes testtartás és légzés, figyelmen alapuló mentális attitűd   b) képességei   – A hallgató elsajátítja az összpontosítás képességét, az így megszerzett jelenlét révén képes a jelenségek mind fogalmi, mind pedig nem-fogalmi módon való szemlélésére és az ebből származó felismerések alap szintű megragadására.   – Felismeri, hogy önmagunk, a világ megismerése, továbbá a hétköznapi élet szempontjából mennyire jelentős mind az összpontosítás, mind pedig a (kiterjedt tudat révén elérhető) szemlélődés képességének megszerzése.
Tantárgy felelőse: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Cser Zoltán, doktori abszolutórium

Az ismeretkör: A meditáció elmélete

Kredittartománya: 15kr

Tantárgyai:

11. A meditáció elmélete 1. (A meditáció hagyományos típusai)
12. A meditáció elmélete 2. (Mai meditációs módszerek)
13. A meditáció elmélete 3. (Meditáció és tudományok)
14. A meditáció elmélete 4. (Meditációs eljárások megalapozása)
15. A meditáció elmélete 5. (Meditáció és egészség)

Tantárgy neve: A meditáció elmélete 1. (A meditáció hagyományos típusai)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	

Interaktív oktatás, audio-vizuális anyagok, internetes adatbázisok és források felhasználása
A számonkérés módja: gyakorlati jegy   Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Írásbeli beadandó 3-5000 karakteres terjedelemben, előre egyeztetett témakörök alapján, mely beadandó a tanulmányi időszak végéig
A tantárgy tantervi helye: 2. félév
Tantárgyleírás:
Az órák során bemutatásra kerül néhány (a történelmi vallások kialakulása előtti és azt követő) hagyományos szellemi, önmegvalósítási gyakorlat úgy, mint: sámán, szufi, indián, védikus, keresztény szemlélődő gyakorlatok stb. A fellelhető párhuzamok és eltérések megismerése támogatja a buddhista meditációs praxisok mélyebb megértését.
1. Mircea Eliade: Vallási hiedelmek és eszmék története. Osiris kiadó, Budapest. 1994.   2. <i>Sure Ways to self realization</i>   3. Jálics Ferenc: Szemlélődő lelkigyakorlat Korda kiadó, 2014.   4. Daniel Goleman: A meditáció ősi művészete. Nyitott könyv műhely, 2008.   5. Caduto, Michael J. - Bruchac, Joseph: Keepers of the Earth. Native American Stories and Environmental Activities for Children
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
c) tudása A hallgató megismeri a különböző meditációs hagyományokat   d) képességei   – a hallgató képessé válik felismerni a lehetséges párhuzamokat és eltéréseket az egyes praxisok között   – a hallgató személyes érdeklődésének és korábbi gyakorlatainak integrálására kaphat lehetőséget
Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Földiné Irtl Melinda, doktori abszolutórium

Tantárgy neve: A meditáció elmélete 2. (Mai meditációs módszerek)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	

A tantárgy tantervi helye: 3. félév

Tantárgyleírás:

A meditációs technikák ismerete elengedhetetlen, ha meg akarjuk érteni a buddhizmust. A mai világban már sokan felismerték, hogy az élethelyzetek kezeléséhez és önmagunk szellemi fejlődéséhez tudatunk megismerése szükséges. A meditációs módszerek sok oldalról támogatják ezt a belső megismerést. Jó néhány modern szellemi irányzat, vagy vallási irányzat ősi módszereket használ, de jelentősen átalakítva a mai igények szerint. Annak megfelelően, hogy milyen célt akarunk elérni, rendelkezésünkre állnak a hagyományra támaszkodó és mai modern meditációs módszerek. A tantárgy ezeket a célokat veszi sorra, és áttekinti a céloknak megfelelő meditációs módszereket a következők szerint: a légzésfigyeléses és légzéstudatosság technikák (anápánászati), a tudatosság gyakorlatok (test; az érzések és érzékelések (vedanā)), a tudat (csitta), a mentális jelenségek vagy tárgyak tudatossága (dhammā). Metatudatosság, a nyugalom és egyensúly meditációk (szamatha), a belátás meditációk (vipasszanā, belátás a valóság igaz természetébe: állandótlanság, szenvedés, énnélküliség), üresség meditációk (súnjata), a misztikus út, mint megismerési mód, extázis, pszichedelikus szerek, lelki gyakorlatok, a modern zen meditáció, hétköznapi meditációs helyzetek, cselekvés meditáció, transzcendentális Meditáció (TM), és más mai meditációs irányzatok (LPS), vezetett meditációk (gunagriha, szeretet, béke megvalósító, együttérzés, gyógyító meditációk, konstruktív és dekonstruktív meditáció), meditáció mandalákon és szakrális szimbólumokon (vizuális meditációk), hang meditációk (hangtál, sakuhaci), művészetek meditációs útjai (szumie, ikebana, festészet, zene, harci művészet, sport), jógameditáció, meditációs testhelyzetek, csakra meditáció, mindfulness meditáció, tudatos jelenlét meditációja, relaxációs technikák, meditációk zenére.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Ácsán Szucsittó: Buddhista meditáció – Az alapok, fordította: Malik Tóth István, Buddhapada Alapítvány, Budapest, 2007
2. Análajó: Szatipatthána, fordította: Tóth Zsuzsanna, A Tan Kapuja, Budapest, 2007
3. Daniel Goleman, Richard J. Davidson: A meditáció tudománya – Hogyan hat az elmélyülés az elménkre és a testünkre? HVG könyvek, Budapest, 2018
4. Őszentsége, a Dalai Láma: A meditáció szakaszai, Édesvíz Kiadó, Budapest, 2012
5. Dalai Láma: Spirituális gyakorlatok - Út az értékes élethez, Szenzár Kiadó, Budapest, 2017

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató legyen tisztában azokkal a meditációs technikákkal melyeket a buddhizmusban ma is használnak, és ismerje nagy vonalakban azokat a meditációs technikákat, melyeket más vallások használnak, amelyeket a modern pszichológiai irányzatok hoztak létre, és amelyek tudományos háttérrel is rendelkeznek. Tudjon különbséget tenni a szubjektív problémák megoldását célzó és a tudatkutatást, az önmagunk tudati megismerését célzó meditációs technikák között.

b) képességei

- Tovább fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, élesíti forráskritikai kompetenciáját.
- Elsajátítja a különböző szempontrendszerek szerinti elemzés készségét.
- Tovább fejleszti kommunikációs készségét különböző vélemények megnyilvánulása esetén

Mélyíti a tudati tevékenységek és motivációk megfigyelését, valamint értően gyakorolja az önvizsgálati módszereket
Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal

Tantárgy neve: A meditáció elmélete 3. (Meditáció és tudományok)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	
Tantárgyleírás:	
A meditáció jelentőségét az ember tudati életében a modern tudományok is felismerték. A tantárgy azokkal az eredményekkel, és elméletekkel kíván foglalkozni, amelyeket a modern pszichológiai, a modern tudományos idegkutatás és a neurológiai kutatások szolgáltatnak. Foglalkozunk tudományos megközelítésekkel, melyek a meditáció élettani, szociológiai, lélektani és tudati hatásait vizsgálták, és azzal, hogyan hat a meditáció egyéni életünkre, emberi viszonylatainkra. Melyek azok a tényezők, melyek jobbra tehetik érzelmi és tudati életünket, milyen lehetőségek adódnak az agy és az idegrendszer keretei között. Melyek azok a tényezők, melyeket lehet tudományos módszerekkel vizsgálni és melyeket nem. Melyek azok a tényezők, melyeket a meditáció módszereivel lehet vizsgálni és azok hogyan viszonyulnak a tudomány eredményeivel. Témák: Az egészséges tudat, a tudat rekurzivitása. A test, az agy, az elme és a tudat viszonya. A meditáció és a tudatállapotok. A meditációs technikák, a meditáció fajtái. A meditáció, mint pszichoterápia. A tudat és a gondolkodás teremtő ereje. A neurológia eredményei. A modern pszichológia, a neurológia és a meditáció viszonya. A tudat betegségei. A világszemlélet és a gondolkodás. A világszemlélet, a társadalmi helyzet és a kultúra. A gondolkodás forradalma. A gondolkodás fajtái, gondolkodás-formák, probléma megoldási módok. A buddhizmus, mint tudatkutatás	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása	

1. Daniel Goleman, Richard J. Davidson: A meditáció tudománya – Hogyan hat az elmélyülés az elménkre és a testünkre? HVG könyvek, Budapest, 2018   2. Yuval Noah Harari: Sapiens - Az emberiség rövid története, Animus Kiadó, Budapest, 2018   3. Yuval Noah Harari: Homo Deus - A holnap rövid története, Animus Kiadó, Budapest, 2018   4. Yuval Noah Harari: 21 lecke a 21. századra, Animus Kiadó, Budapest, 2018   5. Őszentsége, a Dalai Láma: A meditáció szakaszai, Édesvíz Kiadó, Budapest, 2012
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása A hallgató legyen tisztában a tudatkutatásban a buddhizmus szerepével, a meditációnak a tudatkutatásban való lehetőségeivel. Tudjon különbséget tenni a szubjektív kutatási módszerek és az objektív, a tudományos módszerek között. Ismerje nagy vonalakban a pszichológia és az idegtudományok módszereit és eredményeit.   b) képességei   – képes önállóan szóbeli elemzések elmondására   – fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját   – elsajátítja a különböző szempontrendszerekkel történő elemzés készségét   – fejleszti a kommunikációs készséget különböző vélemények megnyilvánulása estén   – fejleszti a tudati tevékenységek és motivációk megfigyelését és az önvizsgálati módszereket
Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal

Tantárgy neve: A meditáció elmélete 4. (Meditációs eljárások megalapozása)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Csoportmunka, csoportok önálló beszámolója a szorgalmi időszak során, témához kapcsolódó szakirodalom egyéni és csoportos feldolgozása.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: magyar és angol nyelvű szakirodalom felkutatása az internet segítségével, rövidebb angol nyelvű szakszöveg ismertetése, 8-12 000 karakter terjedelmű beadandó témazáró dolgozat.	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	

Tantárgyleírás:
A szeminárium a vadzsrajána tibeti meditációk elméleti háttérébe nyújt bepillantást, amelynek során egyaránt támaszkodik a modern nyugati pszichológia és az úgynevezett „buddhista pszichológia” eredményeire. A hallgatók számára azokat az információkat adja meg, amelyek alapján az ilyen típusú meditációkban a benső stabilitás megőrizhető, valamint a meditáció megfelelő hozzáállása kialakítható. A kurzus ahhoz is támpontokat nyújt, hogy a zavaró érzelmek miként alakíthatók át a vadzsrajána buddhizmus rendszerében. A kurzus hallgatói a félév folyamán megismerkednek a specializáció tematikájához illeszkedő formájú és tartalmú szakdolgozat követelményrendszerének elemeivel, a tanulmányírás standardjaival, különös tekintettel a források kezelésére.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Kabat-Zinn, Jon 2013. <i>Az éber figyelemről – örök kezdőknek</i>. Ursus Libris.   2. Khenpo Cering 2004. <i>A közönséges tudat és a bölcsesség</i>. Budapest: Magyarországi Karma Kagyüpa Buddhista Közösség.   3. Kornfield, Jack 2017. <i>A bölcs szív</i>. Ursus Libris.   4. Ngakpa Chögyam, Khandro Degchen 2002. <i>Roaring Silence. Discovering the Mind of Dzogchen</i>. Boston and London: Shambala.   5. Rockwell, Irini 2014. <i>Az Öt Bölcsesség Energia</i>. Debrecen: Lunarimpex.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása   A hallgató a vadzsrajána buddhizmus tanításai alapján önállóan felismeri a saját kedvezőtlen és kedvező tudatállapotait és képes a benső tudati stabilitás fogalmát értelmezni. A tudat általános működéseivel kapcsolatban szerzett ismeretek birtokában rá tud tekinteni a saját zavaró érzelmeire, és ezeket a vadzsrajána buddhizmus szemléteiben képes értelmezni.   b) képességei   - Képes a buddhista pszichológia alapkifejezéseinek megértésére.   - A csoportos szemináriumi munka eredményeképpen képes a szakterületen hatékonyan megosztani a nézeteit és érvelést folytatni.   - A téma kutatása során képes önálló kérdésfelvetésre és szóbeli prezentációra magyar nyelven.   - A szemináriumi témák feldolgozásának eredményeképpen képes a saját tudati működéseit megfelelően értelmezni.   - Az órákon szerzett ismereteit tovább tudja mélyíteni az info-kommunikációs eszközök használatakor.   - Képes szakdolgozati vázlatot készíteni a szakdolgozat legfőbb elemeinek és szerkesztési standardjainak figyelembe vételével, kiemelt tekintettel a szakszerű forráskezelésre.
Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Németh Norbert, PhD MCU

Tantárgy neve: A meditáció elmélete 5. (Meditáció és egészség)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: A hallottak alkalmazása, önmagunk feltérképezése, alkati típusok szemléltetése, egymás megfigyelése	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Tapasztalatok megbeszélése, gyakorlatok bemutatása	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Előtanulmányi feltételek: A meditáció elmélete 1-4	
Tantárgyleírás:	
A Buddha első tanítása adja meg a buddhista orvoslás gerincét, ennek mentén értjük meg a karma, az ok-okozat működését, majd az ok és okozat kapcsán elemezzük a négyféle betegségtypust és a hozzájuk kapcsolódó terápiás rendszereket. A másokon való segítség egyik fontos területe a gyógyítás, mely részét képezte a tradicionális mahájána kolostori egyetemi képzésnek. A buddhista orvoslás alapjaiba nyerne a hallgatók bepillantást. A kurzus hallgatói tovább mélyítik ismereteiket a szakdolgozatírás követelményrendszerében, a félév során elkészítik, közös munkában oktatójukkal átbeszélnek szakdolgozati témaválasztó lapjuk formai és tartalmi megoldásait, ellenőrzik irodalom- és forráskezelésük szakszerűségét.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Buddhához, vagy a szavait őrző hagyományhoz kötődő alapszöveg (ágama / nikája): 2. A Betegségek gyógyítása szútra (Arśapraśamana-sūtra, Taishō Kánon 21., száma: T.1325.21.490) 3. Dr. Pema Dordzse: <i>Tibeti spirituális gyógyászat</i>, Tericum kiadó, Budapest 2009 4. Ralph Quinlan Forde: <i>Tibeti gyógymódok</i>, Gabo Kiadó, 2009 5. Khenchen Thrangu Rinpoche: <i>MEDICINE BUDDHA TEACHINGS</i> Snow Lion Publications Ithaca, New York, Boulder, Colorado 2004. 6. Majoros Pál 2011. <i>Tanácsok, tippek, trükkök nem csak szakdolgozatíróknak avagy a kutatómódszertan alapjai</i>. Budapest: Prospektkop Nyomda.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A buddhista orvoslás ismeret-rendszerének és összefüggéseinek megismerése, megértése, a kapcsolódó terminológiák ismerete, a problémamegoldás mahájána elveinek elsajátítása.	

b) képességei

- A hallgató képes a karma (a belső okokból hogyan lesznek külső körülmények) mélyebb megértésére.
- Elsajátítja önmagunk megfigyelésének képességét (*szati: légzés, testtartás, étkezés, alvás stb.*), majd mások megfigyelésének képességét (szimptómák felismerése, alkati típusok felismerése stb.).
- Fejleszti magában az alapvető nyitottságot és a segítő attitűdöt.
- Belátva azt, hogy saját állapotainkért mi magunk vagyunk felelősek, mind a test, mind az érzelmek, illetve általában a tudat szintjén képessé aktívan változtatni következményként létrejött állapotain.
- Elsajátított készségei révén képessé válik témavezetője segítségével végzett kutatómunkája gyümölcseként a specializációnak megfelelő formátumú és tartalmú szakdolgozat elkészítésére.

Tantárgy felelőse: Prof. e.b.h.c. Dobosy Antal

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Cser Zoltán, doktori abszolutórium

Vallás- és filozófiatörténeti specializáció tantárgyleírásai

Az ismeretkör: Filozófiatörténet

Kredittartománya: 12kr

Tantárgyai:

1. Filozófiatörténet 1. (Ókor, középkor)
2. Filozófiatörténet 2. (Reneszánsz, 17-18. század)
3. Filozófiatörténet 3. (19-20. század)

Tantárgy neve: Filozófiatörténet 1. (Ókor, középkor)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 70% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 180 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Felmerülő kérdések, észrevételek megvitatása	
A számonkérés módja: kollokvium	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Tantárgyleírás:	
A kurzus célja áttekintést adni az ókori görög és középkori filozófia történetéről, bemutatva a korszak fontosabb gondolkodóit, irányzatait, bölceleti problémáit. A félév során a következő szerzőkkel és irányzatokkal foglalkozunk: preszókratikusok, szofisták, Szókratész, Platón, Arisztotelész, hellenisztikus filozófia (epikureizmus, sztoicizmus, szkepticizmus), újplatonizmus, patrisztika, skolasztikus filozófia.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása: 1. Boros Gábor (szerk.) Filozófia, Bp. Akadémiai kiadó, 2007. 27-90, 109-137, 147-189, 211-228, 254-304, 315-332, 400-423, 426-434.o. 2. Copleston, F. A History of Philosophy, New York/London, Image Books, 1993. vol.1-2. 3. Maróth M. A görög filozófia története, Piliscsaba, PPKE BTK, 2002. 4. Ross, D. Arisztotelész, Bp. Osiris, 1996. 5. Long, A.A. A hellenisztikus filozófia, Bp. Osiris, 1998.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása	

A hallgató ismeri az antik és középkori filozófia fontosabb irányzatait és képviselőit, képes a korszak filozófiai problémáinak értelmezésére, a problémák elméleti és gyakorlati súlyának felmérésére, tisztában van az egyes filozófiai fogalmak jelentésével.

b) képességei

- filozófiai problémaérzékenység, érvelőkészség
- a különféle kérdéskörök és elméletek közötti összefüggések felismerése
- a szakterülethez kapcsolódó fontosabb tudományos álláspontok ismerete, önálló megítélése
- alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat az adott szakterület megismerése során

Tantárgy felelőse: Dr. Kékes Balázs, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Karsai Gábor, doktori abszolutórium

Tantárgy neve: Filozófiatörténet 2. (Reneszánsz, 17-18. század)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 70% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 180 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők: Az előadás során felmerülő kérdések, észrevételek megbeszélése	
A számonkérés módja: kollokvium	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Tantárgyleírás:	
A félév során a kora-újkorai európai filozófia korszakait tekintjük át. Először a reneszánsz meghatározó gondolkodóit tárgyaljuk (Ficino, Montaigne, Bruno), majd a 16-17. századi természettudományos forradalom fontosabb eredményeire térünk ki. Ezután a két nagy újkorai filozófiai irányzat, a racionalizmus és az empirizmus jelentősebb képviselőinek (Descartes, Pascal, Spinoza, Leibniz illetve Locke, Berkeley és Hume) bemutatása következik. A félévet a francia felvilágosodás filozófiai eszméinek, valamint Kant kritikai filozófiájának tárgyalásával zárjuk.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása: 1. Boros Gábor (szerk.) Filozófia, Bp. Akadémia Kiadó, 2007. (569-812.o.) 2. Copleston, F. A History of Philosophy, New York/London, Image Books, 1994. vol.3-6. 3. Röd, W. Descartes és a német felvilágosodás filozófiája, Debrecen, 1994. 4. Pavlovits T. Blaise Pascal, Máriabesnyő-Gödöllő, Atraktor, 2010. 5. Boros G. Spinoza és a filozófiai etika problémája, Bp. Atlantisz, 1997.5.	

Azok az előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudás A hallgató ismeri a kora-újkor filozófia fontosabb irányzatait és képviselőit, tudása elégséges a korszak filozófiai problémáinak értelmezéséhez, az egyes kérdéskörök elméleti és gyakorlati súlyának felméréséhez, tisztában van az alapfogalmak jelentésével   b) képességek   – a hallgató fejleszti a filozófiai problémák iránti érzékenységet, érvelőkészséget   – képessé válik a különféle kérdéskörök, elméletek közötti összefüggések felismerésére   – ismeri a szakterülethez kapcsolódó fontosabb tudományos álláspontokat, képes azok önálló megítélésére   – alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz
Tantárgy felelőse: Dr. Kékes Balázs, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Balikó György, PhD

Tantárgy neve: Filozófiatörténet 3. (19-20. század)	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 70% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 180 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Az előadásokon felmerülő kérdések, észrevételek megvitatása	
A számonkérés módja: kollokvium	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	
Tantárgyleírás:	
A félév során a XIX-XX. századi európai filozófia főbb képviselőinek tanítását fogjuk megvizsgálni. Áttekintjük a német idealizmus, az életfilozófia, az egzisztencializmus, a fenomenológia, a hermeneutika, a dialógusfilozófia, illetve a pozitivizmus és az analitikus filozófia gondolatait. A kurzus hallgatói a félév folyamán megismerkednek a specializáció tematikájához illeszkedő formájú és tartalmú szakdolgozat követelményrendszerének elemeivel, a tanulmányírás standardjaival, különös tekintettel a források kezelésére.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása: 1. Boros G. (szerk.): Filozófia (Akadémiai, Budapest, 2007.) 2. H. J. Störig: A filozófia világtörténete (Helikon, Budapest, 2005.) 3. Olay Cs. – Ullmann T.: Kontinentális filozófia a XX. században (L'Harmattan, Budapest, 2011.) 4. 2. Simon F.: Hegel élete és filozófiája (Attraktor, Máriabesnyő-Gödöllő, 2009.)	

5. Majoros Pál 2011. *Tanácsok, tippek, trükkök nem csak szakdolgozatíróknak avagy a kutatómódszertan alapjai*. Budapest: Prospektkop Nyomda.

Azok az előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató ismeri a XIX-XX. századi filozófia alapvető irányzatait, problémáit, tisztában van az ezekhez kapcsolódó alapfogalmak jelentésével, tájékozódik a szakterülethez kapcsolódó fontosabb álláspontok között.

b) képességei

- A hallgató tovább fejleszti problémaérzékenységét, kritikus gondolkodását haladó szinten is alkalmazni képes
- Képessé válik a különböző kérdéskörök, elméletek közötti összefüggések felismerésére
- Képes önállóan használni a szakterület terminológiáját
- Alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz
- Képes alapszintű idegen nyelvű szakszövegek olvasására
- Képes szakdolgozati vázlatot készíteni a szakdolgozat legfőbb elemeinek és szerkesztési standardjainak figyelembe vételével, kiemelt tekintettel a szakszerű forráskezelésre.

Tantárgy felelőse: Dr. Kékes Balázs, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Schreiner Dénes, PhD

Az ismeretkör: Vallástörténet

Kredittartománya: 9kr

Tantárgyai:

4. Vallástörténet 1. (Ősvallások)
5. Vallástörténet 2. (Ókori kultúrák vallásai)
6. Vallástörténet 3. (Monoteista vallások)

Tantárgy neve: Vallástörténet 1. (Ősvallások)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 70% gyakorlat	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Tantárgyleírás:	
Az ősember és a neolitikum vallási jellegzetességei után, az egyiptomi és mezopotámiai komplex civilizációk istenfelfogása és vallásgyakorlata kerül bemutatásra. Ezt követően az Ázsiában széles körben elterjedt sámánság hitvilága és vallásgyakorlata kerül bemutatásra. Végül Tibet és Japán buddhizmus előtti samanisztikus vallásait ismerik meg a hallgatók. Ez utóbbi kettő esetében fontos, hogy bemutatásra kerüljön a buddhizmusra gyakorolt hatásuk. Témák: Az ősember vallása. A neolitikus forradalom vallási megújulása. Vallási eszmék az ókori Egyiptomban. Vallás Mezopotámiában. A sámánság. A tibeti <i>phön</i> (t: <i>bon</i>). A japán <i>sintó</i> (j: <i>shintó</i>) A hétfévi oktatás hallgatói két témát összevonva hallgatnak, tehát első alkalommal az 1-2., második alkalommal a 3-4. témát, és így tovább!	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Diószegi Vilmos: <i>Samanizmus</i>. 1998. Budapest: Terebess K. 2. Dobrovits Aladár: <i>Irodalom és vallás az ókori Egyiptomban</i>. 1979. Budapest: Akadémiai K. 3. Eliade, Mircea: <i>Vallási hiedelmek és eszmék története I-III</i>. (Idevonatközö fejezetei) 1994-1996. Budapest: Osiris - Századvég K. 4. Szathmári Botond: <i>Vallási rétegződések Tibetben</i>. 2016. Budapest: Napkút K. 5. Clarke, Grahame: <i>A világ őstörténete</i>. 1975. Budapest: Gondolat K.	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása A hallgató ismerje meg az animisztikus, samanisztikus vallási hagyomány lényegét, különösen az olyan ázsiai formáit, mint a japán sintó és a tibeti bön. Valamint az olyan komplex kultúrák vallási tradícióit, mint Egyiptom, Mezopotámia.	

b) képességei   – A hallgató fejleszti szövegértési és szövegprodukciónak készségét   – Fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját   – Elsajátítja a különböző eszmerendszerek komparatiztikus megközelítésének készségét, alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz   – Képes meglátni az egyes területek buddhizmusában felbukkanó prebuddhista elemeket.   – Képes alapvető idegen nyelvű szakirodalom olvasására.
Tantárgy felelőse: Szathmári Botond
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Szathmári Botond

Tantárgy neve: Vallástörténet 2. (Ókori kultúrák vallásai)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 70% gyakorlat	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Tantárgyleírás:	
A tárgy három kultúrkör, a görög-római, a perzsa és a kínai vallási hagyományát kívánja áttekinteni. Az itt megjelenő vallások főbb eszméit, tanításait veszi górcső alá. A kínai vallások esetében külön figyelmet szentel azoknak a tanításoknak, amelyek a Kínában megjelenő buddhizmusra nagy hatást gyakoroltak. Témák: Az ókori görögség vallása. A római vallás. A perzsa vallás. Konfucianizmus. Taoizmus. A vallások taoizmus Szinkretizmusok: a taoizmus és buddhizmus találkozása. A konfucianizmus, taoizmus és buddhizmus szintézise.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása 1. Eliade, Mircea: <i>Vallási hiedelmek és eszmék története I-III.</i> (Idevonatkozó fejezetei) 1994. Budapest, Osiris - Századvég K. 2. Szathmári Botond: <i>Az antik görögség vallása.</i> 2014. A Tan Kapuja Buddhista Főiskola (oktatási segédanyag) 3. Boyce, Mary: <i>Zoroastrians: Their Religious Beliefs and Practices.</i> 2001. Routledge 4. Fung Yu-lan: <i>A kínai filozófia története.</i> 2003. Budapest: Osiris K. 5. Wilhelm, Richard: <i>Ji king I-II.</i> 1992. Budapest: Orient Press	

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása A tárgyalt vallások ismeret-rendszerének és összefüggéseinek átfogó ismerete, valamint a tárgyalt vallások terminológiájának elsajátítása.   A hallgató ismerje azokat a vallási elemeket, amelyek a Kínában megjelenő buddhizmusra nagy hatást gyakoroltak.   b) képességei   - Kezdő szinten képes arra, hogy az elsajátított tudást szóban vagy írásban megjelenítse.   - A tárgy fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját.   - A hallgató legyen képes az ókori nem monoteista vallásokkal kapcsolatos általános sajátosságok meglátására.   - Képes legyen a különböző ókori vallások összevetésére, komparatistikus vizsgálatára.   - Rugalmas gondolkodásmód és a vallási sokszínűség elfogadásának kialakítása.
Tantárgy felelőse: Szathmári Botond
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Szathmári Botond

Tantárgy neve: Vallástörténet 3. (Monoteista vallások)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 70% gyakorlat	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	
Tantárgyleírás:	
A tantárgy bevezetést kíván nyújtani a monoteista vallásokba végigvizsgálva a judaizmus, kereszténység és iszlám kialakulását, a legfőbb sajátosságait, főbb tanításait és jelentősebb fordulópontjait. Témák: Judaizmus. Kereszténység. Iszlám. A hétvégi oktatás hallgatói két témát összevonva hallgatnak, tehát első alkalommal az 1-2., második alkalommal a 3-4. témát, és így tovább!	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása	

1. Eliade, Mircea: *Vallási hiedelmek és eszmék története I-III.* (Idevonatközö fejezetei) 1994. Budapest, Osiris - Századvég K.
2. Cohn-Sherbok, Dan - Cohn-Sherbok, Lavana: *A judaizmus rövid története.* 2001. Budapest: Akkord K.
3. Vankó Zsuzsa – Reisinger János: *Bevezetés a Biblia tanulmányozásához.* 1993. Budapest: Bibliaiskolák Közössége
4. Szathmári Botond: *Az iszlám vallás és annak misztikus útja.* 2019. Budapest: Napkút K.
5. Watt, William Montgomery: *Az iszlám rövid története.* 2000. Budapest: Akkord K.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató alapszinten ismerje meg a különböző monoteista vallások tanításait. Legyen képes meglátni a különbségeket az egyes monoteista vallások között. Ismerje miként alakult ki a kereszténység a judaizmusból, és hogyan született az iszlám a korábbi két formából.

b) képességei

- Magasabb szinten is képessé válik arra, hogy az elsajátított tudást szóban vagy írásban megjelenítse, olvasmányait szakszerűen feldolgozza és írásos feladatiba beépítse
- Haladó szinten alkalmazza a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját.
- A hallgató képes a monoteista vallásokkal kapcsolatos általános sajátosságok meglátására.
- Képes a különböző monoteista vallások összevetésére, komparatiztikus vizsgálatára, új összefüggések meglátására és gondolatainak érvelő kifejtésére

Tantárgy felelőse: Szathmári Botond

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Szathmári Botond

Az ismeretkör: Vallástudományi ismeretek

Kredittartománya: 8kr

Tantárgyai:

7. Vallástudományi ismeretek 1. (Vallásfilozófia)
8. Vallástudományi ismeretek 2. (Mítosz, vallás, művészet)

Tantárgy neve: Vallástudományi ismeretek 1. (Vallásfilozófia)		Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható		
Képzési karaktere: 70% elméleti		
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14x180 p, nyelve: magyar		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Az előadásokon felmerülő kérdések, észrevételek megvitatása		
A számonkérés módja: kollokvium		
A tantárgy tantervi helye: 5. félév		
Tantárgyleírás:		
A félév során a vallásfilozófia klasszikus elméleteit tekintjük át. A következő problémák kerülnek tárgyalásra: <i>a filozófia és a vallásos hit viszonya, az Istenről való beszéd lehetőségei</i> (univokáció, ékvivokáció, analógia), <i>a világunkban tapasztalható rossz problémája, Isten létezésének bizonyíthatósága</i> (ontológiai és kozmológiai istenérvek), <i>a misztikus tapasztalás, Isten örökkévalósága, a vallás és az erkölcs közötti kapcsolat</i> .		
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása:		
1. Davies, B. Bevezetés a vallásfilozófiába, Bp. Kossuth Könyvkiadó, 1999. 11-217. 2. Kolakowski, L. Ha nincsen Isten..., Bp. Európa Könyvkiadó, 1992. 3. Molnár, T. Filozófusok istene, Bp. Európa Könyvkiadó, 1996. 4. 6. Craig, W.L. Time and Eternity. Exploring God's Relationship to Time, Illinois, Crossway Books, 2001. 5. 7. Griffith-Dickson, G. The Philosophy of Religion, London, SCM Press, 2005.		
Azok az előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul		
a) tudás A hallgató ismeri a vallásfilozófia klasszikus problémáit, tisztában van az ezekhez kapcsolódó alapfogalmak jelentésével, tájékozott a szakterülethez kapcsolódó fontosabb tudományos álláspontok között.		

b) képességek   – a hallgató fejleszti problémaérzékenységét, kialakul benne a különböző vallásokkal szembeni megértési igény és tolerancia   – képessé válik a különböző kérdéskörök, elméletek közötti összefüggések felismerésére   – képes önállóan használni a szakterület terminológiáját   – alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz   – képes alapszintű idegen nyelvű szakszövegek olvasására
Tantárgy felelőse: Dr. Balikó György, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Balikó György, PhD

Tantárgy neve: Vallástudományi ismeretek 2. (Mítosz, vallás, művészet)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 70% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 180 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Az előadásokon felmerülő kérdések, észrevételek megvitatása	
A számonkérés módja: kollokvium	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Tantárgyleírás:	
A félév során az európai kultúrában alapvető szerepet játszó antik görög, illetve zsidó-keresztény vallás és mitológia képzeteinek és rítusainak megjelenését vizsgáljuk meg drámai alkotásokban. Néhány konkrét mű bevonásával feltárjuk vallás és művészet összefüggését, rákérdezzünk a vallási forma és tartalom esztétikai megjelenésének feltételeire, módozataira és céljaira.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása: 1. Aiszkülosz drámái (Európa, Budapest, 1985.) 2. Szophoklész drámái (Európa, Budapest, 1983.) 3. Euripidész drámái (Európa, Budapest, 1984.) 4. Szenczi M. (vál.): Akárki. Misztériumjátékok, mirákulumok, morálitások (Európa, Budapest, 1984.) 5. P. Ricoeur: Bibliai hermeneutika (Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1995.)	
Azok az előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudás	

A hallgató ismeri a művészet- és vallástudomány elméleteinek klasszikus problémáit, tisztában van az ezekhez kapcsolódó alapfogalmak jelentésével, tájékozódik a szakterülethez kapcsolódó fontosabb tudományos álláspontok között.

b) képességek

- a hallgató fejleszti problémaérzékenységét
- képessé válik a különböző kérdéskörök, elméletek közötti összefüggések felismerésére
- képes önállóan használni a szakterület terminológiáját
- alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz
- képes alapszintű idegen nyelvű szakszövegek olvasására

Tantárgy felelőse: Dr. Balikó György, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Schreiner Dénes, PhD

Az ismeretkör: Filozófiai diszciplínák

Kredittartománya: 6kr

Tantárgyai:

- 9. Filozófiai diszciplínák 1. (Esztétika)
- 10. Filozófiai diszciplínák 2. (Etika)

Tantárgy neve: Filozófiai diszciplínák 1. (Esztétika)		Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható		
Képzési karaktere: 60% gyakorlati		
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Az előadásokon felmerülő kérdések, észrevételek megvitatása		
A számonkérés módja: gyakorlati jegy		
A tantárgy tantervi helye: 5. félév		
Tantárgyleírás:		
A félév során az európai esztétikai gondolkodás főbb problémáit tekintenénk át nagy vonalakban. A művészettel és a szépséggel kapcsolatos alapvető fogalmak áttekintése során belepillantunk a művészetfilozófia történetébe is. Lehetőség szerint külön kitérünk a művészet, a vallás és a filozófia sajátos viszonyára is. A kurzus hallgatói tovább mélyítik ismereteiket a szakdolgozatírás követelményrendszerében, a félév során elkészítik, közös munkában oktatójukkal átbeszélnek szakdolgozati témaválasztó lapjuk formai és tartalmi megoldásait, ellenőrzik irodalom- és forráskezelésük szakszerűségét.		
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása:		
1. W. Tatarkiewicz: Az esztétika alapfogalmai (Kossuth, Budapest, 2006.) 2. Almási M.: Anti-esztétika (Helikon, Budapest, 2003.) 3. R. Shusterman: Pragmatista esztétika (Kalligram, Pozsony-Budapest, 2003.) 4. C. Cazeaux (ed.): <i>The Continental Aesthetics Reader</i> (Routledge, London and New York, 2011.) 5. Eco, Umberto 1991. <i>Hogyan írjunk szakdolgozatot?</i> Budapest: Gondolat.		
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul		
a) tudása A hallgató ismeri a művészetfilozófia klasszikus problémáit, tisztában van az ezekhez kapcsolódó alapfogalmak jelentésével, tájékozódik a szakterülethez kapcsolódó fontosabb álláspontok között.		

b) képességei

- A hallgató fejleszti szövegértési és szövegproduktív készségét, problémaérékenységet éleszt, kritikus gondolkodását gyakorolja
- Képes önállóan írásos elemzések elkészítésére
- Haladó szinten alkalmazza a kutatómódszertani jártasságát, forráskritikai kompetenciáját
- Elsajátítja a különböző eszmarendszerek komparatiztikus megközelítésének készségét, képessé válik új összefüggések megteremtésére, azok kifejtésére
- Alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz
- Képes alapszintű idegen nyelvű szakszövegek feldolgozására, közepes nehézségű idegen nyelvi szövegek olvasására, rövid ismertetések elkészítésre, előszavas bemutatására
- Elsajátított készségei révén képessé válik témavezetője segítségével végzett kutatómunkája gyümölcseként a specializációnak megfelelő formátumú és tartalmú szakdolgozat elkészítésére.

Tantárgy felelőse: Szathmári Botond

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Szathmári Botond

Tantárgy neve: Filozófiai diszciplínák 2. (Etika)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Team-munka, kisebb csoportok önálló beszámolója a szorgalmi időszak során.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Tantárgyleírás:	
A kurzus során az európai filozófiai gondolkodáson belül felmerülő fontosabb antropológiai és etikai fogalmakat és kérdéseket tekintjük át nagy vonalakban. Adott esetben kitekintéssel ezek társadalom- és politikafilozófiai, illetve történelemfilozófiai vetületeire. Az etika kialakulása és a főbb erkölcsfilozófiai irányzatok és megközelítések ismerete segíti a tájékozódást az etika történetében. A kérdésköröket alapvetően szisztematikusan közelítjük meg, ám filozófia- és vallástörténeti példákat is bevonunk a vizsgálatba. Az egyes témáknál kitérünk a szemügyre vett problémák aktuális fontosságára is.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása:	
1. Anzenbacher: Bevezetés a filozófiába (Herder, Budapest, 1993.): 6-7. fejezet 2. Comte-Sponville: Kis könyv a nagy erényekről (Osiris, Budapest, 2001.): 18. fejezet	

3. Heller Á.: Általános etika (Cserépfalvi, Budapest, 1994.)
4. Turgonyi Z.: Etika (Kairosz, Budapest, 2003.)
5. S. Blackburn: Being good: a short introduction to ethics (Oxford University Press, Oxford, 2002.)

Azok az előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgató ismeri az erkölcsfilozófia klasszikus problémáit, tisztában van az ezekhez kapcsolódó alapfogalmak jelentésével, tájékozódik a szakterülethez kapcsolódó fontosabb álláspontok között.

b) képességei

- a hallgató fejleszti szövegértési és szövegproduktív készségét
- Képes önállóan írásos elemzések elkészítésére
- fejleszti a kutatómódszertanban szükséges jártasságát, forráskritikai kompetenciáját
- elsajátítja a különböző eszmerendszerek komparatiztikus megközelítésének készségét
- alkalmazza az info-kommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz
- képes alapszintű idegen nyelvű szakszövegek olvasására

Tantárgy felelőse: Szathmári Botond

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Schreiner Dénes, PhD

Páli nyelvi specializáció tantárgyleírásai

Az ismeretkör: Buddhista szaknyelv (Páli)

Kredittartománya: 20kr

Tantárgyai:

1. Buddhista szaknyelv 1. (Páli)
2. Buddhista szaknyelv 2. (Páli)
3. Buddhista szaknyelv 3. (Páli)
4. Buddhista szaknyelv 4. (Páli)
5. Buddhista szaknyelv 5. (Páli)

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 1. (Páli)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése.	

A számonkérés módja: kollokvium

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:

Folyamatos házi feladat írás, valamint témakörönként zárhelyi dolgozatok írása. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete, valamint a memoriterek tudása írásban és szóban.

A tantárgy tantervi helye: 2. félév

Előtanulmányi feltételek: Buddhista szentirat-ismeret 1. (Páli egzegézis); Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium (Páli).

Tantárgyleírás:

A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás. Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél.

A páli szövegek eredetiben olvasása révén a szutták gondolatainak mélyebb összefüggései megérthetőek. A páli nyelv kifejezésformáinak ismeretében a hallgatók sokkal kritikaibb hozzáállással fordulhatnak a hagyományhoz, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus-szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is ösztönözte a tanítványokat, hogy a maguk tárják fel a tanítások értelmét.

A Tan Kapuja Buddhista Főiskolán a buddhizmus egyes forrásnyelvei (páli, tibeti) rendszeres módon nyelvi specializációk formájában tanulhatók.

E tárgy a Páli nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának elméleti része, hozzátartozik a *Buddhista szakszövegolvasás I. szem. (Páli)* című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.

A hallgatók folytatják a *Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium (Páli)* című intenzív kurzust. A tárgy a páli nyelvbe történő intenzív bevezetés második szakasza. A hallgatók rendelkezésére áll preparált szöveganyag (példamondatok, dzsátaka-feldolgozások, jegyzetekkel, szótárral), valamint rendszerezett páli nyelvtan. Az intenzív órai munkát jelentős házfeladat mennyiség egészíti ki, valamint memoriterek elsajátítása is kötelező.

Az oktatása a jegyzet fejezeteinek sorrendjében történik. A tárgy első része a *Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium* anyagának ismételése, illetve a még nem olvasott szövegek és a hozzájuk tartozó nyelvtani anyag elsajátítása. Az alábbi nyelvtani jelenségek részletes tárgyalása a *Rövid páli nyelvtan* c. jegyzet alapján:

- Nyelvtani alapok. Esetragozás, igereagozás.
- *a*-tövek. Jelenidő. Műveltető igék.
- Névmások.
- Befejezett melléknévi igenév. Állapothatározók.
- Határozói igenév. Főnévi igenév.
- *i*-és *u*-tövek.
- Múltidők.
- Felszólító mód.
- Feltételes mód.

• Kellést jelentő igenév.   • Egyéb tövek (<i>an, ar, as</i>).   • Folyamatos melléknévi igenév.   A kurzus során újabb memoriterek sajátítandók el (<i>i</i>-tövek, névmások, <i>i</i>-múlt, <i>si</i>-múlt, feltételes mód, felszólító mód). Ezen kívül a <i>Buddhista szakszövegolvasás 1. szem. (Páli)</i> című kurzus során vett szövegeiben felmerülő nyelvtani jelenségek megtanulása is a tárgy része.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Körtvélyesi Tibor 2019. <i>Bevezetés a páli nyelvbe: mondattan és gyakorlatok</i>. (jegyzet)   2. Körtvélyesi Tibor 2014. <i>Rövid páli nyelvtan</i>. (jegyzet)   3. Collins, Steven 2005. <i>A Pali Grammar for Students</i>. Chiang Mai: Silkworm Books.   4. Warder, A. K. 1984. <i>Introduction to Pali</i>. London: The Pali Text Society, 1984.   5. Lily de Silva 2008: <i>Pali Primer</i>. Free e-text. [online] URL: http://www.pratyeka.org/Silva/r.pdf [letöltve 2019. április 14.].
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása A páli nyelv alapszintű elsajátítása. A nyelv legfontosabb nyelvtani és mondattani sajátosságainak részletekbe menő ismerete. Az olvasott szövegek segédeszközök nélküli, elemző fordítása. Memoriterek tudása. A nyelvtani terminológia kézség szintű ismerete. A páli verselés alapjainak ismerete.   b) képességei   - a hozott általános nyelvi készségek elmélyülése   - a páli nyelvben való kezdő szintű jártasság, az általános mondat szerkezetek   - a páli alaktan elmélyülése, a memoriterek rögzülése   - a páli nyelv hangváltozásainak (<i>saṃdhi</i>) alapszintű ismerete   - a szükséges informatikai tudás kialakulása (komputerhasználat)   - a forráskritikai készség kialakulásának első szintje
Tantárgy felelőse: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 2. (Páli)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése.	

A számonkérés módja: kollokvium   Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás, valamint témakörönként zárthelyi dolgozatok írása. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete, valamint a memoriterek tudása írásban és szóban.
A tantárgy tantervi helye: 3. félév
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szaknyelv 1. (Páli)
Tantárgyleírás: A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás. Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél.   A páli szövegek eredetiben olvasása révén a szutták gondolatainak mélyebb összefüggései megérthetőek. A páli nyelv kifejezésformáinak ismeretében a hallgatók sokkal kritikaibb hozzáállással fordulhatnak a hagyományhoz, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus-szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is ösztönözte a tanítványokat, hogy a maguk tárják fel a tanítások értelmét.   A Tan Kapuja Buddhista Főiskolán a buddhizmus egyes forrásnyelvei (páli, tibeti) rendszeres módon nyelvi specializációk formájában tanulhatók.   E tárgy a Páli nyelvi specializáció harmadik féléves tárgycsoportjának elméleti része, hozzátartozik a <i>Buddhista szakszövegolvasás 2. szem. (Páli)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.   A hallgatók folytatják a <i>Buddhista szaknyelv 1. (Páli)</i> című intenzív kurzust. A tárgy a páli nyelvbe történő intenzív bevezetés harmadik szakasza. A hallgatók rendelkezésére áll páli reader (szöveg és szójegyzék), valamint rendszerezett páli nyelvtan. Az intenzív órai munkát jelentős házfeladat mennyiség egészíti ki, valamint memoriterek elsajátítása is kötelező.   A tárgy része a <i>Buddhista szaknyelv 1.</i> anyagának ismételése. Az alábbi nyelvtani jelenségek további részletes tárgyalása a <i>Rövid páli nyelvtan</i> c. jegyzet alapján: • Hangtan: fokozás; magánhangzó találkozások; hasonulások és egyéb hangtani jelenségek; a szókezdet megkettőződése   • Névszóragozás: -a tövek, -i tövek, -u tövek, -ar tövek, -an tövek, -ant tövűek, -as tövűek és a go   • Melléknévfokozás   • Névmások: személyes és mutató névmások, mutató névmások, vonatkozó és kérdő névmások, névmási ragozású szavak és egyéb névmások, névmási többől képzett alakok   • Határozószók: egyéb határozószók, partikulák   • Számnevek: tőszámnevek 1-18; tőszámnevek 19- , számolás, egyéb számnévi alakok   • Igeragozás I.: a gyök és az egyszerű tő, jelenidő, felszólítómód, esetleges mód, múltidő (i-múlt, si-múlt, a-múlt, gyök-múlt), tiltás, jövőidő, irreális feltételes   • Igeragozás II.: szenvedő igék (passzív); műveltető igék, műveltető igék képzése, műveltető többől képezhető alakok

• Igenevek: folyamatos melléknévi igenév, befejezett melléknévi igenév, beálló melléknévi igenév, határozói igenév, főnévi igenév   • Igeneves szerkezetek   • Összetételek: <i>dvanda</i> összetétel, alárendelő összetétel, jelzői összetétel, számnévi összetétel, határozói összetétel, <i>bahubbīhi</i> összetétel, igei összetétel   • A szanszkrit nyelvről (kiegészítés): hangrendszer; abc-rend, egyszerű hangok megfelelése, retroflexió, <i>svarabhakti</i>, hangátvetés, a kettős mássalhangzók megfelelése, szó eleji és végi mássalhangzók kezelése   A kurzus során újabb memoriterek sajátítandók el (<i>ar/an/ant</i>-tövek, névmások). Ezen kívül a <i>Buddhista szakszövegolvasás 2. szem. (Páli)</i> című kurzus olvasott szövegeiben felmerülő nyelvtani jelenségek megtanulása is a tárgy része.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Körtvélyesi Tibor 2014. <i>Rövid páli nyelvtan.</i> (jegyzet)   2. Geiger, Wilhelm 1943. <i>Pāli Literature and Language.</i> (Translated by Batakrishna Ghosh) Reprint 1978. New Delhi: Munshiram Manoharlal.   3. Collins, Steven 2005. <i>A Pali Grammar for Students.</i> Chiang Mai: Silkworm Books.   4. Warder, A. K. 1984. <i>Introduction to Pali.</i> London: The Pali Text Society, 1984.   5. Lily de Silva 2008: <i>Pali Primer.</i> Free e-text. [online] URL: http://www.pratyeka.org/Silva/r.pdf [letöltve 2019. április 14.].
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása A páli nyelv alapszintű elsajátítása. A nyelv legfontosabb nyelvtani és mondattani sajátosságainak részletekbe menő ismerete. Az olvasott szövegek segédeszközök nélküli, elemző fordítása. Memoriterek tudása. A nyelvtani terminológia kézség szintű ismerete. A páli verselés ismerete.   b) képességei   - A hozott általános nyelvi készségek elmélyülése   - A páli nyelvben való kezdő-haladó szintű jártasság, az általános mondat szerkezetek kezelése   - A páli alaktan ismeretének elmélyülése, a memoriterek rögzülése   - A páli nyelv hangváltozásainak (<i>saṃdhi</i>) ismerete   - A szükséges speciális info-kommunikációs tudás alkalmazása (idegen karakterek kompjúteres használata)
Tantárgy felelőse: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 3. (Páli)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% elméleti	

A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar   Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése).
A számonkérés módja: kollokvium   Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladatírás, valamint témakörönként zárthelyi dolgozatok írása. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete, valamint a memoriterek tudása írásban és szóban.
A tantárgy tantervi helye: 4. félév
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szaknyelv 2. (Páli)
Tantárgyleírás: A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás. Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél.   A páli szövegek eredetiben olvasása révén a szutták gondolatainak mélyebb összefüggései megérthetőek. A páli nyelv kifejezésformáinak ismeretében a hallgatók sokkal kritikaibb hozzáállással fordulhatnak a hagyományhoz, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus-szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is ösztönözte a tanítványokat, hogy a maguk tárják fel a tanítások értelmét.   A Tan Kapuja Buddhista Főiskolán a buddhizmus egyes forrásnyelvei (páli, tibeti) rendszeres módon nyelvi specializációk formájában tanulhatók.   E tárgy a Páli nyelvi specializáció negyedik féléves tárgycsoportjának elméleti része, hozzátartozik a <i>Buddhista szakszövegolvasás 3. szem. (Páli)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.   A hallgatók folytatják a <i>Buddhista szaknyelv 2. (Páli)</i> című intenzív kurzust. A tárgy a páli nyelvbe történő intenzív bevezetés harmadik szakasza. A hallgatók rendelkezésére áll páli reader (szöveg és szójegyzék), valamint rendszerezett páli nyelvtan. Az intenzív órai munkát jelentős házi feladat mennyiség egészíti ki, valamint memoriterek elsajátítása is kötelező.   A tárgy része a <i>Buddhista szaknyelv 2.</i> anyagának ismételése. Az alábbi nyelvtani jelenségek további részletes tárgyalása a <i>Rövid páli nyelvtan</i> c. jegyzet és más nyelvtanok alapján: • Hangtan: fokozás; magánhangzó találkozások; hasonulások és egyéb hangtani jelenségek; a szókezdet megkettőződése   • Névszóragozás: <i>-a</i> tövek, <i>-i</i> tövek, <i>-u</i> tövek, <i>-ar</i> tövek, <i>-an</i> tövek, <i>-ant</i> tövűek, <i>-as</i> tövűek és a <i>go</i>   • Melléknévfokozás   • Névmások: személyes és mutató névmások, mutató névmások, vonatkozó és kérdő névmások, névmási ragozású szavak és egyéb névmások, névmási többől képzett alakok   • Határozószók: egyéb határozószók, partikulák

- Számnevek: tőszámnevek 1-18; tőszámnevek 19- , számolás, egyéb számnévi alakok
- Igeragozás I.: a gyök és az egyszerű tő, jelenidő, felszólítómód, esetleges mód, múltidő (*i*-múlt, *si*-múlt, *a*-múlt, gyök-múlt), tiltás, jövőidő, irreális feltételes
- Igeragozás II.: szenvedő igék (passzív); műveltető igék, műveltető igék képzése, műveltető tőből képezhető alakok
- Igenevek: folyamatos melléknévi igenév, befejezett melléknévi igenév, beálló melléknévi igenév, határozói igenév, főnévi igenév
- Igeneves szerkezetek
- Összetételek: *dvanda* összetétel, alárendelő összetétel, jelzői összetétel, számnévi összetétel, határozói összetétel, *bahubbīhi* összetétel, igei összetétel
- A szanszkrit nyelvről (kiegészítés): hangrendszer; abc-rend, egyszerű hangok megfelelése, retroflexió, *svarabhakti*, hangátvetés, a kettős mássalhangzók megfelelése, szó eleji és végi mássalhangzók kezelése

A kurzus során a korábban megtanult memoriterek kerülnek ismételésre. A *Buddhista szakszövegolvasás 2. szem. (Páli)* című kurzus olvasott szövegeiben felmerülő nyelvtani jelenségek elemzése és megtanulása is a kurzus része. Ebben a félévben a hallgatók nyelvi felkészültsége már megengedi, hogy buddhista szövegekkel való tudatos foglalkozás ne csak a nyelv elsajátítására fókuszáljon, hanem a hallgatók bevezetést kapjanak a filológia tudományába, amely téren Norman munkássága kiemelkedőnek számít. A kurzus során a hallgatók a másodlagos szakirodalom feldolgozásának módszereivel is ismerkednek.

A kurzus hallgatói a félév folyamán megismerkednek a specializáció tematikájához illeszkedő formájú és tartalmú szakdolgozat követelményrendszerének elemeivel, a tanulmányírás standardjaival, különös tekintettel a források kezelésére.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Körtvélyesi Tibor 2014. *Rövid páli nyelvtan.* (jegyzet)
2. Geiger, Wilhelm 1943. *Pāli Literature and Language.* (Translated by Batakrishna Ghosh) Reprint 1978. New Delhi: Munshiram Manoharlal.
3. Norman K. R. 1994. *A Philological Approach to Buddhism.* London: School of Oriental and African Studies.
4. Williams, Paul (ed.) 2005. *Buddhism. Critical Concepts in Religious Studies.* Vol. I., II. London–New York: Routledge.
5. Havasréti József 2006. *Tudományos írásmű.* Budapest – Pécs: HEFOP Bölcsész Konzorcium

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A páli nyelv haladó szintű elsajátítása. A nyelv nyelvtani és mondattani sajátosságainak részletekbe menő ismerete. Az olvasott szövegek segédeszközök nélküli, elemző fordítása. Memoriterek tudása. A nyelvtani terminológia készsége szintű ismerete. A magyar és angol nyelvű szakirodalom felkutatásának és feldolgozásának módszertana. Buddhista filológiai ismeretek.

b) képességei

- A páli nyelvben való haladó szintű jártasság
- A páli alaktan elmélyülése, a memoriterek rögzülése
- Tájékozódási képesség kialakulása a magyar és angol nyelvű, buddhista tematikájú másodlagos irodalomban.

– Képes szakdolgozati vázlatot készíteni a szakdolgozat legfőbb elemeinek és szerkesztési standardjainak figyelembe vételével, kiemelt tekintettel a szakszerű forráskezelésre.
Tantárgy felelőse: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 4. (Páli)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése).	
A számonkérés módja: kollokvium	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladatírás. Félévközi folyamatos szakdolgozati konzultáció. Szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegek irodalmi és tartalmi elemzése. Szakdolgozati fejezet elkészítése.	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szaknyelv 3. (Páli)	
Tantárgyleírás:	
A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás. Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél. A páli szövegek eredetiben olvasása révén a szutták gondolatainak mélyebb összefüggései megérthetőek. A páli nyelv kifejezésformáinak ismeretében a hallgatók sokkal kritikaibb hozzáállással fordulhatnak a hagyományhoz, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus-szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is ösztönözte a tanítványokat, hogy a maguk tájékán fel a tanítások értelmét. A Tan Kapuja Buddhista Főiskolán a buddhizmus egyes forrásnyelvei (páli, tibeti) rendszeres módon nyelvi specializációk formájában tanulhatók. E tárgy a Páli nyelvi specializáció negyedik féléves tárgycsoportjának elméleti része, hozzátartozik a <i>Buddhista szakszövegolvasás 3. szem. (Páli)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal	

párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.

A BA szintű páli nyelvoktatás hangsúlya az oktatás 5. és 6. félévében a *Sutta-piṭaka* szövegeire kerül. A páli szutták, különösen a *Majjhima-nikāya* szuttái tekinthetők a a buddhai tanítások legeredetibb forrásának. Viszont a szutták sok esetben kompozit szerkezetűek, az egyes részek egymással való kapcsolata nem mindig könnyen fedhető fel. A kurzus során a hallgatók néhány szutta/szuttarészlet magyar és angol fordítását vetik össze az eredeti páli szöveggel, abból a célból, hogy megmutatkozzon a szutták jellemző szerkezete, és a visszatérő formulák, ismétlések és szövegblokkok világosan elkülönüljenek, ugyanis ez nagyban segítheti a szutták megértését és fordítását. A szutták értelmezésének másik kulcsa a terminológia következetes kezelése, ami viszont csak nagyobb mennyiségű szöveg olvasása révén tud megvalósulni, de már a szuttaolvasás első szakaszában is nagy hangsúlyt kell fordítani arra, hogy a terminológia legalább az adott szuttán belül koherens legyen, legalábbis a szöveg általános kohenciájának szintjén. A *Buddhista szakszövegolvasás 3. szem. (Páli)* kurzus keretében olvasott szutta-szövegekben ugyanezeket a jelenségeket vizsgálják a hallgatók.

A tárgy már viszonylag nagy jártasságot feltételez a páli nyelvben, azaz a nyelv alapjait már készség szinten tudják a hallgatók, viszont a szuttákban mindig előfordulnak speciális nyelvi fordulatok, nehezen kezelhető nyelvi megoldások, amelyek megértése és megtanulása folyamatos figyelmet igényel, és soha nem lezárható feladatot jelent. A hallgatókban e félévre már feltehetően kialakul a szűkebb érdeklődési körük, így a szakdolgozati témaválasztásuk megtörténhet, és felkészítésük megkezdődhet. Erre személyes konzultáció szolgál, illetve a szükséges szakirodalom megismertetése, valamint a választott szakterülethez szükséges ismeretek, módszertan átbeszélése is elindul. A kurzus hallgatói tovább mélyítik ismereteiket a szakdolgozatírás követelményrendszerében, a félév során elkészítik, közös munkában oktatójukkal átbeszélik szakdolgozati témaválasztó lapjuk formai és tartalmi megoldásait, ellenőrzik irodalom- és forráskezelésük szakszerűségét.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Körtvélyesi Tibor 2014. *Rövid páli nyelvtan*. (jegyzet)
2. Geiger, Wilhelm 1943. *Pāli Literature and Language*. (Translated by Batakrishna Ghosh) Reprint 1978. New Delhi: Munshiram Manoharlal.
3. Bhikkhu Ñāṇamoli - Bhikkhu Bodhi 1995. *The Middle Length Discourses of the Buddha*. Boston: Wisdom Publication.
4. Eco, Umberto 1991. *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Budapest: Gondolat.
5. Collins, Steven 1990. On the Very Idea of the Pali Canon. *Journal of the Pali Text Society* 15 (1990): 89–126.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A páli nyelv haladó szintű elsajátítása. A nyelv nyelvtani és mondattani sajátosságainak részletekbe menő ismerete. A magyar és angol nyelvű szakirodalom felkutatásának és feldolgozásának módszertana. Buddhista filológiai ismeretek. A szutták speciális nyelvi és szerkezeti jelenségeinek ismerete. A szakdolgozatírás alapjainak ismerete.

b) képességei

- A páli nyelvben való haladó szintű jártasság

– Magasabb szintű tájékozódási képesség kialakulása a magyar és angol nyelvű, buddhista tematikájú másodlagos irodalomban.   – Szakmailag megfelelő fogalmazási készség kialakulása   – Tudományos értekezés szakszerű megírására való képesség kialakulása   – Elsajátított készségei révén képessé válik témavezetője segítségével végzett kutatómunkája gyümölcseként a specializációnak megfelelő formátumú és tartalmú szakdolgozat elkészítésére.
Tantárgy felelőse: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 5. (Páli)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése).	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladatírás. Félévközi folyamatos szakdolgozati konzultáció. Nyilvános szakdolgozati előkészítő vita tartása. Szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegek irodalmi és tartalmi elemzése. Szakdolgozati felkészítés.	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szaknyelv 4. (Páli)	
Tantárgyleírás:	
A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás. Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél. A páli szövegek eredetiben olvasása révén a szutták gondolatainak mélyebb összefüggései megérthetőek. A páli nyelv kifejezésformáinak ismeretében a hallgatók sokkal kritikaibb hozzáállással fordulhatnak a hagyományhoz, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus-szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is ösztönözte a tanítványokat, hogy a maguk tárják fel a tanítások értelmét. A Tan Kapuja Buddhista Főiskolán a buddhizmus egyes forrásnyelvei (páli, tibeti) rendszeres módon nyelvi specializációk formájában tanulhatók.	

E tárgy a Páli nyelvi specializáció ötödik féléves tárgycsoportjának elméleti része, hozzátartozik a *Buddhista szakszövegolvasás 5. szem. (Páli)* című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégti ki a specializáció szakmai követelményeit.

A BA szintű páli nyelvoktatás hangsúlya az oktatás 5. és 6. félévében a *Sutta-piṭaka* szövegeire kerül. A *Buddhista szaknyelv 4. (Páli)* és a *Buddhista szakszövegolvasás 4. szem. (Páli)* kurzusok bevezetést nyújtottak a szutták eredeti nyelvből történő olvasásába, ez a kurzus folytatja és elmélyíti ezt a folyamatot. A tárgy már viszonylag nagy jártasságot feltételez a páli nyelvben, azaz a nyelv alapjait már készség szinten tudják a hallgatók, viszont a szuttákban mindig előfordulnak speciális nyelvi fordulatok, nehezen kezelhető nyelvi megoldások, amelyek megértése és megtanulása folyamatos figyelmet igényel, és soha nem lezárható feladatot jelent. A hallgatóknak már ismerős a szutták szerkezete, a visszatérő formulák, ismétlések és szövegblokkok elkülönülése. A szöveganyag hatalmas, a szutták meglehetősen változatos témájúak, valamint a bennük használatos terminológia is rendkívül kiterjedt, ezért célszerű, hogy a hallgatók többféle típusú szövegbe kapjanak bepillantást. E kurzus áttekinti a *nikāyák* szerkezetét, megpróbálja bemutatni a szövegegységek tartalmi és nyelvi különbségeit jellemző szövegrészletek vizsgálata segítségével. Emellett a kurzus egyéni felkészítést biztosít a hallgatók számára a szakdolgozat megírásában, különösen a nyelvi apparátus szakszerű kezelése, illetve a szükséges szakirodalom, a választott szakterülethez szükséges ismeretek, és a módszertan tekintetében. A hallgatóknak prezentációt kell tartaniuk a szakdolgozatuk témájából, nyilvános vita formájában.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

Kötelező irodalom:

1. Körtvélyesi Tibor 2014. *Rövid páli nyelvtan.* (jegyzet)
2. Geiger, Wilhelm 1943. *Pāli Literature and Language.* (Translated by Batakrishna Ghosh) Reprint 1978. New Delhi: Munshiram Manoharlal.
3. Eco, Umberto 1991. *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Budapest: Gondolat.
4. Williams, Paul – Tribe, Anthony 2000. *Buddhist Thought. A complete introduction to the Indian tradition.* London: Routledge.
5. Williams, Paul (ed.) 2005. *Buddhism. Critical Concepts in Religious Studies.* Vol. I., II. London–New York: Routledge.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A páli nyelv haladó szintű elsajátítása. A nyelv nyelvtani és mondattani sajátosságainak részletekbe menő ismerete. A magyar és angol nyelvű szakirodalom felkutatásának és feldolgozásának módszertana. Buddhista filológiai ismeretek. A szutták speciális nyelvi és szerkezeti jelenségeinek ismerete. A szakdolgozatírás alapjainak ismerete.

b) képességei

- A páli nyelvben való haladó szintű jártasság
- Magasabb szintű tájékozódási képesség kialakulása a magyar és angol nyelvű, buddhista tematikájú másodlagos irodalomban.
- Szakmai fogalmazási készség rögzülése, folyamatos fejlesztése
- Tudományos értekezés szakszerű megírására való általános és speciális képesség

Tantárgy felelőse: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD

Az ismeretkör: Buddhista szakszövegolvasás (Páli)

Kredittartománya: 15kr

Tantárgyai:

6. Buddhista szakszövegolvasás 1. (Páli)
7. Buddhista szakszövegolvasás 2. (Páli)
8. Buddhista szakszövegolvasás 3. (Páli)
9. Buddhista szakszövegolvasás 4. (Páli)
10. Buddhista szakszövegolvasás 5. (Páli)

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 1. (Páli)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése).	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás. Az olvasott szövegek páli nyelven történő előadása csoportmunkában. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a <i>Buddhista szaknyelv 1. (Páli)</i> c. kurzus. számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparálatlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szentirat-ismeret 1. (Páli egzegézis); Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium (Páli), Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 1. (Páli)	
Tantárgyleírás:	
Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél. A páli szövegek eredetiben olvasása révén a szövegek gondolatainak mélyebb összefüggései megérthetőek. A nyelvtanulás kezdeti szakaszában viszont inkább olyan szövegek kerülnek elő, amelyek a nyelvtanulás céljára alkalmasabbak, azaz tartalmuk közérthető. Ilyennek tekinthetők a	

dzsátakák, amelyekben inkább világi, életvezetési bölcsességek vannak, némi buddhista felhanggal. Ezeken a szövegeken lehet jól elsajátítani a páli nyelv formuláit a tanult nyelvtani és mondattani jelenségeket.

Másfelől szükség van a páli buddhizmus szakszövegeivel való megismerkedés első lépéseit is megtenni. Ehhez nyelvtanilag egyszerűbb, rövid szövegek kellenek. Ilyenek találhatók a *Milindapanyha* c. műben, amelyekkel a buddhista terminológia és a buddhista gondolkodásmód alapjait könnyen el lehet sajátítani. Ezért e tárgy keretében e két szöveganyagból válogatunk.

E tárgy a Páli nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a *Buddhista szaknyelv 1. ea. (Páli)* című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.

A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés első szakasza. A hallgatók folytatják a *Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium (Páli)* című intenzív kurzusban olvasott dzsátaka-szövegek feldolgozását, ami egyszerűsített, preparált dzsátakák olvasását jelenti. Emellett a *Milindapanyhából* vett epizódokat olvasnak, amelyhez szintén preparált szöveganyag tartozik. A tanulócsoport haladásától függően a félév során olyan dzsátakák olvasására is sor kerülhet, amelyekhez már angol nyelvű szójegyzéket (vagy szótárat) kell használni. Ehhez a hallgatók elsajátítják a szótárhasználat alapjait. Az intenzív órai munkát jelentős házi feladat mennyiség egészíti ki.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Körtvélyesi Tibor 2019. *Bevezetés a páli nyelvbe: mondattan és gyakorlatok*. (jegyzet)
2. Körtvélyesi Tibor 2019. *Milindapanyha részletek*. (jegyzet)
3. Körtvélyesi Tibor 2014. *Rövid páli nyelvtan*. (jegyzet)
4. Andersen, Dines 1901. *A Pāli Reader with Notes and Glossary. Vol. I.* Reprint 1979. New Delhi: Award publishing House.
5. Andersen, Dines 1907. *A Pāli Reader with Notes and Glossary. Part II: A Pāli Glossary, Including the Words of the Pāli Reader and of the Dhammapada*. Leipzig: Otto Harrassowitz.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

Egyszerűbb páli nyelvű szöveg olvasása, nyelvtani és mondattani elemzése. A nyelvtani terminológia kézség szintű ismerete. A *dzsátakákkal* és a *Milindapanyhával* kapcsolatos irodalmi, filológiai és buddhista ismeretek.

b) képességei

- a páli nyelvben való kezdő szintű jártasság
- idegennyelvű (páli) szövegolvasási képesség kezdő szinten
- a félév során átvett páli szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor
- tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban
- a szótárkezelés alapjaiban jártasság
- együttműködési képesség és előadókészség fejlődése
- a forráskritikai készség kialakulásának első szintje

Tantárgy felelőse: Dr. Fórizs László, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Fórizs László, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 2. (Páli)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése).	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás. Az olvasott szövegek páli nyelven történő előadása csoportmunkában. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a <i>Buddhista szaknyelv 2. (Páli)</i> c. kurzus. számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparálatlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szakszövegolvasás 1.(Páli)	
Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 2. (Páli)	
Tantárgyleírás:	
Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél. A páli szövegek eredetiben olvasása révén a szövegek gondolatainak mélyebb összefüggései megérthetőek. A nyelvtanulás kezdeti szakaszában viszont inkább olyan szövegek kerülnek elő, amelyek a nyelvtanulás céljára alkalmasabbak, azaz tartalmuk közérthető. Ilyennek tekinthetők a <i>dzsátakák</i>, amelyekben inkább világi, életvezetési bölcsességek vannak, némi buddhista felhanggal. Ezeken a szövegeken lehet jól elsajátítani a páli nyelv formuláit a tanult nyelvtani és mondattani jelenségeket. E tárgy a Páli nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a <i>Buddhista szaknyelv 2. ea. (Páli)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit. A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés második szakasza. A hallgatók folytatják a <i>Buddhista szakszövegolvasás 1. (Páli)</i> című intenzív kurzusban olvasott <i>dzsátaka</i>-szövegek feldolgozását. Ez már olyan, szövegegyszerűsítés nélküli <i>dzsátakák</i> olvasására kerül sor, amelyekhez	

már angol nyelvű szójegyzéket (vagy szótárat) kell használni. Ehhez a hallgatók elsajátítják a szótárhasználatot. Az intenzív órai munkát jelentős házfeladat mennyiség egészíti ki.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Andersen, Dines 1901. *A Pāli Reader with Notes and Glossary. Vol. I.* Reprint 1979. New Delhi: Award publishing House.
2. Andersen, Dines 1907. *A Pāli Reader with Notes and Glossary. Part II: A Pāli Glossary, Including the Words of the Pāli Reader and of the Dhammapada.* Leipzig: Otto Harrassowitz
3. Appleton, Naomi 2010. *Jātaka Stories in Theravāda Buddhism.* Farnham: Ashgate Publishing. Elérhető részletek [online]. URL: https://books.google.hu/books?id86Kaus872e0C=&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false [letöltve 2019. április 14.].
4. Chalmers, Robert, et al. (tr.) 1895-1913. *The Jataka.* Vol. I-VI. Cambridge: University Press. Elérhető [online] URL: <http://www.sacred-texts.com/bud/j1/index.htm> [letöltve 2019. április 14.].
5. Vekerdi József (ford.) 1988. *Dzsátakák.* Budapest: Terebess Kiadó. (Elérhető: <http://mek.oszk.hu/00200/00223/html/>)

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

Nem filozófiai jellegű páli nyelvű szöveg olvasása, nyelvtani és mondattani elemzése. A nyelvtani terminológia készségszintű ismerete. A *dzsátakák*kal kapcsolatos irodalmi, filológiai és buddhista ismeretek.

b) képességei

- A páli nyelvben való kezdő-haladó szintű jártasság
- Idegennyelvű (páli) szövegolvasási képesség kezdő szinten
- A félév során átvett páli szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor
- Tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban
- A szótárkezelésben jártasság
- Eléri forráskritikai készség kialakulásának első szintjét

Tantárgy felelőse: Dr. Fórizs László, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 3. (Páli)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házfeladatok megbeszélése.	

A számonkérés módja: gyakorlati jegy   Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házfeladat írás. Páli szöveg memorizálása. Szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a <i>Buddhista szaknyelv 3. (Páli)</i> c. kurzus számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparálatlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).
A tantárgy tantervi helye: 4. félév
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szakszövegolvasás 2. szem. (Páli)   Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 3. ea. (Páli)
Tantárgyleírás:
Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél.   A páli szövegek eredetiben olvasása révén a szövegek gondolatainak mélyebb összefüggései megérthetőek. A nyelvtanulás haladóbb szakaszában a Buddha életével kapcsolatos jól ismert és jól feldolgozott szövegekből olvasnak a hallgatók   E tárgy a Páli nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a <i>Buddhista szaknyelv 3. ea. (Páli)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.   A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés harmadik szakasza. Az olvasandó szöveganyag a <i>Vinaja Mahákhandhaka</i> elejéből vett részletek. Ez a Buddha megvilágosodása utáni eseményeket meséli el irodalmi formában. A szövegfolyam átvezet a Benáreszi beszédhez, amelyet a hallgatóknak a vizsgára kívülről, értően meg is kell majd tanulniuk (erre minden óra elején a szöveg közös elmondása készít fel). Ezen kívül néhány epizód olvasható a <i>Nidānakathā</i> c. kommentárból, amely többek között a Buddha megvilágosodása előtti eseményeket tartalmazza. Továbbá a hallgatók a <i>Vinaya</i> klasszikus, a szerzetesi szabályok keletkezéséről szóló történetfolyamába is betekintést kapnak, az első <i>pārājiká</i>val foglalkozó <i>Bhikkhuvibhaṅga</i> egyes részletei segítségével. A szövegeket részben Andersen nyelvkönyve tartalmazza (a szótárazással), részben az online adatbázisból származnak, és olvasásukhoz a az angol nyelvű páli szótárakat kell használni.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Andersen, Dines 1901. <i>A Pāli Reader with Notes and Glossary. Vol. I.</i> Reprint 1979. New Delhi: Award publishing House.   2. Andersen, Dines 1907. <i>A Pāli Reader with Notes and Glossary. Part II: A Pāli Glossary, Including the Words of the Pāli Reader and of the Dhammapada.</i> Leipzig: Otto Harrassowitz.   3. Körtvélyesi Tibor 2016: <i>Az út másik széle. Tantrikus nyomok a páli kánonban.</i> (Előkészületben, Orpheus Noster).   4. Gombrich, Richard F. 1988. <i>Theravāda Buddhism.</i> 2nd edition 2006. London – New York: Routledge.   5. Davids, Rhys T.W. (tr.) 1925. <i>Buddhist Birth-stories (Jataka Tales). The Commentarial Introduction Entitled Nidāna-kathā. The Story of the Lineage.</i> London: Routledge.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása Nem filozófiai jellegű páli nyelvű szöveg olvasása, nyelvtani és mondattani elemzése. A nyelvtani terminológia készségszintű ismerete. A <i>dzsátakákkal</i> kapcsolatos irodalmi, filológiai és buddhista ismeretek.   b) képességei   - A páli nyelvben való kezdő-haladó szintű jártasság   - Idegennyelvű (páli) szövegolvasási képesség kezdő szinten   - A félév során átvett páli szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor   - Tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban   - Szótárkezelési jártasság   - a forráskritikai készség első szintjének rögzülése
Tantárgy felelőse: Dr. Fórizs László, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 4. (Páli)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házfeladatok megbeszélése).	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házfeladat írás. Szövegrészlet magyarra fordítása team-munkában. Szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a <i>Buddhista szaknyelv 3. (Páli)</i> c. kurzus. számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparálatlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szakszövegolvasás 3. (Páli)	
Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 4. (Páli)	
Tantárgyleírás:	

Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél.

E tárgy a Páli nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a *Buddhista szaknyelv 4. ea. (Páli)* című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.

A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés negyedik szakasza. A BA szintű páli nyelvoktatás hangsúlya az oktatás 5. és 6. félévében a *Sutta-piṭaka* szövegeire kerül. A páli szutták, különösen a *Majjhima-nikāya* szuttái tekinthetők a buddhai tanítások legeredetibb forrásának. Viszont a szutták sok esetben kompozit szerkezetűek, az egyes részek egymással való kapcsolata nem mindig könnyen fedhető fel. A kurzus során a hallgatók egy páli szutta részletes nyelvi elemzését végzik el, feltárják a szutta szerkezetét, nyelvi jellegzetességeit, megpróbálják megérteni a szöveg gondolatmenetét. A szöveg egy-egy részéből team munkában, illetve egyénileg magyar fordítást készítenek, amelyben következetes terminológiát használnak. A kurzus során a hallgatók az adott szövegben előforduló filológiai problémák megoldásához a digitálisan elérhető egyéb páli szótárak (pl. kritikai szótár), valamint a szanszkrit szótárak adatainak használatát is tanulják.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

Kötelező irodalom:

1. Bhikkhu Ñāṇamoli - Bhikkhu Bodhi 1995. *The Middle Length Discourses of the Buddha*. Boston: Wisdom Publication.
2. Bhikkhu Sujato (tr.) 2018. *The Long Discourses*. Published online at SuttaCentral. [online] suttacentral.net
3. Piya Tan (tr.) 2018. *The Dharmafarers. Suttas with commentaries (Early Buddhism)*. [online] <http://www.themindingcentre.org/dharmafarer/sutta-titles-2>
4. U Ko Lay (ed.) 1985. *Guide to Tipitaka*. Buddha Dharma Education Association Inc.
5. Norman, K. R. 1983. *Pāli Literature*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

Buddhista filozófiai jellegű páli nyelvű szöveg olvasása, nyelvtani és mondattani elemzése. A terminológia ismerete. A szuttákkal kapcsolatos nyelvi, irodalmi, filológiai és buddhista ismeretek. Online szótárak használata.

b) képességei

- A páli nyelvben való haladó szintű jártasság
- Idegennyelvű (páli) szövegolvasási képesség haladó szinten
- A félév során átvett páli szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor
- Tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban
- Szótárkezelési jártasság
- A forráskritikai készség haladó szintjének elérése
- Fordítási készség kialakulása
- Szakmai együttműködés készsége, közös projektben részvétel képessége

Tantárgy felelőse: Dr. Fórizs László, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 5. (Páli)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás (a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése).	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás. Szövegrészlet magyarra fordítása team-munkában. Szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a <i>Buddhista szaknyelv 5. (Páli)</i> c. kurzus. számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparálatlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).	
A tantárgy tantervi helye: 6. félév	
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szakszövegolvasás 4. szem. (Páli) Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 5. ea. (Páli)	
Tantárgyleírás:	
Mivel a Buddha szavait a hagyomány szerint is legeredetibb formában a páli kánon őrzi, a páli nyelv magas szintű elsajátítása fontos cél. E tárgy a Páli nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a <i>Buddhista szaknyelv 5. ea. (Páli)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit. A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés ötödik szakasza. A BA szintű páli nyelvoktatás hangsúlya az oktatás 5. és 6. félévében a <i>Sutta-piṭaka</i> szövegeire kerül. A páli szutták, különösen a <i>Majjhima-nikāya</i> szuttái tekinthetők a buddhai tanítások legeredetibb forrásának. Viszont a szutták sok esetben kompozit szerkezetűek, az egyes részek egymással való kapcsolata nem mindig könnyen fedhető fel. A kurzus során a hallgatók egy páli szutta részletes nyelvi elemzését végzik el, feltárják a szutta szerkezetét, nyelvi jellegzetességeit, megpróbálják megérteni a szöveg gondolatmenetét. A szöveg egy-egy részéből team munkában, illetve egyénileg magyar fordítást készítenek, amelyben következetes terminológiát használnak. A kurzus során a hallgatók az adott szövegben előforduló	

filológiai problémák megoldásához a digitálisan elérhető egyéb páli szótárak (pl. kritikai szótár), valamint a szanszkrit szótárak adatainak használatát is tanulják.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Bhikkhu Ñāṇamoli - Bhikkhu Bodhi 1995. *The Middle Length Discourses of the Buddha*. Boston: Wisdom Publication.
2. Bhikkhu Sujato (tr.) 2018. *The Long Discourses*. Published online at SuttaCentral. [online] suttacentral.net
3. Piya Tan (tr.) 2018. *The Dharmafarers. Suttas with commentaries (Early Buddhism)*. [online] <http://www.themindingcentre.org/dharmafarer/sutta-titles-2>
4. U Ko Lay (ed.) 1985. *Guide to Tipitaka*. Buddha Dharma Education Association Inc.
5. Norman, K. R. 1983. *Pāli Literature*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

Buddhista filozófiai jellegű páli nyelvű szöveg olvasása, nyelvtani és mondattani elemzése. A terminológia ismerete. A szuttákkal kapcsolatos nyelvi, irodalmi, filológiai és buddhista ismeretek. Online szótárak használata.

b) képességei

- A páli nyelvben való haladó szintű jártasság
- Idegennyelvű (páli) szövegolvasási képesség haladó szinten
- A félév során átvett páli szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor
- Tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban
- Magasabb szintűzótárkezelési jártasság
- A forráskritikai készség haladó szintjének rögzülése
- Fordítási készség kialakulása
- Szakmai együttműködés készsége, közös projektben részvétel képessége

Tantárgy felelőse: Dr. Fórizs László, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Körtvélyesi Tibor, PhD

Tibeti nyelvi specializáció tantárgyleírásai

Az ismeretkör: Buddhista szaknyelv (Tibeti)

Kredittartománya: 20kr

Tantárgyai:

1. Buddhista szaknyelv 1. (Tibeti)
2. Buddhista szaknyelv 2. (Tibeti)
3. Buddhista szaknyelv 3. (Tibeti)
4. Buddhista szaknyelv 4. (Tibeti)
5. Buddhista szaknyelv 5. (Tibeti)

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 1. (Tibeti)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Szódolgozatok, házi feladatok készítése.	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás, valamint témakörönként zárhelyi dolgozatok írása. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparálatlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete, valamint a memoriterek tudása írásban és szóban.	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Előtanulmányi feltételek: - Buddhista szaknyelv előkészítő szem. (Tibeti); Buddhista szentirat- ismeret 2. (Tibeti egzegézis);	
Tantárgyleírás:	
A klasszikus tibeti nyelv a tibeti buddhista kultúra területén a középkori latinéhoz hasonló funkciót töltött és tölt be: erre a nyelvre fordították le az indiai buddhista műveket, a történeti forrásokat és tudományos munkákat, majd ezen a nyelven keletkeztek az önálló irányzattá vált tibeti buddhizmus eredeti filozófiai értekezései, a tibeti állam történetének krónikái és sok nagy jelentőségű tudományos traktátus (pl. az orvoslás, az asztrológia, a nyelvészet köréből). Ez az indiai alapokon nyugvó, tibeti buddhista hagyomány ma is élő, töretlen, így a klasszikus tibeti nyelv elsajátítása rendkívüli lehetőségeket nyit meg az eredeti szövegek tanulmányozásával azok számára, akik behatóbban érdeklődnek a tibeti buddhizmus és kultúra iránt. A klasszikus tibeti nyelv ismerete lehetőséget ad arra is, hogy a szanszkrit nyelven elveszett indiai buddhista forrásokat tibeti nyelven tanulmányozhassák a hallgatók. A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme markánsabban körvonalazódik, a szútrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét. A hallgatók folytatják a <i>Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium (Tibeti)</i> című intenzív kurzust. Az intenzív órai munkát jelentős házi feladat mennyiség egészíti ki, valamint memoriterek elsajátítása is kötelező.	

Az oktatása a jegyzet fejezeteinek sorrendjében történik. A tárgy első része a *Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium* anyagának ismétlése és a klasszikus tibeti nyelvtani anyag elsajátítása.

Az alábbi nyelvtani jelenségek részletes tárgyalása *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II.* c. és a *Klasszikus tibeti nyelv* jegyzetek alapján:

1. A tibeti nyelv története, rokon nyelvei, fejlődésének korszakai, alapjellegzetességei, hangkészlete. A tibeti nyelv írásai. A fejes írás. Az abc, a betűk írásmódja, Wylie-átírás
2. A ra-, la- sa- felülírtak
3. A ya-, ra. la- wa- alulírtak és gyakorlása
4. Az eléírtak, mögéírtak és még-mögéírtak és gyakorlása.
5. A főbetű meghatározása, a szótagok olvasata, a szótár használata.
6. Az alapszókinsz: az egyszótagú szavak. A szófajok. A leggyakoribb pa-/ba-, po-/bo-, ma-/mo- képzők,
7. A melléknévi igenevek. Az igeidők/módok rendszere, az igealakok képzése.
8. Névszói és igei mellérendelő szószervezetek.
9. A jelzői szószervezetek 1. A minőségjelzős és a kijelölő jelzős szervezetek.
10. A birtokos jelzős szervezetek: valódi birtokviszonyt kifejező szervezetek, minőségjelzői funkciót betöltő „ál-birtokos jelző”
11. Az anyagnévi minőségjelzőt tartalmazó szervezetek, az értelmező jelzős szervezetek.
12. Névszói-igei alárendelés. Alany-állítmány (tárgyatlan igével kifejezett állítmány), Tárgy-állítmány (tárgyas igével kifejezett állítmány). Az összetett állítmány. Az ergatív szószervezet.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Terjék József 2011. *Klasszikus tibeti nyelv*. Budapest: Damaru Kiadó.
2. Hodge, Stephen 2009. *An Introduction to Classical Tibetan*. Bangkok: Orchid Press.
3. Rockwell, John, Jr. 1991. *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II*. Barnet: Samadhi Bookstore.
4. **Szótár** - <http://dictionary.christian-steinert.de/#home> (25 szótár együttes használata interneten és okos telefonon)
5. Quizlet idevonatkozó szókártyái.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A klasszikus tibeti nyelvben való alapszintű jártasság megszerzése. Írás-olvasás, nyelvtani alapismeretek elsajátítása, egyszerű szókapcsolatok fordítása, memoriterek tudása, az első félév feladata.

b) képességei

- nyelvi tudatosság kialakulása (a forrásnyelv és az anyanyelv viszonya)
- a szaknyelv alapvető kezelésében való jártasság (olvasás és átírás)
- informatikai készség fejlődése (a tudományos átírás kompjüterizációja)
- a forrásnyelven lévő szövegek helyes kiejtéssel történő felolvasásában némi jártasság
- a forráskritikai készség kialakulásának első szintje

Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 2. (Tibeti)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Szódogozatok, házi feladatok készítése.	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás, valamint témakörönként zárthelyi dolgozatok írása. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete, valamint a memoriterek tudása írásban és szóban.	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szaknyelv 1. (Tibeti)	
Tantárgyleírás:	
A klasszikus tibeti nyelv a tibeti buddhista kultúra területén a középkori latinéhoz hasonló funkciót töltött és tölt be: erre a nyelvre fordították le az indiai buddhista műveket, a történeti forrásokat és tudományos munkákat, majd ezen a nyelven keletkeztek az önálló irányzattá vált tibeti buddhizmus eredeti filozófiai értekezései, a tibeti állam történetének krónikái és sok nagy jelentőségű tudományos traktátus (pl. az orvoslás, az asztrológia, a nyelvészet köréből). Ez az indiai alapokon nyugvó, tibeti buddhista hagyomány ma is élő, töretlen, így a klasszikus tibeti nyelv elsajátítása rendkívüli lehetőségeket nyit meg az eredeti szövegek tanulmányozásával azok számára, akik behatóbban érdeklődnek a tibeti buddhizmus és kultúra iránt. A klasszikus tibeti nyelv ismerete lehetőséget ad arra is, hogy a szanszkrit nyelven elveszett indiai buddhista forrásokat tibeti nyelven tanulmányozhassák a hallgatók. A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme markánsabban körvonalazódik, a szűtrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét. E tárgy a Tibeti nyelvi specializáció harmadik féléves tárgycsoportjának elméleti része, hozzátartozik a <i>Buddhista szakszövegolvasás 2. szem. (Tibeti)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.	

A hallgatók folytatják a *Buddhista szaknyelv 1. ea. (Tibeti)* című intenzív kurzust. A tárgy a tibeti nyelvbe történő intenzív bevezetés harmadik szakasza. Az intenzív órai munkát jelentős házi feladat mennyiség egészíti ki, valamint memoriterek elsajátítása is kötelező.

A tárgy része a *Buddhista szaknyelv 1.* anyagának ismételése. Az alábbi nyelvtani jelenségek részletes tárgyalása *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II.* c. és a *Klasszikus tibeti nyelv c. könyvek*.

1. A határozók 1. az eszközhatározó, a társhatározó,
2. az eredet- és a hasonlító határozó.
3. A véghatározók és a módhatározó.
4. A tartamhatározók.
5. A névutós szerkezetek. Idiomatikus szerkezetek.
6. A szanszkrit prepozíciók tibeti megfelelői, szanszkrit nyelvű karakterek és címek tibeti átírása. Sajátos szanszkrit nyelvű szerkezetek tibetire fordításának a módja.
7. Az egyszerű mondat: kijelentő; kérdő; eldöntendő és kiegészítendő. Gyakorlás szótár használatával.
8. A felszólító és tiltó mondat. Gyakorlás szótár használatával.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Terjék József 2011. *Klasszikus tibeti nyelv*. Budapest: Damaru Kiadó.
2. Hodge, Stephen 2009. *An Introduction to Classical Tibetan*. Bangkok: Orchid Press.
3. Rockwell, John, Jr. 1991. *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II*. Barnet: Samadhi Bookstore.
4. **Szótár** - <http://dictionary.christian-steinert.de/#home> (25 szótár együttes használata interneten és okos telefonon)
5. Quizlet idevonatkozó szókétyái.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A hallgatók elsajátítják a tibeti nyelv alapjait, megtanulják a szükséges memoritereket. A nyelv legfontosabb nyelvtani és mondattani sajátosságainak részletekbe menő ismerete. Az olvasott példaszövegek segédeszközök nélküli, elemző fordítása. A nyelvtani terminológia készségszintű ismerete.

b) képességei

- nyelvi tudatosság kialakulása (a forrásnyelv és az anyanyelv viszonya)
- a szaknyelv alapvető kezelésében való jártasság (olvasás és átírás)
- informatikai készség fejlődése (a tudományos átírás kompjúterizációja)
- a forrásnyelven lévő szövegek helyes kiejtéssel történő felolvasásában némi jártasság
- a forráskritikai készség kialakulásának első szintje

Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 3. (Tibeti)

Kreditértéke: 4

A tantárgy besorolása: kötelezően választható
Képzési karaktere: 60% elméleti
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Szódolgozatok, házi feladatok készítése.
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás, valamint témakörönként zárhelyi dolgozatok írása. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparálatlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete, valamint a memoriterek tudása írásban és szóban.
A tantárgy tantervi helye: 4. félév
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szaknyelv 2. (Tibeti)
Tantárgyleírás:
Az indiai alapokon nyugvó, tibeti buddhista hagyomány ma is élő, töretlen, így a klasszikus tibeti nyelv elsajátítása rendkívüli lehetőségeket nyit meg az eredeti szövegek tanulmányozásával azok számára, akik behatóbban érdeklődnek a tibeti buddhizmus és kultúra iránt. A klasszikus tibeti nyelv ismerete lehetőséget ad arra is, hogy a szanszkrit nyelven elveszett indiai buddhista forrásokat tibeti nyelven tanulmányozhassák a hallgatók.   A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme markánsabban körvonalazódik, a szűtrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét.   A kurzus során a hallgatók új nyelvtani anyagként megismerkednek a tibeti összetett mondatok fajtáival, valamint felidéznek és megerősítik a korábbi félév teljes anyagát. Tovább növelik szókincsüket, s immáron nem egyszerűsített formában olvasnak rövidebb-hosszabb szövegeket. Az elsajátított ismereteket az új szöveganyagon begyakorolják, rutint szereznek a szövegek olvasásában, fordításában, a nyelvtani alakok meghatározásában és a szintaktikai elemzésben. Betekintést nyernek a ritkábban előforduló, ill. a nehezebben felismerhető nyelvtani alakok képzésmódjába, ismerkednek a tibeti kézi és elektronikus szótárakkal, az angol nyelvű terminológiával.   • Mellérendelő összetett mondatok   • Alárendelő összetett mondatok   • „Szövegolvasás” a megtanult nyelvtani sajátosságok szemléltetéséhez, a mondattan gyakorlati alkalmazásához igen részletes nyelvtani elemzéssel.

A kurzus hallgatói a félév folyamán megismerkednek a specializáció tematikájához illeszkedő formájú és tartalmú szakdolgozat követelményrendszerének elemeivel, a tanulmányírás standardjaival, különös tekintettel a források kezelésére.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása
1. Terjék József 2011. <i>Klasszikus tibeti nyelv</i>. Budapest: Damaru Kiadó.   2. Hodge, Stephen 2009. <i>An Introduction to Classical Tibetan</i>. Bangkok: Orchid Press.   3. Rockwell, John, Jr. 1991. <i>A Primer for Classical Literary Tibetan I-II</i>. Barnet: Samadhi Bookstore.   4. Szótár - http://dictionary.christian-steinert.de/#home (25 szótár együttes használata interneten és okos telefonon)   5. Havasréti József 2006. <i>Tudományos írásmű</i>. Budapest – Pécs: HEFOP Bölcsész Konzorcium
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása A tibeti nyelv haladó szintű elsajátítása. A nyelv nyelvtani és mondattani sajátosságainak részletekbe menő ismerete. Az olvasott szövegek segédeszközök nélküli, elemző fordítása. Memoriterek tudása. A nyelvtani terminológia készségszintű ismerete. A magyar és angol nyelvű szakirodalom felkutatásának és feldolgozásának módszertana. Buddhista filológiai ismeretek.   b) képességei   – a tibeti nyelvben való haladó szintű jártasság   – a memoriterek rögzülése   – tájékozódási képesség kialakulása a magyar és angol nyelvű, buddhista tematikájú másodlagos irodalomban.   – Képes szakdolgozati vázlatot készíteni a szakdolgozat legfőbb elemeinek és szerkesztési standardjainak figyelembe vételével, kiemelt tekintettel a szakszerű forráskezelésre.
Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 4. (Tibeti)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Szóbeli dolgozatok, házi feladatok készítése.	

A számonkérés módja: kollokvium

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:

A hallgatóknak óráról órára írásbeli házi feladatokat kell készíteniük, és otthoni önálló munkával tanulmányozniuk kell az órákon leadott nyelvtani egységeket a kötelező olvasmányban, ill. a kiosztott fénymásolt segédanyagokban. Egy-egy nagyobb nyelvtani rész, ill. szövegegység átismétléséhez röpdolgozatot és kisebb „szódolgozatot” kell írniuk. A félév végén írásbeli vizsga lesz, amelyben a félév során tanult nyelvtani sajátosságok ismeretéről kell számot adni az előzőleg közösen feldolgozott szövegrészek alapján készült gyakorlatok megoldásával. Az írásbeli megírása kötelező. Szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegek irodalmi és tartalmi elemzése. Szakdolgozati fejezet elkészítése.

A tantárgy tantervi helye: 5. félév

Előtanulmányi feltételek: Buddhista szaknyelv 3. (Tibeti)

Tantárgyleírás:

Az indiai alapokon nyugvó, tibeti buddhista hagyomány ma is élő, töretlen, így a klasszikus tibeti nyelv elsajátítása rendkívüli lehetőségeket nyit meg az eredeti szövegek tanulmányozásával azok számára, akik behatóbban érdeklődnek a tibeti buddhizmus és kultúra iránt. A klasszikus tibeti nyelv ismerete lehetőséget ad arra is, hogy a szanszkrit nyelven elveszett indiai buddhista forrásokat tibeti nyelven tanulmányozhassák a hallgatók.

A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme markánsabban körvonalazódik, a szűtrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét.

A kurzus során a hallgatók új nyelvtani anyagként megismerkednek a tibeti összetett mondatok fajtáival, valamint felidéznek és megerősítik a korábbi félév teljes anyagát. Tovább növelik szókincsüket, s immáron nem egyszerűsített formában olvasnak rövidebb-hosszabb szövegeket. Az elsajátított ismereteket az új szöveganyagon begyakorolják, rutint szereznek a szövegek olvasásában, fordításában, a nyelvtani alakok meghatározásában és a szintaktikai elemzésben. Betekintést nyernek a ritkábban előforduló, ill. a nehezebben felismerhető nyelvtani alakok képzésmódjába, ismerkednek a tibeti kézi és elektronikus szótárakkal, az angol nyelvű terminológiával.

- A szöveg. Műfaji jellegzetességek, különös tekintettel az értekező próza és a klasszikus vers sajátosságaira.
- A nyelvtani ismeretek rutinszerű használatát célozza meg, különös tekintettel a mondattan gyakorlati alkalmazására. Fokozatosan egyre hangsúlyosabbá válnak a tartalmi vonatkozások.
- A preparált mondatok elemzése után egyszerűbb, rövid buddhista születéstörténeteket olvasunk (Mdzangs-blun).

Elsajátított készségei révén képessé válik témavezetője segítségével végzett kutatómunkája gyümölcseként a specializációnak megfelelő formátumú és tartalmú szakdolgozat elkészítésére.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Terjék József 2011. *Klasszikus tibeti nyelv*. Budapest: Damaru Kiadó.
2. Hodge, Stephen 2009. *An Introduction to Classical Tibetan*. Bangkok: Orchid Press.
3. Rockwell, John, Jr. 1991. *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II*. Barnet: Samadhi Bookstore.
4. 1968. *mdo mdzangs blun gsung pa po/ ston pa sangs rgyas bcom ldan 'das/ brjod don ni/ las rgyu 'bras kyi rnam gzhag gtso bor bstan pa/* Dharamsala: Tibetan Publishing House.
5. Eco, Umberto 1991. *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Budapest: Gondolat.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A tibeti nyelv haladó szintű elsajátítása. A nyelv nyelvtani és mondattani sajátosságainak részletekbe menő ismerete. A magyar és angol nyelvű szakirodalom felkutatásának és feldolgozásának módszertana. Buddhista filológiai ismeretek. A szútrák speciális nyelvi és szerkezeti jelenségeinek ismerete. A szakdolgozatírás alapjainak ismerete.

b) képességei

- a tibeti nyelvben való haladó szintű jártasság
- tájékozódási képesség kialakulása a magyar és angol nyelvű, buddhista tematikájú másodlagos irodalomban.
- szakmai fogalmazási készség kialakulása
- tudományos értekezés megírására való képesség kialakulása
- Elsajátított készségei révén képessé válik témavezetője segítségével végzett kutatómunkája gyümölcseként a specializációnak megfelelő formátumú és tartalmú szakdolgozat elkészítésére.

Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szaknyelv 5. (Tibeti)	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% elméleti	
A tanóra típusa: előadás, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Szódolgozatok, házi feladatok készítése.	
A számonkérés módja: kollokvium	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	

Folyamatos házi feladat írás. Félévközi folyamatos szakdolgozati konzultáció. Nyilvános szakdolgozati előkészítő vita tartása. Szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegek irodalmi és tartalmi elemzése. Szakdolgozati előkészítés.
A tantárgy tantervi helye: 6. félév
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szaknyelv 4. (Tibeti)
Tantárgyleírás:
Az indiai alapokon nyugvó, tibeti buddhista hagyomány ma is élő, töretlen, így a klasszikus tibeti nyelv elsajátítása rendkívüli lehetőségeket nyit meg az eredeti szövegek tanulmányozásával azok számára, akik behatóbban érdeklődnek a tibeti buddhizmus és kultúra iránt. A klasszikus tibeti nyelv ismerete lehetőséget ad arra is, hogy a szanszkrit nyelven elveszett indiai buddhista forrásokat tibeti nyelven tanulmányozhassák a hallgatók.   A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme markánsabban körvonalazódik, a szútrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét.   A kurzus során a hallgatók új nyelvtani anyagként megismerkednek a tibeti összetett mondatok fajtaival, valamint felidéznek és megerősítik a korábbi félév teljes anyagát. Tovább növelik szókincsüket, s immáron nem egyszerűsített formában olvasnak rövidebb-hosszabb szövegeket. Az elsajátított ismereteket az új szöveganyagon begyakorolják, rutint szereznek a szövegek olvasásában, fordításában, a nyelvtani alakok meghatározásában és a szintaktikai elemzésben. Betekintést nyernek a ritkábban előforduló, ill. a nehezebben felismerhető nyelvtani alakok képzésmódjába, ismerkednek a tibeti kézi és elektronikus szótárakkal, az angol nyelvű terminológiával.   A „verses” irodalomba is bepillantunk (Ched-du brjod-pa; szkt. Udánavarga, a kommentárt a szemináriumvezető háttér információként prezentálja.)
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása   1. Terjék József 2011. <i>Klasszikus tibeti nyelv</i>. Budapest: Damaru Kiadó.   2. Hodge, Stephen 2009. <i>An Introduction to Classical Tibetan</i>. Bangkok: Orchid Press.   3. Rockwell, John, Jr. 1991. <i>A Primer for Classical Literary Tibetan I-II</i>. Barnet: Samadhi Bookstore.   4. 1968. <i>mdo mdzangs blun gsung pa po/ ston pa sangs rgyas bcom ldan 'das/ brjod don ni/ las rgyu 'bras kyi rnam gzhag gtso bor bstan pa/</i> Dharamsala: Tibetan Publishing House.   5. Frye, Stanley 2006. <i>Sutra of the Wise and Foolish</i>. Dharamsala: Library of Tibetan Works & Archives.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A tibeti nyelv haladó szintű elsajátítása. A nyelv nyelvtani és mondattani sajátosságainak részletekbe menő ismerete. A magyar és angol nyelvű szakirodalom felkutatásának és feldolgozásának módszertana. Buddhista filológiai ismeretek. A szútrák speciális nyelvi és szerkezeti jelenségeinek ismerete. A szakdolgozatírás alapjainak ismerete.

b) képességei

- a tibeti nyelvben való haladó szintű jártasság
- tájékozódási képesség kialakulása a magyar és angol nyelvű, buddhista tematikájú másodlagos irodalomban.
- szakmai fogalmazási készség kialakulása
- tudományos értekezés megírására való képesség

Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Az ismeretkör: Buddhista szakszövegolvasás (Tibeti)

Kredittartománya: 15kr

Tantárgyai:

6. Buddhista szakszövegolvasás 1. (Tibeti)
7. Buddhista szakszövegolvasás 2. (Tibeti)
8. Buddhista szakszövegolvasás 3. (Tibeti)
9. Buddhista szakszövegolvasás 4. (Tibeti)
10. Buddhista szakszövegolvasás 5. (Tibeti)

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 1. (Tibeti)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás. Az olvasott szövegek tibeti nyelven történő előadása csoportmunkában. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a <i>Buddhista szaknyelv 1. (Tibeti)</i> c. kurzus. számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).	

A tantárgy tantervi helye: 2. félév
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium (Tibeti).
Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 1. (Tibeti).
Tantárgyleírás:
Mivel a szak fő tárgya a buddhizmus, szükség van arra, hogy a hallgatók ismerjék az alapítót, a történelmi Buddha szavait a hagyomány szerint legeredetibb módon megőrző szöveganyagot, annak legalább is legfontosabb részeit, illetve a szövegek alapján megismerhető kultúrát. Ezt a célt több kurzus anyaga biztosíthatja. Jelen kurzus során a hallgatók elmélyítik a korábban megszerzett tibeti nyelvi ismereteiket, illetve alkalmazzák azokat a szövegek fordítása és értelmezése során. A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás – ennek elkezdéséhez a hallgatók már rendelkeznek elegendő ismerettel a tárgy előfeltételeit képező kurzusok elvégzésével.   A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme erőteljesebben körvonalazódik, a szűtrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét. Az önálló véleményalkotás egyik feltétele a nyelvi alapok biztos ismerete, készség szintű kezelése a szükséges apparátusoknak (szótáraknak), de szükséges bizonyos mennyiségű szövegismeret is, amelynek az elsajátítása a jelen kurzus fő célja.   A tibeti nyelv alapjainak elsajátítását segítő szókapcsolatok, buddhista terminusok elsajátítása történik az első félév szövegolvasási kurzuson, mellyel a buddhista gondolkodásmód alapjait könnyen el lehet sajátítani. Ezért ezt megalapozandó két szöveganyagból válogatott részeket fordítunk, elemzünk.   E tárgy a Tibeti nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a <i>Buddhista szaknyelv 1. szem. (Tibeti)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.   A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés első szakasza. A hallgatók folytatják a <i>Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium (Tibeti)</i> című intenzív kurzusban olvasott dzsátaka-szövegek feldolgozását, ami egyszerűsített, preparált dzsátakák olvasását jelenti, amelyekhez már angol nyelvű szójegyzéket (vagy szótárat) kell használni. Ehhez a hallgatók elsajátítják a szótárhasználat alapjait. Az intenzív órai munkát jelentős házi feladat mennyiség egészíti ki.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása
1. Terjék József 2011. <i>Klasszikus tibeti nyelv</i>. Budapest: Damaru Kiadó.   2. Hodge, Stephen 2009. <i>An Introduction to Classical Tibetan</i>. Bangkok: Orchid Press.   3. Rockwell, John, Jr. 1991. <i>A Primer for Classical Literary Tibetan I-II</i>. Barnet: Samadhi Bookstore.

4. 1968. <i>mdo mdzangs blun gsung pa po/ ston pa sangs rgyas bcom ldan 'das/ brjod don ni/ las rgyu 'bras kyi rnam gzhag gtso bor bstan pa/</i> Dharamsala: Tibetan Publishing House.   5. Frye, Stanley 2006. <i>Sutra of the Wise and Foolish</i>. Dharamsala: Library of Tibetan Works & Archives.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása A kurzus elvégzésével a hallgatók képessé válnak bonyolultabb szövegek megértésére, és rutint szereznek a buddhista terminológia kezelésében is. A szöveganyaghoz tartozó szótárak angol nyelvűek, ezért az angol nyelv ismerete szükséges.
b) képességei   – a páli nyelvben való kezdő szintű jártasság   – idegen nyelvű (tibeti) szövegolvasási képesség kezdő szinten   – a félév során átvett páli szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor   – tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban   – a szótárkezelés alapjaiban jártasság   – együttműködési képesség és előadókészség fejlődése   – a forráskritikai készség kialakulásának első szintje
Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 2. (Tibeti)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás. Az olvasott szövegek tibeti nyelven történő előadása csoportmunkában. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a <i>Buddhista szaknyelv 2. (Tibeti)</i> c. kurzus. számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).	

A tantárgy tantervi helye: 3. félév
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szakszövegolvasás 1. (Tibeti), Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 2. (Tibeti)
Tantárgyleírás:
Mivel a szak fő tárgya a buddhizmus, szükség van arra, hogy a hallgatók ismerjék az alapító, a történelmi Buddha szavait a hagyomány szerint legeredetibb módon megőrző szöveganyagot, annak legalább is legfontosabb részeit, illetve a szövegek alapján megismerhető kultúrát. Ezt a célt több kurzus anyaga biztosíthatja. Jelen kurzus során a hallgatók elmélyítik a korábban megszerzett tibeti nyelvi ismereteiket, illetve alkalmazzák azokat a szövegek fordítása és értelmezése során. A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás – ennek elkezdéséhez a hallgatók már rendelkeznek elegendő ismerettel a tárgy előfeltételeit képező kurzusok elvégzésével.   A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme erőteljesebben körvonalazódik, a szűtrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét. Az önálló véleményalkotás egyik feltétele a nyelvi alapok biztos ismerete, készség szintű kezelése a szükséges apparátusoknak (szótáraknak), de szükséges bizonyos mennyiségű szövegismeret is, amelynek az elsajátítása a jelen kurzus fő célja.   A tibeti nyelv alapjainak elsajátítását segítő szókapcsolatok, buddhista terminusok elsajátítása történik az első félév szövegolvasási kurzuson, mellyel a buddhista gondolkodásmód alapjait könnyen el lehet sajátítani. Ezért ezt megalapozandó két szöveganyagból válogatott részeket fordítunk, elemzünk.   E tárgy a Tibeti nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a <i>Buddhista szaknyelv 2. szem. (Tibeti)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.   A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés első szakasza. A hallgatók folytatják a <i>Buddhista szaknyelv 1. szeminárium (Tibeti)</i> című intenzív kurzusban olvasott dzsátaka-szövegek feldolgozását, ami egyszerűsített, preparált dzsátákák olvasását jelenti, amelyekhez már angol nyelvű szójegyzéket (vagy szótárat) kell használni. Ehhez a hallgatók elsajátítják a szótárhasználat alapjait. Az intenzív órai munkát jelentős házi feladat mennyiség egészíti ki.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása
1. Terjék József 2011. <i>Klasszikus tibeti nyelv</i>. Budapest: Damaru Kiadó.   2. Hodge, Stephen 2009. <i>An Introduction to Classical Tibetan</i>. Bangkok: Orchid Press.   3. Rockwell, John, Jr. 1991. <i>A Primer for Classical Literary Tibetan I-II</i>. Barnet: Samadhi Bookstore.

4. 1968. <i>mdo mdzangs blun gsung pa po/ ston pa sangs rgyas bcom ldan 'das/ brjod don ni/ las rgyu 'bras kyi rnam gzhag gtso bor bstan pa/</i> Dharamsala: Tibetan Publishing House.   5. Frye, Stanley 2006. <i>Sutra of the Wise and Foolish</i>. Dharamsala: Library of Tibetan Works & Archives.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása A kurzus elvégzésével a hallgatók képessé válnak bonyolultabb szövegek megértésére, és rutint szereznek a buddhista terminológia kezelésében is. A szöveganyaghoz tartozó szótárak angol nyelvűek, ezért az angol nyelv ismerete szükséges.
b) képességei   – a tibeti nyelvben való kezdő-haladó szintű jártasság   – idegen nyelvű (tibeti) szövegolvasási képesség kezdő szinten   – a félév során átvett páli szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor   – tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban   – a szótárkezelésben jártasság   – a forráskritikai készség kialakulásának első szintje
Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 3. (Tibeti)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás. Az olvasott szövegek tibeti nyelven történő előadása csoportmunkában. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a <i>Buddhista szaknyelv 3. (Tibeti)</i> c. kurzus. számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparátlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).	
A tantárgy tantervi helye: 4. félév	

Előtanulmányi feltételek: Buddhista szakszövegolvasás 2. (Tibeti),

Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 3. (Tibeti)

Tantárgyleírás:

Mivel a szak fő tárgya a buddhizmus, szükség van arra, hogy a hallgatók ismerjék az alapító, a történelmi Buddha szavait a hagyomány szerint legeredetibb módon megőrző szöveganyagot, annak legalább is legfontosabb részeit, illetve a szövegek alapján megismerhető kultúrát. Ezt a célt több kurzus anyaga biztosíthatja. Jelen kurzus során a hallgatók elmélyítik a korábban megszerzett tibeti nyelvi ismereteiket, illetve alkalmazzák azokat a szövegek fordítása és értelmezése során. A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás – ennek elkezdéséhez a hallgatók már rendelkeznek elegendő ismerettel a tárgy előfeltételeit képező kurzusok elvégzésével.

A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme erőteljesebben körvonalazódik, a szűtrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét. Az önálló véleményalkotás egyik feltétele a nyelvi alapok biztos ismerete, készség szintű kezelése a szükséges apparátusoknak (szótáraknak), de szükséges bizonyos mennyiségű szövegismeret is, amelynek az elsajátítása a jelen kurzus fő célja.

A tibeti nyelv alapjainak elsajátítását segítő szókapcsolatok, buddhista terminusok elsajátítása történik az első félév szövegolvasási kurzuson, mellyel a buddhista gondolkodásmód alapjait könnyen el lehet sajátítani. Ezért ezt megalapozandó két szöveganyagból válogatott részeket fordítunk, elemzünk.

E tárgy a Tibeti nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a *Buddhista szaknyelv 2. szem. (Tibeti)* című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.

A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés első szakasza. A hallgatók folytatják a *Buddhista szaknyelv 2. szeminárium (Tibeti)* című intenzív kurzusban olvasott dzsátaka-szövegek feldolgozását, ami egyszerűsített, preparált dzsátakák olvasását jelenti, amelyekhez már angol nyelvű szójegyzéket (vagy szótárat) kell használni.

A kurzus végére az erős filológiai alapokon nyugvó fordítói, értelmezői munkának köszönhetően a hallgatók még jobban elmélyítik tudásukat az előző két félév teljes tananyagában, és tovább gazdagítják a szókincsüket. A korábban elsajátított ismereteket az új szöveganyagon begyakorolják, rutint szereznek a szövegek olvasásában, fordításában, a nyelvtani alakok meghatározásában és a szintaktikai elemzésben. Tapasztalatokat szereznek a ritkábban előforduló, ill. a nehezebben felismerhető nyelvtani alakok használati módjára vonatkozóan, a magyar és angol nyelvű terminológián kívül megismerik a legfontosabb buddhista szakszavak szanszkrit, ill. páli megfelelőit is. Az ismeretek elmélyítése ekkor még a kevésbé elméleti jellegű buddhista alapszövegek, ill. a célirányosan válogatott, tartalmilag könnyebb szövegrészeket (pl. mdzangs blun, ched du brjod pa, Kamalasíla: bsgom pa'i rim pa, sa skya pandita: legs par bshad pa'i rin po che'i gter stb.) segítségével történik.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Terjék József 2011. *Klasszikus tibeti nyelv*. Budapest: Damaru Kiadó.
2. Hodge, Stephen 2009. *An Introduction to Classical Tibetan*. Bangkok: Orchid Press.
3. Rockwell, John, Jr. 1991. *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II*. Barnet: Samadhi Bookstore.
4. 1968. *mdo mdzangs blun gsung pa po/ ston pa sangs rgyas bcom ldan 'das/ brjod don ni/ las rgyu 'bras kyi rnam gzhaq gtso bor bstan pa/* Dharamsala: Tibetan Publishing House.
5. Frye, Stanley 2006. *Sutra of the Wise and Foolish*. Dharamsala: Library of Tibetan Works & Archives.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A kurzus elvégzésével a hallgatók képessé válnak bonyolultabb szövegek megértésére, és rutint szereznek a buddhista terminológia kezelésében is. A szöveganyaghoz tartozó szótárak angol nyelvűek, ezért az angol nyelv ismerete szükséges.

b) képességei

- a tibeti nyelvben való kezdő-haladó szintű jártasság
- idegen nyelvű (tibeti) szövegolvasási képesség kezdő szinten
- a félév során átvett páli szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor
- tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban
- a szótárkezelésben jártasság
- a forráskritikai készség kialakulásának első szintje

Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 4. (Tibeti)

Kreditértéke: 3

A tantárgy besorolása: kötelezően választható

Képzési karaktere: 60% gyakorlati

A tanóra típusa: szeminárium, **óraszám:** 14 x 90 p, **nyelve:** magyar

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:

Interaktív oktatás, a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése.

A számonkérés módja: gyakorlati jegy

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:

Folyamatos házi feladat írás. Az olvasott szövegek tibeti nyelven történő előadása csoportmunkában. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a *Buddhista szaknyelv 4. (Tibeti)* c. kurzus.

számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparálatlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).

A tantárgy tantervi helye: 5. félév

Előtanulmányi feltételek: Buddhista szakszövegolvasás 3. (Tibeti),

Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 4. (Tibeti)

Tantárgyleírás:

Mivel a szak fő tárgya a buddhizmus, szükség van arra, hogy a hallgatók ismerjék az alapító, a történelmi Buddha szavait a hagyomány szerint legeredetibb módon megőrző szöveganyagot, annak legalább is legfontosabb részeit, illetve a szövegek alapján megismerhető kultúrát. Ezt a célt több kurzus anyaga biztosíthatja. Jelen kurzus során a hallgatók elmélyítik a korábban megszerzett tibeti nyelvi ismereteiket, illetve alkalmazzák azokat a szövegek fordítása és értelmezése során. A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás – ennek elkezdéséhez a hallgatók már rendelkeznek elegendő ismerettel a tárgy előfeltételeit képező kurzusok elvégzésével.

A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme erőteljesebben körvonalazódik, a szútrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét. Az önálló véleményalkotás egyik feltétele a nyelvi alapok biztos ismerete, készség szintű kezelése a szükséges apparátusoknak (szótáraknak), de szükséges bizonyos mennyiségű szövegismeret is, amelynek az elsajátítása a jelen kurzus fő célja.

A tibeti nyelv alapjainak elsajátítását segítő szókapcsolatok, buddhista terminusok elsajátítása történik az első félév szövegolvasási kurzuson, mellyel a buddhista gondolkodásmód alapjait könnyen el lehet sajátítani. Ezért ezt megalapozandó két szöveganyagból válogatott részeket fordítunk, elemzünk.

E tárgy a Tibeti nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a *Buddhista szaknyelv 4. szem. (Tibeti)* című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.

A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés első szakasza. A hallgatók folytatják a *Buddhista szaknyelv előkészítő szeminárium (Tibeti)* című intenzív kurzusban olvasott dzsátaka-szövegek feldolgozását, ami egyszerűsített, preparált dzsátakák olvasását jelenti, amelyekhez már angol nyelvű szójegyzéket (vagy szótárat) kell használni.

A kurzus végére az erős filológiai alapokon nyugvó fordítói, értelmezői munkának köszönhetően a hallgatók még jobban elmélyítik tudásukat az előző két félév teljes tananyagában, és tovább gazdagítják a szókincsüket. A korábban elsajátított ismereteket az új szöveganyagon begyakorolják, rutint szereznek a szövegek olvasásában, fordításában, a nyelvtani alakok meghatározásában és a szintaktikai elemzésben. Tapasztalatokat szereznek a ritkábban előforduló, ill. a nehezebben felismerhető nyelvtani alakok használati módjára vonatkozóan, a magyar és angol nyelvű

terminológián kívül megismerik a legfontosabb buddhista szakszavak szanszkrit, ill. páli megfelelőit is. Az ismeretek elmélyítése ekkor még a kevésbé elméleti jellegű buddhista alapszövegek, ill. a célirányosan válogatott, tartalmilag könnyebb szövegrészletek (pl. mdzangs blun, ched du brjod pa, Kamalasíla: bsgom pa'i rim pa, sa skya pandita: legs par bshad pa'i rin po che'i gter stb.) segítségével történik.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Terjék József 2011. *Klasszikus tibeti nyelv*. Budapest: Damaru Kiadó.
2. Hodge, Stephen 2009. *An Introduction to Classical Tibetan*. Bangkok: Orchid Press.
3. Rockwell, John, Jr. 1991. *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II*. Barnet: Samadhi Bookstore.
4. 1968. *mdo mdzangs blun gsung pa po/ ston pa sangs rgyas bcom ldan 'das/ brjod don ni/ las rgyu 'bras kyi rnam gzhag gtso bor bstan pa/* Dharamsala: Tibetan Publishing House.
5. Frye, Stanley 2006. *Sutra of the Wise and Foolish*. Dharamsala: Library of Tibetan Works & Archives.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A kurzus elvégzésével a hallgatók képessé válnak bonyolultabb szövegek megértésére, és rutint szereznek a buddhista terminológia kezelésében is. A szöveganyaghoz tartozó szótárak angol nyelvűek, ezért az angol nyelv ismerete szükséges. A szútrákkal kapcsolatos nyelvi, irodalmi, filológiai és buddhista ismeretek. Online szótárak használata.

b) képességei

- a tibeti nyelvben való haladó szintű jártasság
- idegen nyelvű (tibeti) szövegolvasási képesség haladó szinten
- a félév során átvett tibeti szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor
- tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban
- a szótárkezelésben jártasság
- a forráskritikai készség
- fordítási készség kialakulása
- szakmai együttműködés készsége, közös projektben részvétel képessége

Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy neve: Buddhista szakszövegolvasás 5. (Tibeti)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
Képzési karaktere: 60% gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium, óraszám: 14 x 90 p, nyelve: magyar	

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Interaktív oktatás, a hallgatók folyamatos bevonása az órákon, és a házi feladatok megbeszélése.
A számonkérés módja: gyakorlati jegy   Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Folyamatos házi feladat írás. Az olvasott szövegek tibeti nyelven történő előadása csoportmunkában. Írásbeli és szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban a <i>Buddhista szaknyelv 5. (Tibeti)</i> c. kurzus. számonkérésének keretében. Tartalma: az olvasott szöveganyagban (preparálatlan szöveg) fordítása, az előforduló nyelvtani és mondattani jelenségek ismerete. Az olvasott szövegekre vonatkozó általános tudnivalók ismerete (a szövegek helye, kora, jellege, jelentősége).
A tantárgy tantervi helye: 6. félév
Előtanulmányi feltételek: Buddhista szakszövegolvasás 4. (Tibeti),   Párhuzamos feltétel: Buddhista szaknyelv 5. (Tibeti)
Tantárgyleírás: Mivel a szak fő tárgya a buddhizmus, szükség van arra, hogy a hallgatók ismerjék az alapító, a történelmi Buddha szavait a hagyomány szerint legeredetibb módon megőrző szöveganyagot, annak legalább is legfontosabb részeit, illetve a szövegek alapján megismerhető kultúrát. Ezt a célt több kurzus anyaga biztosíthatja. Jelen kurzus során a hallgatók elmélyítik a korábban megszerzett tibeti nyelvi ismereteiket, illetve alkalmazzák azokat a szövegek fordítása és értelmezése során. A buddhizmus mélyebb megértéséhez vezető egyik út az eredeti nyelven történő olvasás – ennek elkezdéséhez a hallgatók már rendelkeznek elegendő ismerettel a tárgy előfeltételeit képező kurzusok elvégzésével.   A tibeti szövegek eredetiben olvasása révén a szakszavak értelme erőteljesebben körvonalazódik, a szütrák gondolatainak összefüggései világosabbá válnak, hiszen az olvasó nem kényszerül a közvetítőnyelv korlátai közé. A tibeti nyelv kifejezésformáinak az ismeretében a hallgatók sokkal önállóbb megközelítéssel, mélyebb megértéssel képesek átlátni a hagyományt, megtalálhatják a különféle interpretációk motivációit, megérthetik a fordítások eltérőségének okait, érvelhetnek ellenük vagy mellettük. Tudatosabbá válhat egész buddhizmus szemléletük, ami megfelel a Buddha tanítói szándékának is, aki maga is arra ösztönözte a tanítványokat, hogy saját maguk tárják fel a tanítások értelmét. Az önálló véleményalkotás egyik feltétele a nyelvi alapok biztos ismerete, készség szintű kezelése a szükséges apparátusoknak (szótáraknak), de szükséges bizonyos mennyiségű szövegismeret is, amelynek az elsajátítása a jelen kurzus fő célja.   A tibeti nyelv alapjainak elsajátítását segítő szókapcsolatok, buddhista terminusok elsajátítása történik az első félév szövegolvasási kurzuson, mellyel a buddhista gondolkodásmód alapjait könnyen el lehet sajátítani. Ezért ezt megalapozandó két szöveganyagból válogatott részeket fordítunk, elemzünk.   E tárgy a Tibeti nyelvi specializáció első féléves tárgycsoportjának szemináriumi része, hozzátartozik a <i>Buddhista szaknyelv 5. szem. (Tibeti)</i> című kurzus, attól el nem választható, azzal párhuzamosan felveendő és végzendő. A két kurzus együttes végzése elégíti ki a specializáció szakmai követelményeit.   A tárgy a páli szövegolvasásba történő bevezetés első szakasza. A hallgatók folytatják a <i>Buddhista szaknyelv 4. szeminárium (Tibeti)</i> című intenzív kurzusban olvasott dzsátaka-szövegek feldolgozását,

ami egyszerűsített, preparált dzsátákak olvasását jelenti, amelyekhez már angol nyelvű szójegyzéket (vagy szótárat) kell használni.

A kurzus végére az erős filológiai alapokon nyugvó fordítói, értelmezői munkának köszönhetően a hallgatók még jobban elmélyítik tudásukat az előző két félév teljes tananyagában, és tovább gazdagítják a szókincsüket. A korábban elsajátított ismereteket az új szöveganyagon begyakorolják, rutint szereznek a szövegek olvasásában, fordításában, a nyelvtani alakok meghatározásában és a szintaktikai elemzésben. Tapasztalatokat szereznek a ritkábban előforduló, ill. a nehezebben felismerhető nyelvtani alakok használati módjára vonatkozóan, a magyar és angol nyelvű terminológián kívül megismerik a legfontosabb buddhista szakszavak szanszkrit, ill. páli megfelelőit is. Az ismeretek elmélyítése ekkor még a kevésbé elméleti jellegű buddhista alapszövegek, ill. a célirányosan válogatott, tartalmilag könnyebb szövegrészek (pl. mdzangs blun, ched du brjod pa, Kamalasíla: bsgom pa'i rim pa, sa skya pandita: legs par bshad pa'i rin po che'i gter stb.) segítségével történik.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása

1. Terjék József 2011. *Klasszikus tibeti nyelv*. Budapest: Damaru Kiadó.
2. Hodge, Stephen 2009. *An Introduction to Classical Tibetan*. Bangkok: Orchid Press.
3. Rockwell, John, Jr. 1991. *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II*. Barnet: Samadhi Bookstore.
4. 1968. *mdo mdzangs blun gsung pa po/ ston pa sangs rgyas bcom ldan 'das/ brjod don ni/ las rgyu 'bras kyi rnam gzhag gtso bor bstan pa/* Dharamsala: Tibetan Publishing House.
5. Frye, Stanley 2006. *Sutra of the Wise and Foolish*. Dharamsala: Library of Tibetan Works & Archives.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A kurzus elvégzésével a hallgatók képessé válnak bonyolultabb szövegek megértésére, és rutint szereznek a buddhista terminológia kezelésében is. A szöveganyaghoz tartozó szótárak angol nyelvűek, ezért az angol nyelv ismerete szükséges. A szútrákkal kapcsolatos nyelvi, irodalmi, filológiai és buddhista ismeretek. Online szótárak használata.

b) képességei

- a tibeti nyelvben való haladó szintű jártasság
- idegen nyelvű (tibeti) szövegolvasási képesség haladó szinten
- a félév során átvett tibeti szöveg értése segédeszköz nélküli olvasáskor
- tájékozódási képesség a kapcsolódó angol nyelvű szakirodalomban
- a szótárkezelésben jártasság
- a forráskritikai készség
- fordítási készség kialakulása
- szakmai együttműködés készsége, közös projektben részvétel képessége

Tantárgy felelőse: Dr. Kuzder Rita, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Kuzder Rita, PhD